

บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

นางปราณี โรจนหัสติน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

Roles of Teachers in Socializing Vocational Students

Mrs. Pranee Rochanahusatin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for
the Degree of Master of Home Economics in Family and Social Development

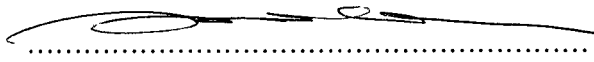
School of Human Ecology

Sukhothai Thammathirat Open University

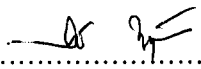
2008

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
ชื่อและนามสกุล นางปราณี โรจนหัสติน
วิชาเอก การพัฒนาครอบครัวและสังคม
สาขาวิชา มนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา โปธิน้อย
2. รองศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์

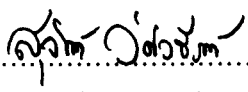
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา โปธิน้อย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอก การพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
วันที่.....1.1...เดือน...พฤษภาคม.....พ.ศ...2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ผู้วิจัย นางปราณี โรจนหัสติน ปริญา คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาครอบครัวและสังคม)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. วรณภา โพธิ์น้อย (2) รองศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์

ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา (2) เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู (3) ศึกษาข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนระดับประโยควิชาชีพ ในสถาบันอาชีวศึกษาที่เปิดสอน สาขาช่างอุตสาหกรรม ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยภาพรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม และด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน (2) การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู พบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศของครู อายุ วุฒิการศึกษา หน้าที่พิเศษ และที่ตั้งของสถานศึกษา และ (3) ข้อเสนอแนะที่สำคัญของครูเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา พบว่า ครูควรเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัยและการเคารพกฎระเบียบของวิทยาลัย ควรส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ เชื่อมั่นในตนเอง เพื่อแสดงความเป็นผู้นำ และควรอบรมให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

คำสำคัญ บทบาทของครู การอบรมขัดเกลาทางสังคม นักเรียนอาชีวศึกษา

Thesis title: Roles of Teachers in Socializing Vocational Students

Researcher: Mrs. Pranee Rochanahusatin; **Degree:** Master of Home Economics (Family and Social Development); **Thesis advisors:** (1) Dr. Wannapa Ponooy, Associate Professor;

(2) Mrs. Sujittra Hungspruke, Associate Professor; **Academic year:** 2008

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the roles of teachers in socializing vocational students; (2) to compare the roles of teachers in socializing vocational students according to the teachers' personal data; (3) to study suggestions of the teachers regarding their roles in socializing vocational students.

The research samples were 400 teachers teaching at the certificate level in both government and private vocational institutes offering industrial technical programs in Bangkok and adjacent provinces. The samples were randomly selected by multi-stages and simple random sampling techniques. Questionnaires constructed by the researcher were used for data collection. Statistics used for data analysis were frequency, percentages, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research findings were as follows: (1) Overall, teachers performed their roles in socializing vocational students in four aspects, namely instillation of disciplines, instillation of aspirations, social roles awareness and skill training at the high level ($\bar{X}=3.22$); (2) The comparison of the roles of the teachers in socializing vocational students according to their personal data showed that the roles of the teachers in socializing vocational students were different at the 0.05 level of statistical significance according to their gender, age, education level, special duties, and institute's locations; (3) Important suggestions regarding teachers' roles in socializing vocational students were as follows: Teachers should be strict with giving students' disciplines and teaching them to respect the rules; promote students in being brave to think, to do, and to be confident in showing their leadership; teach them to be grateful to those who were good and supportive to them.

Keywords: Roles of teachers, Socialization, Vocational students

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา โพธิ์น้อย ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง และ ติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก ขาบซึ่ง ในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล อาจารย์ ดร. ศิริพรรณ ชุมนุช รองศาสตราจารย์ ดร.ลิขิต กาญจนภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ อาจารย์ ดร.ชาญเวช บุญประเดิม ที่ได้กรุณาประเมินตรวจสอบแก้ไขแล้วให้คำแนะนำในการ ปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ พี่ๆ น้องๆ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณอาจารย์สถาบัน อาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน การศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ และขอกราบระลึกถึง พระคุณของบิดามารดา และครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและให้ความรู้เป็นผลให้ผู้วิจัยประสบ ผลสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ปราณี โรจนหัสติน

ตุลาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมขัดเกลาทางสังคม.....	10
บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา.....	26
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา และนักเรียนอาชีวศึกษา.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน	
อาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู	74
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน	
อาชีวศึกษา	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	113
ก. ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	114
ข. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	117
ค. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	119
ประวัติผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ขนาดของประชากร.....	44
ตารางที่ 3.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	46
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	51
ตารางที่ 4.2 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม.....	53
ตารางที่ 4.3 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคม แก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	53
ตารางที่ 4.4 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง การตรงต่อเวลา.....	54
ตารางที่ 4.5 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง การรักษาความสะอาด.....	55
ตารางที่ 4.6 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง ความซื่อสัตย์.....	55
ตารางที่ 4.7 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง ความประหยัด.....	56
ตารางที่ 4.8 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง ความรับผิดชอบ.....	57
ตารางที่ 4.9 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง ความอดทน.....	58
ตารางที่ 4.10 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น.....	59
ตารางที่ 4.11 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การแสดงความสามารถ.....	59
ตารางที่ 4.12 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง.....	60
ตารางที่ 4.13 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การรู้จักปรับปรุงตนเอง	

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
และการแสวงหาความรู้.....	61
ตารางที่ 4.14 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความพอใจในงานที่สำเร็จ	62
ตารางที่ 4.15 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความเป็นผู้นำ.....	63
ตารางที่ 4.16 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความต้องการความก้าวหน้า.....	63
ตารางที่ 4.17 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม.....	64
ตารางที่ 4.18 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลา ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความกตัญญูคุณเดวที	65
ตารางที่ 4.19 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลา ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเคารพนบถ.....	65
ตารางที่ 4.20 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลา ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่.....	66
ตารางที่ 4.21 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลา ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์.....	67
ตารางที่ 4.22 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การส่งเสริมการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย.....	68
ตารางที่ 4.23 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	69
ตารางที่ 4.24 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ.....	70
ตารางที่ 4.25 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีทักษะในการ	

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตัดสินใจแก้ไขปัญหา	70
ตารางที่ 4.26 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์.....	71
ตารางที่ 4.27 บทบาทของในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ เรื่อง การช่างสังเกต	72
ตารางที่ 4.28 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ เรื่อง การพัฒนาตนเอง	72
ตารางที่ 4.29 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ เรื่อง ทักษะในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	73
ตารางที่ 4.30 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญพิเศษ เรื่อง ทักษะด้านอาชีพ.....	74
ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู.....	75
ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามเพศของครู.....	76
ตารางที่ 4.33 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามอายุของครู.....	77
ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การสอนของครู	78
ตารางที่ 4.35 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครู	79
ตารางที่ 4.36 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามตำแหน่งของครู.....	80
ตารางที่ 4.37 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามหน้าที่พิเศษของครู.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.38 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาที่สอน.....	81
ตารางที่ 4.39 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษาโดยรวม จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา.....	82
ตารางที่ 4.40 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคม ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	83
ตารางที่ 4.41 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคม ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น	84
ตารางที่ 4.42 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคม ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม.....	84
ตารางที่ 4.43 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคม ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ	85

๓

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและเทคโนโลยีในสังคมไทยมีผลทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนไป และทำให้ความเจริญทางด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรม เสื่อมลงไปด้วย ดังจะสังเกตได้จากการที่สื่อต่าง ๆ รายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่นในเชิงลบมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม การข่มขืน จี้ปล้น การหลอกลวง ปัญหายาเสพติด การยกพวกตีกัน ฯลฯ สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากความกึกคะนอง การขาดสติ ขาดความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ตนเองไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนสร้างความไม่สงบให้กับสังคม โดยเยาวชนมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้สร้างปัญหาเสียเอง การพัฒนาประเทศจะได้ผลดีจำเป็นจะต้องพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกที่ต้องคำนึงในการพัฒนาบุคคล ดังนั้น หากนักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างเข้มงวด และขาดการอบรมขัดเกลาทางสังคม ก็จะเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศ การอบรมขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนของประเทศให้เป็นคนดีของสังคม เพราะการอบรมขัดเกลาทางสังคมจะทำให้เด็กกลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยการพัฒนาบุคลิกภาพทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขา การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นขบวนการที่บุคคลสามารถเรียนรู้วิธีการต่างๆ ของสังคม เพื่อให้ตนอยู่ในสังคมได้ ดังนั้น สังคมจึงเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของกลุ่ม เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน ค่านิยมและความเชื่อ เพื่อเป็นบรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นต่อการอบรมขัดเกลาสังคม คือ วัยที่เหมาะสม จำนวน อคติวัฒนธรรม และคณะ (2540 : 57-58) กล่าวว่า วัยที่เหมาะสมต่อการอบรมขัดเกลาทางสังคม แบ่งออกได้ 2 วัย คือ การอบรมสั่งสอนในวัยที่เป็นเด็ก (Socializing the child) ซึ่งเป็นช่วงที่มีการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด และการอบรมสั่งสอนในวัยที่เป็นวัยรุ่น (Socializing the youth) ซึ่งเป็นวัยที่ได้ผ่านการอบรมมามากพอที่จะรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม และเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทาง

ร่างกายและจิตใจ เพื่อจะก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ในวัยนี้โรงเรียนและสถานศึกษา มีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่เด็กมาก

การจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษานับได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในวิชาชีพระดับกลาง ผู้เรียนในระดับนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัย 15-20 ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงวัยรุ่น เป็นวัยของการเรียนรู้ การพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงสำคัญในการปลูกฝังความรู้ ทศนคติ ค่านิยม และความคิดให้แก่เยาวชนเพราะเยาวชนในระดับอาชีวศึกษา เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เยาวชนเหล่านี้จะนำความรู้และสิ่งต่างๆ ที่ได้รับจากการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพต่อไป

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานในสังคมที่มีหน้าที่จัดการศึกษาและอบรมนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม เพื่อเป็นกำลังของชาติในอนาคต ฉะนั้น บทบาทของสถานศึกษานอกจากมีหน้าที่อบรมให้ความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังมีหน้าที่อบรมขัดเกลาทางสังคมให้กับนักเรียน โดยสถานศึกษาจะต้องมีกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและการอบรมสั่งสอนนักเรียน ให้ประพฤติปฏิบัติไปในแนวทางที่ถูกต้อง เช่น กฎระเบียบเกี่ยวกับการเรียนการสอน ระเบียบวินัยเพื่อควบคุมความประพฤติของนักเรียนในสถานศึกษา เช่น ระเบียบการแต่งกาย วินัยการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสังคม

ครูเปรียบเสมือนบิดามารดาคนที่สองที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ และครูยังต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนด้วยเช่นกัน การให้ความรู้และการอบรมย่อมมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด การเป็นตัวแบบถ้าเป็นการกระทำที่ถูกต้องจะทำให้มีการคล้อยตาม โดยไม่เลือกพฤติกรรมเพียงเพื่อให้ครูรัก ครูผู้เป็นตัวแทนจึงจำเป็นที่ต้องมีพฤติกรรมที่ถูกต้องอยู่เสมอ การอบรมสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดีมีวินัย พิจารณาได้จากปัจจัย 2 ประการ คือ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน และวิธีการอบรมสั่งสอนของครู ครูจะต้องรู้จักวิธีการอบรมสั่งสอนเด็กที่ถูกต้องมีหลักในการปฏิบัติต่อเด็กรวมทั้งต้องใช้สติและปัญญาในการปฏิบัติต่อเด็กให้มาก จึงจะเกิดผลต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็กได้ตามที่ปรารถนา ดังนั้น บทบาทที่ครูแสดงออกจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและอบรมขัดเกลานักเรียนให้เป็นคนดีของสังคม

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของบทบาทของครูซึ่งเป็นผู้ที่ให้ความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน และสามารถเป็นผู้อบรมและขัดเกลาทางสังคมให้กับนักเรียนได้ การวิจัยเรื่องบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกศึกษานักเรียน

อาชีวศึกษา สาขาช่างอุตสาหกรรม เนื่องจากนักเรียนอาชีวศึกษาในระดับนี้เป็นเยาวชนที่อยู่ในวัยที่สำคัญ เป็นวัยที่อยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตเต็มที่และพร้อมที่จะเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิต ซึ่งเยาวชนวัยนี้จะพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต และต้องออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอก การรับรู้เรื่องต่าง ๆ จะส่งผลไปถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมในวัยผู้ใหญ่ต่อไป ถ้าหากนักเรียนในช่วงวัยนี้ไม่ได้รับการอบรมขัดเกลาทางสังคมในทางที่ถูกที่ควร อาจส่งผลทำให้เยาวชนกระทำผิดบ่อยครั้งและรุนแรงมากขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้แก่นักเรียน ในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม และด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษว่าครูมีบทบาทอยู่ในระดับใด มีตัวแปรอะไรบ้าง ที่ทำให้บทบาทของครูแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อประโยชน์ด้านวิชาการต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

2.1 ศึกษาบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

2.2 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

2.3 ศึกษาข้อเสนอแนะของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา” ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ ลีโอนาร์ด บรูม และ ฟิลลิป เซลซนิค (Broom and Selznick, 1968 อ้างถึงในศิริรัตน์ เศษาคำรงกุล, 2531) โดยครอบคลุมการอบรมขัดเกลาทางสังคม 4 ด้าน ดังนี้

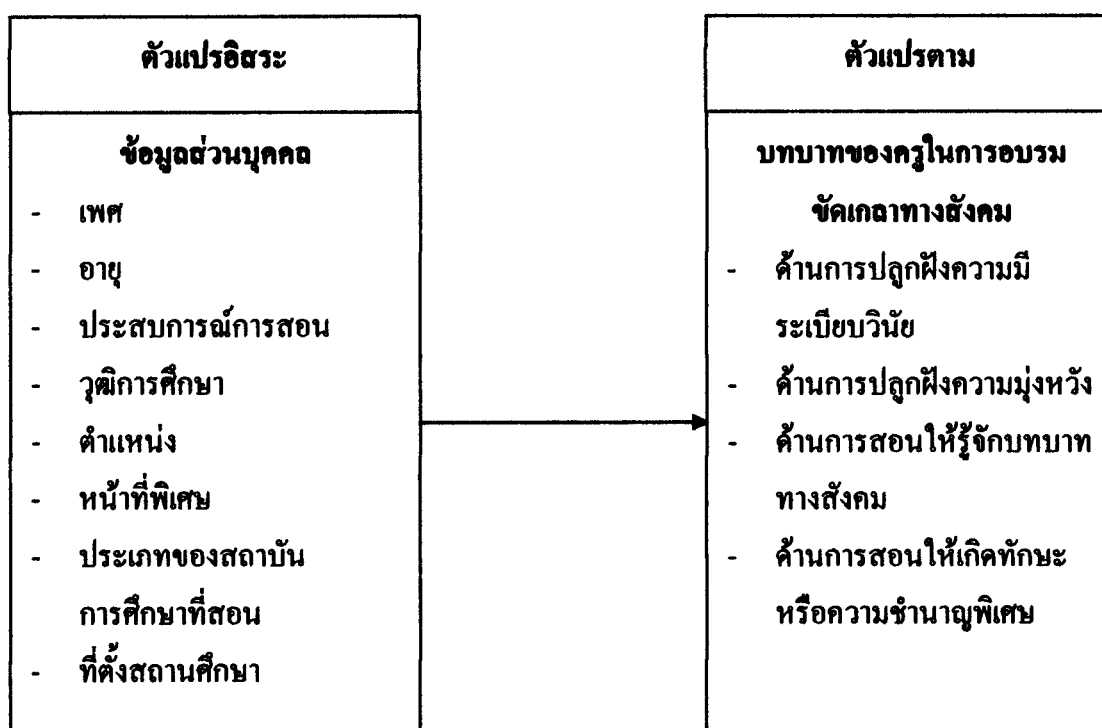
3.1 ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ศึกษาเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา การรักษาความสะอาด ความซื่อสัตย์ ความประหยัด ความรับผิดชอบ และความอดทน

3.2 ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ศึกษาเกี่ยวกับการแสดงความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง การรู้จักปรับปรุงตนเองและการแสวงหาความรู้ ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ ความเป็นผู้นำ และความต้องการความก้าวหน้า

3.3 ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม ศึกษาเกี่ยวกับความกตัญญูคุณเวที ความเคารพนบอบ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การส่งเสริมการปกครองประชาธิปไตย และการคำนึงประโยชน์ส่วนรวม

3.4 ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ ศึกษาเกี่ยวกับการมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การช่างสังเกต การพัฒนาตนเอง ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะทางด้านอาชีพ

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน ดังนี้

- 4.1 ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรม
จัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย แตกต่างกัน
- 4.2 ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรม
จัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น แตกต่างกัน
- 4.3 ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรม
จัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม แตกต่างกัน
- 4.4 ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรม
จัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ
แตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของครูในการอบรมจัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา”
มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

5.1 ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของครูในการอบรมจัดেলাทางสังคม
แก่นักเรียนอาชีวศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย 2) ด้านการปลูกฝัง
ความมุ่งมั่น 3) ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม 4) ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความ
ชำนาญพิเศษ

5.2 ด้านประชากร ประชากรในการศึกษา คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนระดับประโยค
วิชาชีพ สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

5.3 ด้านเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน สิงหาคม ถึง ตุลาคม 2551

6. นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้มีการนิยามศัพท์ ดังนี้

6.1 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการอบรมสั่งสอนของครูทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ระเบียบและรับเอากฎเกณฑ์ แบบอย่างความประพฤติ คุณธรรมจริยธรรมที่สังคมกำหนดไว้ นำไปปฏิบัติตาม ซึ่งมี 4 ด้าน คือ

6.1.1 ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย หมายถึง บทบาทของครูในการให้ความรู้ การอบรมสั่งสอนและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างเพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการมีระเบียบวินัย ได้แก่

- 1) **การตรงต่อเวลา** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ให้ตรงเวลาหรือให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2) **การรักษาความสะอาด** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในเรื่อง การรักษาความสะอาด ด้านการแต่งกาย ดูแลความสะอาดใส่ใจในสิ่งแวดล้อมของสถาบัน
- 3) **ความซื่อสัตย์** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในเรื่อง ความประพฤติตรงไปตรงมาถูกต้องเหมาะสมตามกฎหมายบ้านเมือง เช่น การตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อคำพูด ตรงต่อกฎเกณฑ์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
- 4) **ความประหยัด** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในเรื่อง การใช้ทรัพยากร เช่น คน เงิน เวลา วัสดุในทางที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักการออม มีการวางแผนการใช้จ่ายในทางที่ถูกต้อง รวมทั้งรู้จักดูแลรักษา ซ่อมแซมสิ่งของตนเองและส่วนรวม
- 5) **ความรับผิดชอบ** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ขยันหมั่นเพียรทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ เข้าห้องเรียนสม่ำเสมอ และยอมรับในสิ่งที่ได้กระทำลงไป
- 6) **ความอดทน** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนให้รู้จักควบคุมตนเอง การไม่ท้อถอย ความเข้มแข็ง ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาหรืออุปสรรค

6.1.2 ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น หมายถึง บทบาทของครูในการให้ความรู้ การอบรมสั่งสอนและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการมีความมุ่งมั่นในการดำเนินชีวิตและมีจุดมุ่งหมายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

- 1) **การแสดงความสามารถ** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน ตามความถนัดและความสนใจ
- 2) **ความเชื่อมั่นในตนเอง** หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกในด้านการพูด แสดงความคิดเห็น และสามารถชี้แจงเหตุผลได้

3) การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการรู้จักพัฒนาคนให้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาฝึกฝนหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ของตนเอง

4) ความพอใจในงานที่สำเร็จ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงความภาคภูมิใจ หรือยินดี ในสิ่งที่ตนเองทำได้สำเร็จ ถึงแม้จะไม่ดีที่สุดในเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น

5) ความเป็นผู้นำ หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม และเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

6) ความต้องการความก้าวหน้า หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นในด้านการศึกษา และการทำงานเพื่อความสำเร็จในชีวิต

6.1.3 ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม หมายถึง บทบาทของครูในการให้ความรู้ การอบรมสั่งสอนและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักหน้าที่และบทบาทของตนเอง ที่จะแสดงออกต่อบุคคลอื่นหรือสังคมส่วนรวม ได้แก่

1) ความกตัญญูกตเวที หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนให้มีการเคารพและระลึกถึงผู้มีพระคุณ และพยายามตอบแทนพระคุณเมื่อมีโอกาส โดยอยู่ในขอบเขตของศีลธรรม

2) ความเคารพบนอบ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในการแสดงอาการนับถือ มีสัมมาคารวะ แสดงกิริยาและคำพูดที่สุภาพ เคารพบนอบต่อครูและผู้มีอาวุโส เคารพในสิทธิ์ของผู้อื่น

3) การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการรู้จักแสดงน้ำใจ อุดหนุนเกื้อกูลผู้อื่นทำประโยชน์ให้กับสังคม รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความโอบอ้อมอารี

4) ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการกระทำ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เช่น การแสดงความเคารพ เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ การแสดงความเคารพต่อพระบรมรูป ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา

5) การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนให้มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความเคารพในสิทธิ และหน้าที่ของผู้อื่น

มีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกตัวแทนสถาบัน ได้แก่ หัวหน้าชั้น หัวหน้ากลุ่ม ประธานชมรมภายใต้ขอบเขตและกฎระเบียบของสถาบัน

6) การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนให้มีพฤติกรรมที่แสดงออกว่าคำนึงถึงผู้อื่นหรือมีความสำนึก การใช้สิ่งของต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมวางไว้

6.1.4 ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ หมายถึง บทบาทของครูในการให้ความรู้ และการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่างเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม ได้แก่

1) การมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความคิดและวิจารณญาณของตนเองในการหาเหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

2) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในการนำแรงบันดาลใจมาใช้ในการทำงาน โดยมีเหตุผล มีความคิดริเริ่ม มีการวางแผน และตัดสินใจด้วยตนเอง

3) การช่างสังเกต หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว รวมถึงการสำรวจตนเองเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

4) การพัฒนาตนเอง หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้มีพละนามัยที่สมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถ เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ

5) การมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับการแสดงความยอมรับหรือการรู้จักปรับตนเองให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยทำงานเป็นกลุ่ม และรับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้อื่น

6) การมีทักษะทางด้านอาชีพ หมายถึง การอบรมสั่งสอนของครูแก่นักเรียนเกี่ยวกับ การแสดงความสามารถ ความชำนาญในด้านวิชาชีพ มีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาประกอบอาชีพ

6.2 นักเรียนอาชีวศึกษา หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับประโยควิชาชีพ หลักสูตร 3 ปี สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ เครื่องกล ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ โลหะการก่อสร้าง

6.3 ครู หมายถึง ผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนในระดับประโยควิชาชีพ สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันอาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

7.1 ทำให้ทราบถึงระดับปฏิบัติบทบาทของครูในการอบรมจัดেলাทางสังคมให้แก่แก่นักเรียนอาชีวศึกษา

7.2 สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางให้ครูในการอบรมจัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาและปรับปรุงบทบาทให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

7.3 เป็นแนวทางให้ครูในโรงเรียนสังกัดอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนนำไปพัฒนาบทบาทของครูในการอบรมจัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนต่อไป

7.4 เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูและการอบรมจัดেলাทางสังคมแก่นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา” ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมขัดเกลาทางสังคม
2. บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและนักเรียนอาชีวศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมขัดเกลาทางสังคม

การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม และระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อนำมาปฏิบัติ สืบทอดต่อไป โดยมีนักคิดและนักวิชาการหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมขัดเกลาทางสังคม ไว้ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมขัดเกลาทางสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีผู้ให้ความหมายของการอบรมขัดเกลาทางสังคม หรือการอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม (Socialization) ไว้ ดังต่อไปนี้

ณรงค์ เสียงประชา (2537: 45) กล่าวถึง การอบรมขัดเกลาทางสังคมว่าเป็นกระบวนการปลูกฝังบรรทัดฐานของกลุ่มให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี

จำนง อดิวัฒน์สิทธิ์และคณะ (2540: 43) ให้ความหมายของการอบรมขัดเกลาทางสังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 นัย คือ

1) การอบรมขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยเหตุที่มนุษย์ทุกคน ไม่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด เช่น การใช้ภาษาพูด การอ่าน การเขียนหนังสือ มารยาททางสังคมหรือระเบียบประเพณีต่างๆ การอบรมขัดเกลาทางสังคมจึง

เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้วัฒนธรรม และสามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคมได้ถูกต้อง

2) การอบรมขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การพัฒนาบุคลิกภาพ แต่ละสังคมมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน คนในแต่ละสังคมจึงมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน เช่น คนไทยมีบุคลิกภาพยิ้มง่ายอ่อนโยนและเคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของคนมากกว่าเงื่อนไขของภาวะธรรมชาติ เช่น เด็กไทยโดยทั่วไปจะมีลักษณะรูปร่างหน้าตาคล้ายกันแต่การแสดงออกไม่เหมือนกันทุกคน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ใหญ่เอาใจใส่อบรมสั่งสอนอยู่เสมอจะมีกิริยามารยาทเรียบร้อยและพูดจาไพเราะกว่าเด็กที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่มีใครเอาใจใส่ดูแล เป็นต้น

สุพัตรา สุภาพ (2542: 43) กล่าวว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการทางสังคมกับทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ เด็กที่เกิดมาจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสังคม สามารถอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างราบรื่น

พัทธา สายหู (2544 : 50) กล่าวว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มสั่งสอนโดยตรงหรือทางอ้อมให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้และรับเอาระเบียบกฎเกณฑ์ความประพฤติและคุณค่าต่าง ๆ ที่กลุ่มนั้นได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกของสังคมนั้น ๆ

งามตา วนิทานนท์ และคณะ (2545: 49) กล่าวว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรมและสิ่งต่าง ๆ ทางสังคม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง เช่น เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งอาจเรียกได้ว่าการอบรมขัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการที่จะทำให้นักลรับค่านิยมของกลุ่มและสังคมไปเป็นของตน

จิตตินันท์ เคชะคุปต์ (2545: 1- 46) กล่าวถึง การอบรมขัดเกลาทางสังคมว่า หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดเจตคติ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมจากครอบครัวไปสู่ลูกหลานโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในครอบครัว และสิ่งรอบตัวทำให้เกิดการสื่อความหมายเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

เอลกิน (Elkin, 1960: 4) ให้นิยามการอบรมขัดเกลาทางสังคมว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ของสังคมจนดีพอที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมนั้นได้

บรูม และ เซลซนิก (Broom and Selznick, 1973: 29) นิยาม การอบรมขัดเกลาทางสังคมไว้ 2 ประการ คือ ในแง่ของสังคม การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลกลายเป็นสมาชิกของสังคม โดยการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ การอบรมขัดเกลาทาง

สังคมเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก และเป็นกระบวนการที่ยาวนานตลอดชีวิต ในแง่ของปัจเจกบุคคล การอบรม
 ชักเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่ทำให้คนได้มีการพัฒนาตัวตน (Self) โดยมีปฏิสัมพันธ์
 ระหว่างกันทางสังคม (Social interaction) กับคนอื่น ๆ รวมทั้งบุคคลจะพัฒนาเอกลักษณ์ อุดมคติ
 ค่านิยม และความมุ่งหวังของตนเองที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ

ทีโอ (Thio 1986: 117) กล่าวว่า การอบรมชักเกลาทางสังคม คือ กระบวนการที่
 สังคมถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่บุคคล เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอบรม
 ชักเกลาทางสังคมจะทำให้เด็กได้กลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคติ
 ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขา

บรินเคอร์ฮอฟฟ์ และไวท์ (Brinkerhoff and White, 1988) ได้ให้คำนิยามของ
 การอบรมชักเกลาทางสังคมไว้ว่า คือ กระบวนการเรียนรู้บทบาท สถานภาพ และค่านิยม ที่
 จำเป็นเพื่อที่จะมีส่วนร่วมในสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า การอบรมชักเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการอบรมสั่งสอน
 และถ่ายทอดวัฒนธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ค่านิยม กฎเกณฑ์
 ระเบียบแบบแผน ค่านิยม ความเชื่อที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม เป็นกระบวนการที่เกิดการเรียนรู้
 โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กัน การสื่อความหมายเพื่อความเข้าใจร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการ
 ดำเนินชีวิตต่อไป

1.2 ความสำคัญของการอบรมชักเกลาทางสังคม

การอบรมชักเกลาทางสังคมเป็นสิ่งที่มนุษย์ประสบตลอดชีวิต ทั้งนี้ เพราะมนุษย์
 เป็นสัตว์สังคมที่ต้องการมีการพัฒนาการบางอย่างที่จำเป็นต่อการอยู่รอด จำเป็นที่จะต้องผ่าน
 กระบวนการอบรมชักเกลาสังคมเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผ่านสถาบันพื้นฐาน คือ
 ครอบครัวเป็นอันดับแรกเพื่อชักเกลาเสริมต่อให้สมาชิกของครอบครัวเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์
 โดยสังคมจะมีส่วนสร้างความสำนึก ความประทับใจ คุณค่าทางวัฒนธรรมอย่างแท้จริง โดยสังคม
 จะเปลี่ยนสภาพของบุคคลจากสภาพทางชีววิทยา (Biological person) มาเป็นบุคคลของสังคม
 (Social person) การที่คน ๆ หนึ่งจะเป็นคนของสังคมได้จะต้องมีบุคลิกภาพหรือลักษณะต่าง ๆ
 ที่บุคคลมีอยู่อันเป็นผลผลิตที่ได้จากการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งมีผู้ที่ระบุความสำคัญของการ
 อบรมชักเกลาทางสังคมไว้ ดังนี้

งามตา วนิทานนท์ และคณะ (2545: 49-50) ระบุความสำคัญของการอบรม
 ชักเกลาทางสังคมไว้ ดังนี้

1. ด้านสังคม การอบรมชักเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการจัดการให้เด็กซึ่งเป็น
 สมาชิกใหม่ของสังคมปรับตนเองให้เข้ากับวิถีชีวิตของสังคม ตลอดจนสั่งสอนขนบธรรมเนียม

ประเพณี วัฒนธรรม ต่าง ๆ ในสังคมให้กับเด็ก ดังนั้น การอบรมขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงเด็กจากทารกที่ไม่รู้อะไรเลยให้เจริญเติบโตขึ้นเป็นสมาชิกที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ สามารถเรียนรู้ภาษาที่พ่อแม่ใช้ ตลอดจนเรียนรู้หน้าที่ของตนเองในสังคม

2. ด้านบุคคล การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการพัฒนาตัวตน (Self) ของสมาชิกใหม่ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เด็กจะเริ่มสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ของตน ตลอดจนพัฒนาค่านิยมและความมุ่งหวังต่าง ๆ ในชีวิต ซึ่งถ้าสถานะแวดล้อมต่าง ๆ เอื้ออำนวยเด็กจะสามารถพัฒนาได้เต็มที่ตามศักยภาพของตน ดังนั้น การอบรมขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาตัวตนในการสร้างอัตลักษณ์ของตนในวัยเด็ก

จุมพล หนิมพานิช (2544:121) กล่าวถึง ความสำคัญของการอบรมขัดเกลาทางสังคมไว้ ดังนี้

1) ในแง่ของสังคม การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมของบุคคลตั้งแต่เกิดจนสามารถเรียนรู้และสามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้ การอบรมขัดเกลาทางสังคมโดยทั่วไปทำให้วิถีชีวิตของบุคคลเป็นระเบียบ โดยการเพิ่มคุณค่าบางอย่างของสังคมให้แก่สมาชิกในสังคมนั้นๆ ถ้าหากบุคคลเข้าไปร่วมในสังคมก็จะได้เรียนรู้ระเบียบวินัย และพัฒนาคุณค่าใหม่ๆ

2) ในแง่ของบุคคล การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นการเพิ่มพูนความสามารถและการพัฒนาบุคคลให้เจริญงอกงาม ทำให้องค์ประกอบทางชีวภาพเป็นมนุษย์ขึ้นมาและแปรสภาพเป็น “ตัวตน” เกิดความสำนึกในลักษณะเฉพาะตัว มีลักษณะนิสัยอยู่ในระเบียบ ทำให้เกิดอุดมการณ์ รู้จักคุณค่าของชีวิต และมีความทะเยอทะยาน ดังนั้น การอบรมขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นตัวกำหนดอุปนิสัยและเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นในความเป็นปัจเจกบุคคล

สรุปได้ว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลกลายเป็นสมาชิกของสังคม โดยการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ และเป็นกระบวนการที่ทำให้คนได้มีการพัฒนาตนเอง โดยมีการกระทำระหว่างกันทางสังคมกับคนอื่น รวมทั้งพัฒนาเอกลักษณ์ อุดมคติ ค่านิยม และความมุ่งหวังต่าง ๆ ในชีวิตของตนเองที่แตกต่างไปจากคนอื่น

1.3 กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคม

กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่รวมเรียกว่า วัฒนธรรม โดยสามารถแบ่งการอบรมขัดเกลาทางสังคมออกเป็น 3 ด้านได้แก่

1.3.1 การอบรมขัดเกลาทางด้านจิตใจ หมายถึง การถ่ายทอดในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม (Social value) ซึ่งประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมที่สังคมเห็นว่ามีความสำคัญในตัวเอง และมีการบำรุงรักษาเพื่อถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังในสังคม เพื่อให้สังคม

อยู่ต่อไป โดยส่วนมากเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมไม่อาจประมาณค่าออกมาเป็นราคาได้ แต่มีคุณค่าต่อมนุษย์ทางด้านจิตใจ อาทิ ความคิด ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี

1.3.2 การอบรมขัดเกลาทางด้านสติปัญญา หมายถึง การถ่ายทอดในเรื่องที่เกี่ยวกับ

1) **ความรู้ทางสังคม (Social knowledge)** ทั้งความรู้ที่เป็นทางการ อันได้แก่ความรู้ตามหลักสูตรในตำราเรียนและความรู้รอบตัวทั่วไป ที่สำคัญก็คือ ภาษา เพราะถือว่าเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งทางสังคม และเป็นสื่อกลางในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรวมถึงการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ให้แก่กัน

2) **ทักษะทางสังคม (Social skill)** ซึ่งรวมถึงสาขาวิชาชีพที่มีความจำเป็นต่อการอยู่รอดของมนุษย์ เพื่อให้ผู้ได้รับการถ่ายทอดจะได้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต และเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

1.3.3 การอบรมขัดเกลาทางด้านพฤติกรรม หมายถึง การถ่ายทอดในเรื่องที่เกี่ยวกับ

1) **บรรทัดฐานทางสังคม (Social norm)** หมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน หรือคตินิยมที่สังคมสร้างไว้ เพื่อกำหนดแนวทางให้คนในสังคมยึดถือปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อบอกให้ทราบว่า ในแต่ละสถานการณ์ควรปฏิบัติอย่างไร ทำให้เกิดความแน่นอนและความเป็นระเบียบในสังคม เนื่องจากบรรทัดฐานทางสังคมเป็นตัวกำหนดแนวพฤติกรรมของมนุษย์เมื่อมีการติดต่อสัมพันธ์กัน

2) **บทบาททางสังคม (Social role)** เป็นสิ่งที่คิดค้นมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิดโดยที่บทบาทนี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสถานภาพและความเป็นตัวตนของมนุษย์ ทำให้ทราบถึงหน้าที่ การวางตัว และสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ มนุษย์ทุกคนล้วนมีบทบาทและแต่ละคนต่างก็มีบทบาทที่หลากหลายในคนเพียงคนเดียว โดยบทบาทนี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์และจากการที่มนุษย์อยู่ในสังคมซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์หลากหลาย โดยบทบาทนี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์และจากการที่มนุษย์อยู่ในสังคมซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดเวลา ดังนั้น การแสดงออกซึ่งบทบาทจะต้องเปลี่ยนไปตามบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เป็นต้นว่า เมื่อเวลาที่อยู่บ้านจะมีบทบาทเป็นลูกของพ่อแม่ แต่เมื่อเด็กไปโรงเรียน บทบาทของเด็กจะเปลี่ยนไปเป็นนักเรียน ดังนั้น พฤติกรรมที่เด็กจะแสดงออกเวลาที่อยู่โรงเรียนกับเวลาที่อยู่บ้านจึงแตกต่างกัน

3) **พฤติกรรมทางสังคม (Social behaviour)** หมายถึง การกระทำต่าง ๆ

ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับบทบาททางสังคมที่มนุษย์แต่ละคนได้รับในแต่ละสถานการณ์ โดยการอบรมขัดเกลาทางสังคมด้านพฤติกรรมนี้ก็เพื่อให้เกิดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม หรือเป็นพฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดการแสดงออก

จำนง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540: 43) กล่าวถึง กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมว่า เป็นกระบวนการทางสังคมและทางจิตวิทยา ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ เด็กที่เกิดมาจึงต้องอาศัยกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคม เพื่อจะช่วยให้เขาเป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสังคม สามารถอยู่ร่วมและมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้ การอบรมขัดเกลาทางสังคมยังทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเป็นมนุษย์ที่มีวัฒนธรรม และมีสภาพที่แตกต่างจากสัตว์ร่วมโลกชนิดอื่น ๆ

สุพัตรา สุภาพ (2542:49-50) กล่าวถึง กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมไว้ ดังนี้

1. การตอบสนองความต้องการในระยะเริ่มแรก (Response) เป็นกระบวนการที่บุคคลจะแสดงซึ่งความต้องการออกมา และคนอื่น ๆ ในสังคมที่ทำหน้าที่นี้จะสนองตอบความต้องการนั้น เป็นการสนองตามระเบียบแบบแผนที่สังคมนั้น ๆ กำหนดไว้ เป็นการสนองตอบในรูปของการเรียนรู้กฎระเบียบที่สังคมนิยมปฏิบัติ และแม้แต่การไม่ยอมสนองตอบก็เป็นการอบรมขัดเกลาทางสังคมด้วย
 2. การรู้จักปรับความต้องการและความสามารถของตนเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม (Adaptation) ต้องยอมรับว่ามนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ไม่เท่ากัน บางคนรับได้ง่ายบางคนรับได้ยากแม้จะได้รับการอบรมเท่าเทียมกัน จึงต้องยอมรับว่าแต่ละคนนั้นต่างกัน จะให้เหมือนกันย่อมไม่ได้ จะต้องรู้จักคิดแปลงการอบรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องหรือเข้ากับความสามารถของแต่ละคน
 3. การยึดถือสิ่งที่คล้ายกับตนเอง (Identification) ซึ่งประกอบด้วย 3 ข้อ คือ
 - 1) ความต้องการที่จะทำตัวให้เหมือนกับบุคคลที่ต้องการยึดถือเป็นแบบฉบับ
 - 2) ความรู้สึกร่วมกับบุคคลหรือกลุ่มที่ถือว่าเป็นพวกเดียวกันกับตน เช่น ความรักระหว่างสามีภรรยา ยกตัวอย่างเช่น ถ้าใครว่าสามีหรือภรรยา อีกฝ่ายหนึ่งจะ โกรธแทน เป็นต้น
 - 3) ความรู้สึกยึดมั่นในหลักการหรืออุดมคติบางอย่างอย่างแน่นอน
- จากกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคม จะเห็นได้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในระยะเวลานานพอสมควรจะทำให้บุคคลนั้นรู้จักทำในสิ่งที่ต้องการ แต่ความสำคัญในการอบรมขัดเกลานี้ขึ้นอยู่กับว่าระเบียบกฎเกณฑ์นั้น ๆ สอดคล้องหรือเข้ากับความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และความสามารถของเขาเพียงใด (สุพัตรา สุภาพ 2542: 49-50)

พัชรินทร์ สิริสุนทร (2545: 106) กล่าวว่า กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เหมาะสมตามความคาดหวังและบรรทัดฐานที่สังคมนั้นๆ เชื่อถือว่าเป็นสิ่งดีงาม ซึ่งการอบรมขัดเกลาทางสังคมนี้ อาจทำได้โดยตรง (Direct socialization) ด้วยการอบรมสั่งสอนในครอบครัวหรือทำโดยอ้อม (Indirect socialization) โดยตัวแทนที่ทำหน้าที่อบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่บุคคลซึ่งมีอยู่ 4 กลุ่ม คือ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ

สรุปได้ว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมทั้งการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวัฒนธรรม ทศนคติ ค่านิยม เพื่อให้พัฒนาบุคลิกภาพเป็นคนดีของสังคม ซึ่งตัวแทนในการอบรมขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และกลุ่มอาชีพ โดยที่ตัวแทนเหล่านี้ได้ช่วยอบรมขัดเกลาทางสังคมทำให้มีผลทางบุคลิกภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่ เป็นรากฐานความคิด จริยธรรม คุณธรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ นอกจากนี้ การอบรมขัดเกลาทางสังคม ยังเป็นสิ่งที่ช่วยควบคุมพฤติกรรมของคน ช่วยให้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมอีกด้วย

1.4 จุดมุ่งหมายในการอบรมขัดเกลาทางสังคม

บรูม และเซลซนิก (Broom and Selznick, 1968: 86-87 อ้างถึงใน ศิริรัตน์ คำรงค์ชากุล , 2531: 16) อธิบายว่า โดยทั่วไปแล้วการถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมในแต่ละสังคมนั้นจะมีความมุ่งหมายหลักใหญ่ ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกัน 4 ประการ ดังนี้

1. การปลูกฝังระเบียบวินัย (Disciplines) การอบรมขัดเกลาทางสังคมโดยการปลูกฝังระเบียบวินัย ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินกิจกรรมในสังคม และการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม การปลูกฝังระเบียบวินัยจะทำให้บุคคลยอมทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด ถึงแม้ว่าจะมีความยากลำบากหรือต้องฝืนใจทำ ระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่บุคคลได้รับตั้งแต่วัยต้นของชีวิตในการดำรงชีวิตประจำวันที่ต้องมีการปลูกฝังให้แน่วแน่ จนคิดเป็นนิสัยถาวรในตัวบุคคล (กฤษณา บุรณะพงศ์ 2540: 29)

2. การปลูกฝังความมุ่งหวัง (Aspiration) ปกติแล้วระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่คนไม่ชอบปฏิบัติตาม แต่ความมุ่งหวังนั้นจะช่วยทำให้ระเบียบวินัยมีคุณค่า และง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ต้องการ สามารถเข้ากับสถานการณ์ที่บุคคลมีตามเพศ วัย สังเกต หรือภูมิหลังของครอบครัว

3. การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม (Social role) รวมทั้งทัศนคติต่าง ๆ ที่เข้ากับบทบาทนั้น ๆ ชีวิตในกลุ่มสังคมจะดำรงไปได้ด้วยดีถ้าบุคคลรู้จักบทบาทของตน ซึ่งต้องอาศัยการแสดงบทบาทที่เหมาะสมในการสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ถูกต้องตามกาลเทศะและ โอกาสต่าง ๆ กัน

4. การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ (Skills) เป็นความสามารถพื้นฐานที่มนุษย์จะใช้ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสังคมที่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ นั้น มีการถ่ายทอดการปฏิบัติตามประเพณี ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทักษะในการที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ โดยการเรียนรู้จากการเลียนแบบการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

กล่าวโดยสรุป การอบรมขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามครรลองของวัฒนธรรมในสังคม รวมถึงความมุ่งหวังของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งการถ่ายทอดประกอบด้วย การปลูกฝังระเบียบวินัย การปลูกฝังความมุ่งหวัง การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม และการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ

1.5 วิธีการอบรมขัดเกลาทางสังคม

การอบรมขัดเกลาทางสังคม เป็นองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมในการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการหล่อหลอม ปลูกฝังอบรมขัดเกลาพฤติกรรมสมาชิกใหม่ของสังคม ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีผู้ให้ความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้ (สุพัตรา สุภาพ 2542: 50-51 กฤษณา บุรณะพงศ์ 2540: 23-24 และศศิธร อภิสัทธีนิรันดร์ 2541: 40-41)

1.5.1 การอบรมขัดเกลาโดยตรง (Direct socialization) เป็นการเรียนรู้จากการแนะนำสั่งสอนที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยใช้ภาษา เช่น การที่พ่อแม่ฝึกอบรมให้เด็กรู้จักพูด รู้จักใช้กิริยามารยาททางสังคม รวมทั้งให้ทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีโดยใช้วิธีการ ดังนี้

1) **การใช้แรงเสริมทางบวก** เป็นการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม โดยการให้รางวัลหรือคำชมเชยที่ทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจและจะเรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และมีแนวโน้มจะกระทำพฤติกรรมนั้นอีก

2) **การลงโทษ** เป็นการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมโดยให้สิ่งที่ไม่ปรารถนาเพื่อไม่ให้กระทำพฤติกรรมนั้นอีก เด็กจะเรียนรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ การลงโทษมักจะใช้วิธี ดุ คำ ว่ากล่าว ตี ตำหนิ หรือการปฏิเสธ ไม่ยอมรับ เป็นต้น และควรทำทันทีหลังพฤติกรรมนั้น และจะต้องทำอย่างสม่ำเสมอจึงจะมีประสิทธิภาพในการปรับพฤติกรรม

1.5.2 การอบรมขัดเกลาโดยอ้อม (Indirect socialization) เป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันโดยตรง บุคคลได้รับประสบการณ์ การสังเกตหรือเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น ส่วนใหญ่ใช้ในการเรียนรู้ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมโดยสังเกตจากบิดามารดา และบุคคลในครอบครัว บุคคลหรือสถานการณ์ทั่วไปในสังคมที่เด็กพบเห็น โดยนำเอาส่วนที่รู้สึกพึงพอใจมาเลียนแบบ และเด็กจะเลือกเลียนแบบเป็นบางคน โดยอิทธิพลของสิ่งที่มีผลต่อการเลียนแบบ ได้แก่

- 1) เด็กจะเลียนแบบคนที่เคยดูหรือมีอำนาจอบรมสั่งสอนตนมาเป็นแบบอย่าง เพราะกลัวถูกลงโทษจากตัวแบบนั้น
- 2) เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มักตามใจและให้รางวัลกับเด็ก เพราะเด็กเกิดความพึงพอใจและนิยมชมชอบ
- 3) เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มิมีชื่อเสียง และได้รับความนิยมชมชอบในสังคมมาเป็นแบบอย่าง เช่น การทำตามแบบและเลียนแบบคารา โดยการเลียนแบบเรื่องการแต่งตัว
- 4) เด็กจะเลียนแบบผู้มีอำนาจ เนื่องจากผู้มีอำนาจเป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจที่จะให้รางวัล หรือลงโทษผู้อื่นได้

จากวิธีการอบรมขัดเกลาทางสังคมข้างต้น สรุปได้ว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคมสามารถแสดงออกในรูปแบบของการอบรมขัดเกลาโดยตรง และการอบรมขัดเกลาโดยอ้อม ซึ่งการอบรมขัดเกลาโดยตรงนั้น เป็นการอบรมขัดเกลาที่ต้องการให้บุคคลปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กลุ่มสังคมกำหนดไว้ โดยการบอกกล่าวว่ามีสิ่งใดสมควรทำหรือไม่ควรทำ อะไรถูก อะไรผิด ถือเป็นวิธีการชี้แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนต่อบุคคลอย่างจงใจ และเจตนา เพื่อให้บุคคลสามารถวางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และโอกาสต่าง ๆ กัน ในขณะที่การอบรมขัดเกลาโดยอ้อมจะเป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันตรง ๆ แต่บุคคลจะได้รับประสบการณ์หรือประโยชน์จากการสังเกตหรือเรียนรู้จากพฤติกรรม และการกระทำของผู้อื่น โดยมากมักเป็นการเลียนแบบบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้

1.6 วัยที่จำเป็นต่อการอบรมขัดเกลาทางสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2546: 40) และจ่านอง อดิวัฒน์สิทธิ และคณะ (2540 : 57 -58) ได้กล่าวถึง วัยที่จำเป็นต่อการอบรมขัดเกลาทางสังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 วัย ดังนี้

1.6.1 การอบรมสั่งสอนในระยะที่ยังเป็นเด็ก (Socializing the child) เป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด เพราะสถาบันที่เด็กได้รับการอบรมสั่งสอนคือ สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นเรื่องของพ่อแม่และผู้ปกครอง ซึ่งมีความสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สังคมต้องการ

1.6.2 การอบรมสั่งสอนในระยะที่ยังเป็นวัยรุ่น (Socializing the youth) วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้ผ่านการอบรมมาจากพ่อแม่ที่จะรู้ และเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งการอบรมสั่งสอนก็จะได้รับจากครอบครัว โรงเรียน และกลุ่มเพื่อน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับวัยรุ่น คือ การที่ครอบครัวและสังคมยอมรับว่าตัวเขาได้ผ่านระยะวัยเด็กมาแล้วและกำลังก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ดังนั้น จึงควรยอมรับความคิดเห็นของ

เขา ให้เขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เขาต้องการให้พ่อแม่มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าเขามีความสามารถที่จะทำอะไรได้ ในระยะนี้เด็กจะสนใจ และต้องการจะเป็นเพื่อนกับเพศตรงข้าม ถ้าเด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่เพียงพอเด็กก็จะสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศได้

กล่าวโดยสรุป วัยรุ่นเป็นช่วงที่ต้องการให้ผู้ใหญ่เข้าใจ และยอมรับว่าเขาเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง ฉะนั้น การอบรมในวัยนี้จะต้องพบกับความตึงเครียดบ้าง ซึ่งในสังคมสมัยใหม่ วัยรุ่นจะไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ผู้ปกครองตลอดเวลา วัยรุ่นมักอยู่รวมกลุ่มกับเพื่อนที่โรงเรียน ชุมชนต่าง ๆ ซึ่งสถานที่เหล่านี้มีคุณค่าในแบบต่าง ๆ กัน ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเลือกที่จะยึดคุณค่าใดเป็นหลัก พ่อแม่ ครู เพื่อน สื่อมวลชน ควรเข้าใจและควรปรับปรุงท่าที เพื่อให้การอบรมสั่งสอนได้ผล และเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่น เพื่อเขาจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่พร้อมจะช่วยเหลือตนเองได้ต่อไปในอนาคต

1.7 ตัวแทนในการอบรมขัดเกลาทางสังคม

พัทธา สายหู (2529 : 120-124) จ้านง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540 : 59-62) และ สุพัตรา สุภาพ (2546 : 59-61) กล่าวถึงบุคคลหรือกลุ่มที่ทำหน้าที่อบรมขัดเกลาทางสังคมแก่เด็ก (Agents of socialization) ไว้ 6 กลุ่ม ดังนี้

1.7.1 ครอบครัว (Family) สุพัตรา สุภาพ (2546 : 59) กล่าวว่า การอบรมจะออกมาในรูปของพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งนับเป็นการอบรมเบื้องต้นที่สำคัญที่สุดที่เด็กจะต้องประสบ เพราะเป็นการอบรมที่ใกล้ชิดและมีความผูกพันอย่างลึกซึ้ง และมีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทัศนคติ และแบบของความประพฤติแก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง วิธีการที่พ่อแม่ใช้อบรมบุตรธิดามี 2 วิธี คือ

1) **ทางตรง** ด้วยการบอกกล่าวว่าจะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ อะไรถูก อะไรผิด เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพมาก เนื่องจากการชี้ทางและแนะแนวทางในการปฏิบัติแก่บุคคลอย่างจงใจและเจตนา เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถวางตัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ เช่น สอนเด็กให้กินเป็นเวลา เล่นเป็นเวลา นอนเป็นเวลา หรือพบหน้าผู้ใหญ่ก็ต้องยกมือไหว้ ต้องพูดจาให้ไพเราะ ถ้าไม่ทำอาจถูกลงโทษ

2) **ทางอ้อม** เป็นการอบรมโดยไม่รู้ตัว เป็นสิ่งที่เด็กได้รู้ได้เห็น และซึมซับเข้าไปในจิตใจ ซึ่งเด็กอาจจะนำไปปฏิบัติในอนาคตหรือมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น พ่อแม่ชอบใช้คำหยาบ เด็กจะใช้คำหยาบบ้าง พ่อแม่มีใจเมตตา เด็กจะมีใจเมตตาบ้าง เป็นต้น

1.7.2 กลุ่มเพื่อน (Peer group) ประกอบด้วย บุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมที่ทัดเทียมกันเมื่อยังเป็นเด็ก ได้แก่ กลุ่มเพื่อนเล่นกันมา และกลุ่มเพื่อนฝูงร่วมสังคมประเภทเดียวกัน กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มตัวแทนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมเพราะไม่มีการเขียนระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการที่บุคคลจะคบกับเพื่อนไว้อย่างแน่นอน (จ้านง อติวัฒน์สิทธิ์

และคณะ 2540: 48) กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดตัวบุคคลมากที่สุดและมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรมค่านิยมและลักษณะทางจริยธรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับตัวเยาวชนตามที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน (อ้างถึงใน แสงอรุณ ธรรมเจริญ และคณะ 2547: 19) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กในช่วงวัยนี้มักจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อนๆ ได้โดยง่าย โดยมักใช้เวลาอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และมักเลือกคบเพื่อนๆ ที่คล้ายคลึงกันกับตน ซึ่งเพื่อนวัยเดียวกัน มักมีอิทธิพลให้เกิดการชักจูง และการเลียนแบบให้มีความประพฤติที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมได้ ซึ่งบุคคลที่จะคบกันเป็นเพื่อนนั้นเพราะมีสิ่งที่ต้องการร่วมกันบางประการ เช่น การมีความคิดตรงกัน มีรสนิยมและงานอดิเรกที่เหมือนกัน เรียนอยู่ที่เดียวกัน เป็นต้น การอบรมขัดเกลาทางสังคมโดยกลุ่มเพื่อนมีลักษณะแตกต่างกันจากการอบรมขัดเกลาทางสังคมของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจะสอนถึงกฎระเบียบที่สังคมส่วนใหญ่คาดหวังให้คนในสังคมปฏิบัติ โดยมีข้อบังคับและครูเป็นผู้อบรมสั่งสอน และดูแลควบคุมให้เด็กประพฤติตัวตามกฎเกณฑ์เหล่านั้น แต่ในกลุ่มเพื่อนเยาวชนจะมีโอกาสที่จะเลือกปฏิบัติตัวตามความต้องการของตัวเองและตามความคาดหวังของเพื่อนๆ ได้ ซึ่งการปฏิบัติตัวอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับกฎของโรงเรียนได้ การคบกันของบุคคลในกลุ่มเพื่อน ก็จะมีแนวทางปฏิบัติที่คนในกลุ่มจะต้องตกลงกันเองโดยไม่มีใครมาบังคับ (จำนง อคิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ 2540: 48) ซึ่งกลุ่มเพื่อนของเยาวชนจะมีทั้งเพื่อนที่อยู่ในโรงเรียนและเพื่อนที่อยู่นอกโรงเรียน

1.7.3 โรงเรียน (School) นอกจากจะเป็นกลุ่มตัวแทนในการอบรมเด็กให้รู้ระเบียบสังคมที่สำคัญแทนพ่อแม่แล้ว ในสังคมปัจจุบันโรงเรียนยังมีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ เป็นสถานที่ให้เด็กได้มีโอกาสคบหาเพื่อนฝูงนับตั้งแต่วันแรกที่เข้าโรงเรียน ทำให้เด็กได้ผ่านกลุ่มตัวแทนใหม่ในการอบรมระเบียบสังคมพร้อม ๆ กันถึง 2 กลุ่ม สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมแห่งที่สอง ที่สมาชิกในสังคมจะได้รับการอบรมขัดเกลาต่อจากครอบครัว ซึ่งสถาบันการศึกษาจะเป็นแหล่งที่ถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นทางการ ทั้งความรู้ด้านวิชาการและการปฏิบัติตามบทบาททางสังคม และยังเป็นแหล่งความรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีความเจริญงอกงามในด้านร่างกาย ความรู้ และสติปัญญา รวมทั้งยังมีบทบาทในการปลูกฝังจริยธรรม ดังนั้น การเป็นคนดีมีจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องสร้างให้เด็กที่เป็นผู้เรียนด้วย โรงเรียนนอกจากจะเป็นสถานที่ให้ความรู้ในด้านวิชาการต่าง ๆ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เรียกว่า หลักสูตร แล้วยังมีตัวแทนการอบรมขัดเกลาทางสังคมในโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ เป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอนแก่เด็ก นอกจากนั้น ยังเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนในด้านจริยธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรง คือ การเรียนการสอนวิชาจริยธรรมหรือศาสนา ส่วนทางอ้อมจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวทั้งจากครูและเพื่อนนักเรียน รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดและส่งเสริมในด้านจริยธรรมแก่นักเรียน

1.7.4 กลุ่มอาชีพ (Occupational group) เมื่อเด็กได้รับการเตรียมตัวมาพร้อมที่จะเริ่มประกอบอาชีพของตัวเองแล้ว พอเริ่มประกอบอาชีพหนึ่งอาชีพใดจะพบว่าแต่ละกลุ่มอาชีพนั้นมีระเบียบวิธีการ โดยเฉพาะของคน ซึ่งอาจจะไม่ซ้ำกันกับกลุ่มอาชีพอื่น ซึ่งตนเองจะต้องเรียนรู้และรับไว้หากประสงค์จะยึดอาชีพนั้น

1.7.5 ตัวแทนทางศาสนา (Religious representative) ซึ่งได้แก่ วัด พระ นักบวช ผู้สอนศาสนา หรือผู้เผยแพร่ธรรมของศาสนา ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะช่วยอบรมขัดเกลาในแง่ของการให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม และความประพฤติที่ถูกที่ควร ตลอดจนปรัชญาในการดำเนินชีวิต กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมโดยตัวแทนทางศาสนาในสังคมไทยมีมานานแล้วและมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวไทยอย่างแน่นแฟ้น โดยมี วัด และพระสงฆ์เป็นตัวแทนในการอบรมขัดเกลาทางสังคม กล่าวคือ วัดนอกจากจะเป็นที่อยู่ของพระภิกษุสงฆ์แล้วยังเป็นที่ตั้งของศาสนา เป็นศูนย์รวมของศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ แล้วยังเป็นศูนย์กลางการบริการชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยมีพระสงฆ์เป็นตัวแทนของวัดที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางจิตใจ เป็นศูนย์รวมของความเคารพนับถือ และความร่วมมือร่วมใจของประชาชน และเป็นตัวแทนในการให้การศึกษาอบรม

สั่งสอนในด้านศีลธรรมแก่ประชาชนอีกด้วย (สุมิธยา ศรีวรเพชร 2528 : 78) ปัจจุบันถึงแม้ว่าตัวแทนทางศาสนาจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการไปจากเดิมบ้างแต่ยังคงมีบทบาทสำคัญในการอบรมขัดเกลาทางสังคม โดยร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในการให้ศึกษาและการเผยแพร่ศาสนา

ส่วนบทบาทการให้การศึกษา หลังจากที่มีการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนได้ถูกแยกไปจากวัด บทบาทของสถาบันศาสนาที่เคยมีต่อการศึกษาโดยตรงก็ได้ลดน้อยลงไป ตัวแทนศาสนาจึงเปลี่ยนบทบาทมาเป็นการให้การอนุเคราะห์ที่ดินของวัดเป็นที่ตั้งของโรงเรียน หาทุนให้การการศึกษา และจัดหาทุนให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจน เป็นต้น ส่วนพระสงฆ์ก็มาเป็นครูช่วยสอนวิชาศีลธรรมและจริยธรรมแก่นักเรียน นอกจากนี้ ยังได้ปฏิบัติภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์โดยการเปิดโรงเรียนสอนศาสนาให้แก่เด็ก และในด้านการเผยแผ่ มีทั้งการแสดงธรรมเทศนาตามประเพณีเดิมและการเผยแผ่โดยวิธีการสมัยใหม่โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยทำให้การเผยแผ่ศาสนาเป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ด้วยการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิดิทัศน์ สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บทบาทของผู้แทนศาสนาในด้านการศึกษาและการเผยแผ่ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่เด็ก ๆ ซึ่งความผูกพันของเด็กที่มีต่อสถาบันศาสนาย่อมเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยทำให้จริยธรรมได้มีโอกาสซึมซาบเข้าไปในความรู้สึกนึกคิด การประพฤติ

ปฏิบัติ และจะติดตัวอยู่ต่อไปเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รวมทั้งสถาบันศาสนายังมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้าของสังคมและการประเทศชาติ

1.7.6 สื่อมวลชน (Mass media) สื่อมวลชนมีหลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือรายสัปดาห์ นวนิยาย วรรณคดี เป็นต้น สื่อมวลชนเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญและมีส่วนในการอบรมขัดเกลาทางสังคมในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องคุณค่า ความเชื่อ แบบของความประพฤติ เป็นต้น

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสื่อมวลชนเป็นตัวแทนการอบรมขัดเกลาทางสังคม ตั้งแต่เรื่องคุณค่า ความเชื่อ แบบของความประพฤติ ซึ่งสื่อมวลชนมีผลทั้งในด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี และยังมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของเยาวชนอีกด้วย ปัจจุบันเด็กได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ก่อนข้างมาก จะเห็นได้จากในแต่ละวัย เด็กจะใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านนิทาน อ่านการ์ตูน เป็นต้น (อรุณ พงษ์วิ 2539 : 51) และยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับลูก หรือมีเวลาให้กับลูกน้อยลง ทำให้บทบาทของสื่อเข้าถึงตัวเด็กได้มากขึ้น ซึ่งเด็กจะเลียนแบบจากสื่อที่ตนเองชื่นชอบมาเป็นแบบอย่างหรือนำไปปฏิบัติ ฉะนั้นถ้าสื่อมวลชนเป็นแบบอย่างที่ดีและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามบรรทัดฐานของสังคม ก็จะช่วยให้สมาชิกของสังคมและเยาวชนได้เรียนรู้และได้รับการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ไปด้วย แต่ในทางกลับกันถ้าสื่อไม่เหมาะสมก็อาจจะทำให้เด็กเลียนแบบไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของการอบรมขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญต่อจากครอบครัว โรงเรียนเป็นสถานที่ให้เด็กได้รับการอบรมระเบียบของสังคม โดยโรงเรียนมีหน้าที่หลัก คือ ฝึกหัด อบรม สั่งสอนให้เด็กรู้จักและชำนาญในอาชีพ และให้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมของสังคม เช่น สอนให้เป็นคนสุภาพ กตัญญูกตเวที รักและซื่อสัตย์ต่อบ้านเมือง บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถทำให้เด็กมีบุคลิกภาพ ตามที่สังคมต้องการ เด็กถ้าได้รับการอบรมขัดเกลาทางสังคมจากโรงเรียน คือ ครูอาจารย์ในทางที่ถูกที่ควร เด็กก็จะสามารถพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

1.8 องค์ประกอบของการอบรมขัดเกลาทางสังคม

การอบรมขัดเกลาทางสังคมนั้น เป็นกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และฝึกฝนการเป็นสมาชิกของสังคมและการพัฒนาบุคลิกภาพ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ 2532 : 205-207) ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1.8.1 ความรู้และประสบการณ์ทางสังคม เช่น ความรู้เกี่ยวกับระบบค่านิยม คุณธรรม ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคม เพื่อนำไปยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและ

ปฏิบัติต่อกันในสังคม อีกทั้งถ่ายทอดและฝึกฝนให้กับผู้รับการอบรมขัดเกลา โดยเน้นถึงการเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของคนในสังคม

1.8.2 ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) การกระทำระหว่างกันนั้น เป็นการที่ผู้ให้การอบรมขัดเกลา และผู้รับการอบรมขัดเกลา มีการติดต่อสัมพันธ์กันก่อนเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในด้านสังคม และนำไปสู่การพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจ ทำให้มีการเรียนรู้แบบแผนของสังคมจนเป็นสมาชิกได้ โดยในบรรดาผู้ให้การอบรมขัดเกลา กลุ่มปฐมภูมิ อันมีครอบครัว เป็นหลัก มีอิทธิพลต่อเด็กมาก เพราะสามารถจูงใจเด็กได้ดีกว่าตัวแทนในการอบรมขัดเกลากรุ่มอื่นๆ

1.8.3 ภาษา (Language) ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในทางสังคม อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่สื่อให้คนในสังคมรู้และเข้าใจแนวคิดที่สลับซับซ้อน และทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด และค่านิยมของคนกับผู้อื่นได้

1.8.4 ความรักและความชอบพอ (Affection) ความรักและความชอบพอดีเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการอบรมขัดเกลาทางสังคม ซึ่งปัจจัยนี้เองที่ทำให้การอบรมขัดเกลาในกลุ่มปฐมภูมิมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การอบรมขัดเกลา กับผู้รับการอบรมขัดเกลาเป็นแบบตัวต่อตัว และมีผลต่อการอบรมขัดเกลา มากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ในการอบรมขัดเกลา

1.8.5 สภาพแวดล้อมในการอบรมขัดเกลา ซึ่งประกอบด้วย สิ่งที่มีชีวิตรวมทั้งตัวผู้ให้การอบรมขัดเกลาและผู้อื่น และสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น เหตุการณ์ สภาพการณ์ต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมของสังคมนั้นด้วย เกี่ยวกับตัวผู้รับการอบรมขัดเกลานั้น สิ่งที่ได้เรียนรู้ในช่วงแรกของชีวิตจะทำหน้าที่เสมือนเป็นเครื่องกรองสิ่งที่จะรับเข้ามาในกระบวนการเรียนรู้ในภายหลัง

สรุปได้ว่า กระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และฝึกฝนการเป็นสมาชิกของสังคม และการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ประกอบด้วย องค์ประกอบทางด้านความรู้และประสบการณ์ทางสังคม การกระทำระหว่างกันทางสังคม การใช้ภาษา ความรักและความชอบพอ และสภาพแวดล้อมในการอบรมขัดเกลา ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกของสังคม ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตต่อไป

1.9 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมขัดเกลาทางสังคม

การอบรมขัดเกลาทางสังคม ทำให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ เด็กสามารถพัฒนาบุคลิกภาพ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม และกลายเป็นสมาชิกของสังคมด้วยอิทธิพลของพ่อแม่ ครูและเพื่อน โดยมีส่วนประกอบกับต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ประสบการณ์ วัฒนธรรม มาปฏิสัมพันธ์กันจนเกิดเป็นบุคลิกภาพของแต่ละคนขึ้น นักทฤษฎีได้มองกระบวนการการอบรมขัดเกลาทางสังคมในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีของอิมิต เดอร์คไฮม์ (Durkheim, 1989 อ้างถึงใน จ่านง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ 2540: 52) นักสังคมวิทยาได้เสนอแนวทางในการอบรมขัดเกลาทางสังคมไว้ว่า การแนะนำและอบรมสั่งสอนเด็ก จะต้องเน้นหนักการใช้อำนาจบังคับอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะนำสั่งสอนทางศีลธรรมเป็นงานที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับครู การศึกษาศีลธรรมจำเป็นต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ต้องพยายามพิมพ์บรรทัดฐานที่ดีของสังคมไว้ในจิตใจของเด็กอย่างถาวรจนกลายเป็นบุคลิกภาพประจำตัวของเด็ก เพราะเด็กเหมือนผ้าขาวหรือกระดาษเปล่าๆ ที่ยังขาดลักษณะเด่นของตนเอง เด็กได้รับลักษณะทุกอย่างจากสังคม ในการอบรมเด็กให้มีสติปัญญา ครูจะต้องมีความตั้งใจจริงและมีความมั่นใจ และความเชี่ยวชาญทางศีลธรรม

ทฤษฎีของปียาเซต์ (Piaget, 1979 อ้างถึงใน จ่านง อดิวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, 2540 : 52) ได้เสนอแนวคิดในการอบรมเด็ก ดังนี้

1) การอบรมเด็กควรจะดำเนินการให้เหมาะสมกับพัฒนาการในวัยต่าง ๆ ไม่ควรใช้อำนาจบังคับอย่างเคร่งครัด แต่ควรใช้เหตุผลทางศีลธรรม (Moral reasoning) ในแต่ละช่วงอายุเด็กจะมีเหตุผลทางศีลธรรมไม่เหมือนกัน เช่น เด็กเล็ก ๆ เชื่อว่าเกณฑ์ทางศีลธรรมเกิดขึ้นจากพระเจ้าเป็นเจ้า เด็กอายุ 8-9 ปี เชื่อว่าศีลธรรมเกิดจากความร่วมมือระหว่างสมาชิกในสังคม

2) การพัฒนาความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามกฎอย่างอิสระ และเป็นที่น่าพอใจ โดยการเล่นกับเพื่อน และการยอมรับจากกลุ่ม การเคารพในสิทธิเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน แต่จากการทดลองปรากฏว่าจำเป็นต้องมีความเข้มงวดทางศีลธรรมอยู่บ้าง แนวคิดของปียาเซต์ จึงอาจใช้ไม่ได้ในบางโรงเรียนที่เด็กมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่ไม่เคร่งครัดในระเบียบวินัย และไม่ได้ฝึกอบรมให้รู้จักระเบียบทางสังคมมาก่อน ซึ่งเด็กที่ไม่มีพื้นฐานการอบรมดังกล่าวควรใช้แนวทางเคร่งครัดระเบียบวินัยจึงจะได้ผลดี

ทฤษฎีของคูลีย์ (Cooley, 1929 อ้างถึงใน สุพัศตรา สุภาพ, 2542 : 53 -56) ได้ให้แนวคิดเรื่องกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคม โดยใช้หลักคุณตนเองจากกระจกเงา (Looking glass – self) คือ ความสำนึกของตัวตน (Self) เป็นผลสะท้อนจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และจากที่ผู้อื่นมาดูเรา แล้วประเมินตัวเราหรือกล่าวอย่างสั้น คือ เป็นการมองตัวเองโดยใช้สายตาผู้อื่นเหมือนตัวเองดูตัวเองจากกระจกเงา แต่แต่ละบุคคลจะสามารถตัดสินใจว่าตนเองเป็นอะไรแก่ไหน โดยเอาความคิดของคนอื่นที่มองคน หรือตัดสินใจว่าเป็นอย่างไรมาเป็นเกณฑ์สำคัญ ซึ่งกล่าวโดยสรุปตามทัศนะของ คูลีย์ นั้นเห็นว่าบุคคลจะรู้ว่าตนเองเป็นคนอย่างไรก็ต่อเมื่อเอาความคิดเห็นของผู้อื่นมาเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เราเห็นนั่นเอง

ตามแนวคิดของ فروید ตัวตนแบบ Super-ego มักจะเกิดจากสังคมที่มีการเน้นระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ โดยเคร่งครัด และมีส่วนทำให้เกิดความเป็นปกติขึ้นในสังคม ตัวตนแบบนี้อาจใกล้เคียงกับตัวตน Me ของมิด แต่ فروید ค้มองเห็นว่า การมีระเบียบและกฎเกณฑ์ โดยเคร่งครัด ไม่ทำให้บรรลุถึงความสุขที่แท้จริงเลย ซึ่งทัศนะของ فروید ค้มองเห็นว่า ก่อนข้างจะเป็นทัศนะที่มองโลกในแง่ร้าย เพราะคิดว่าการอบรมขัดเกลาให้เกิดระเบียบทางสังคมนี้เป็นกระบวนการที่บุคคลถูกอบรมสั่งสอนให้สละความสุขอันยิ่งใหญ่ของตนเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม กล่าวโดยสรุป แนวคิดของเคอร์กไฮม์ ปิยาเซต์ คุลีย์ มิด และ فروید ค้มองเห็นว่า การอบรมขัดเกลาทางสังคมของมนุษย์จะช่วยสร้างบุคลิกภาพ และบรรทัดฐานทางสังคมว่าอะไรผิด อะไรถูก เกิดจากสภาวะของแต่ละสังคม ไม่ใช่เกิดจากสาเหตุทางชีววิทยา อีกทั้งเห็นว่า ครอบครัวเป็นตัวเชื่อมและมีบทบาทสำคัญในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่เด็ก

2. บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน 2542: 33) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ครู” คือ ผู้สั่งสอน และถ่ายทอดวิชา ความรู้ให้แก่ศิษย์

พุทธทาสภิกขุ (2537 : 3) ได้อธิบายว่า ครูเป็นบุคคลที่ควรยกย่องบูชา เป็นผู้เสียสละ เป็นผู้อุทิศตนที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทน ค่าของครูอยู่ที่ฐานะเป็น ปุณฺณียบุคคล และได้กำหนดหน้าที่ของครูไว้ 3 ประการ คือ

- 1) สอนหนังสือ ครูเป็นผู้สอนให้นักเรียนรู้หนังสือสามารถอ่านออกเขียนได้ และสามารถนำไปแสวงความรู้เพิ่มเติม
- 2) สอนอาชีพ ครูเป็นผู้สอนให้นักเรียนมีอาชีพ ทำตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์ และความอดอยากเพราะมนุษย์ทุกคนจะต้องทำงาน ต้องมีอาชีพและต้องการเรียนรู้จากครู
- 3) เป็นผู้นำทางจิตใจหรือวิญญาณ ครูประเภทนี้สอนให้คนสามารถเอาชนะกิเลส หรือความทุกข์ได้ โดยสอนตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นของชีวิต สอนให้มนุษย์ไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ ความรอดพ้นจากความทุกข์

ดังนั้น ครู จึงหมายความว่าผู้สั่งสอน ผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ ให้มีความรู้สามารถอ่านออกเขียนได้ นำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพตามความสามารถและความถนัด เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์ และความอดอยาก ครูจึงถือเป็นบุคคลที่ควรเคารพ ยกย่องบูชา

2.1 หน้าที่และความสำคัญของครู

ครูเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่ในการอบรมนักเรียนให้ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมาก จึงมีโอกาที่จะเป็นผู้แนะแนวและให้ความช่วยเหลือได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้น บทบาทและหน้าที่ของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องรู้และเข้าใจ ตลอดจนปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

สุดใจ ทศพร (อ้างถึงในวีรพันธ์ พวงเพชร 2539: 16) กล่าวว่า ครูควรมีหน้าที่ ดังนี้ 1) สอน 2) อบรม 3) ฝึกอาชีพ 4) ถ่ายทอดวัฒนธรรม และ 5) เผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน

สุจริต เพ็ชรขอบ (อ้างถึงในวีรพันธ์ พวงเพชร 2539: 16) เห็นว่า ครูในสังคมควรมีบทบาทต่าง ๆ พอสรุปได้ ดังนี้

1) บทบาทในการให้การศึกษาแก่นักเรียน ได้แก่ การมีหน้าที่ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาการต่าง ๆ ความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพและการเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็ก

2) บทบาทในการอบรมศีลธรรมจรรยา ซึ่งครูจะต้องทำตนให้เป็นต้นแบบที่ดีในด้านความประพฤติและการวางตน

3) บทบาทในการถ่ายทอดวัฒนธรรม เพื่อให้ความรู้แก่เด็กเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม โดยการสอนหรือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4) บทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

5) บทบาทในการเป็นผู้นำ ครูควรเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเสริมสร้างสรรค์ในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ

6) บทบาทในการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์สังคม เพื่อให้รอบรู้ในเรื่องของชุมชนที่ตนอยู่สำหรับปรับปรุงหลักสูตร

7) บทบาทในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างใน โรงเรียนและชุมชน

8) บทบาทในการปฏิรูปสังคม โดยการหาทางปรับปรุงแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

สุทิน เนียมพลับ (2522 : 85) เสนอว่า ครูควรมีบทบาทต่อนักเรียน ดังต่อไปนี้

1) เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอก ผู้แสดงนำทุกกรณี ในการเรียนของนักเรียนมาเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ช่วยและผู้นำให้นักเรียนมีหลักวิธีที่จะศึกษาค้นคว้าและเลือกทางของตนได้โดยไม่มีกำบังคับให้เชื่อตามครู เปิด โอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอิสระอย่างมีเหตุผล

2) ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานรวมกลุ่ม รู้จักวิจารณ์ อคติต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนเองและผู้อื่น เคารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิและพิทักษ์สิทธิรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมรู้แพ้ รู้ชนะ เคารพ เสี่ยงส่วนมาก รับฟังเสี่ยงส่วนน้อย

3) สนใจศึกษาธรรมชาติและ ความแตกต่างในตัวของแต่ละคนเพื่อนำมาเป็นข้อสังเกตพิจารณาในการปฏิบัติตัวต่อศิษย์ให้มีความรักความสนใจ เอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้ได้รับความสนิทสนมและความไว้วางใจจากศิษย์ เป็นการขจัดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์อย่างได้ผล

4) พยายามค้นหาความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางแนะนำส่งเสริมการเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม

5) ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนฝึกใฝ่คุณธรรม จริยธรรม โดยไม่หลงไหลในวัตถุประสงค์และเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ

สำหรับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูตามแนวความคิดของชาวตะวันตก นั้น จอห์นสัน (Johnson, 1964: 282-289) ได้กล่าวไว้ว่า ครูที่ดีต้องมีบทบาทสรุปได้ ดังนี้

1) บทบาทเป็นผู้นำ คือ ครูต้องศึกษาว่าเด็กคนไหนเก่ง อ่อน อะไร อย่างไร จึงจะสามารถนำเด็กไปในทางที่ถูกต้องได้ ครูต้องคอยชี้แจงและชักชวนให้เด็กร่วมทำกิจกรรมกับครู

2) บทบาทเป็นที่ปรึกษา คือ ครูต้องรู้จักเด็กดีที่สุด ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อปัญหาของเด็ก ครูต้องเข้าใจใส่และคอยช่วยเหลือเด็ก ครูต้องเป็นที่ปรึกษาแก่เด็กได้

3) บทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน คือ ครูต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนครูและผู้ปกครอง ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน

4) บทบาทเป็นมิตร ครูต้องใช้คำสุภาพแก่เด็ก ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหา และให้กำลังใจแก่เด็ก

5) บทบาทในการวางจุดมุ่งหมาย คือ ช่วยเหลือเด็กและผู้ปกครองในการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียน ช่วยนักเรียนในการวางแผนการเรียน และสร้างบรรยากาศให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

6) บทบาทในการวัดผล คือ ครูต้องทำการวัดผลของนักเรียน ส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการวัดผลและการส่งเสริมให้เด็กรู้จักเก็บบันทึกความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของตนเอง

7) บทบาทในการกระตุ้นให้เด็กรู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม คือ ครูต้องจัดสถานการณ์ในห้องเรียน เพื่อให้เด็กรู้จักสังคม ครูต้องใช้แหล่งชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ของเด็กและครูต้องกระตุ้นให้เด็กพิจารณาความเป็นไปของสังคมและเลือกสิ่งที่ดีงาม

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของครูที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการสอน การอบรมขัดเกลา การแนะแนว การจูงใจ และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

2.2 บทบาทครูผู้สอนวิชาชีพ

ครูที่สอนวิชาชีพ หมายถึง ครูที่สอนในวิชาที่สามารถนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้โดยตรง เช่น วิชาช่างยนต์ วิชาช่างไฟฟ้า วิชาพิมพ์ดีด วิชาเขียนแบบ วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาวิจิตรศิลป์ วิชาช่างคัศเสื้อ วิชาอาหาร – ขนม และวิชาเสริมสวย เป็นต้น ซึ่งวิชาเหล่านี้ผู้สอนต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ และมีความชำนาญ พร้อมทั้งจะออกไปประกอบอาชีพ ดังที่ วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (อ้างถึงในศศิประภา งามขำ 2540 : 18) ได้กล่าวถึงเป้าหมายในการสอนอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งเน้นหน้าที่จะให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีเป็นที่น่าพอใจ และสามารถปรับปรุงทักษะการทำงานของตนเองให้ดีขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน

การสอนวิชาชีพ ครูควรปรับเปลี่ยนกระบวนการสอนจากเรียนรู้อย่างเดียวมาเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ เพื่อให้เกิดทักษะ และกิจนิสัยที่มั่นคงควรปรับปรุงการเรียนจากตำรามาเป็น การเรียนการสอนจัดการมุ่งให้มีทักษะในการสร้างและผลิต ตลอดจนการให้และการบริการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การสอนวิชาชีพจึงควรสอนเพื่อให้เกิดความรู้และพัฒนาการ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีและเป็นที่น่าพึงพอใจ และสามารถปรับปรุงการทำงานของตนได้ดีขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน

การสอนวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกงานได้ใช้เครื่องมือสำหรับฝึกงานอย่างแท้จริง ให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในโลกที่ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสอนจะต้องสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพ มีวินัยในการทำงานและในการฝึกงาน ซึ่งมีความสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ วินัย คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ และทักษะด้านวิชาชีพ (สมาน แสงมะลิ, 2529 อ้างถึงในศศิประภา งามขำ 2540 : 36) แต่การสอนจะให้เกิดทักษะนั้น สถานศึกษาควรอย่างยิ่งที่จะต้องส่งนักเรียนเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงาน

ปราศรัย ประวัตรุ่งเรือง (อ้างถึงในศศิประภา งามขำ 2540 : 38) กล่าวว่า ครูสอนวิชาชีพจะต้องมีลักษณะที่แตกต่างจากครูสอนวิชาสามัญ ต้องอาศัยความสามารถของครูผู้สอนเป็นสำคัญ ดังนั้น ครูผู้สอนควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. เป็นผู้มีทักษะในการทำงาน (Skill)
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพ (Vocation experience)
3. เป็นผู้ที่มีดุลยพินิจ (Judgment) เป็นตัวอย่างอันดีของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมนักเรียนได้อย่างดี
4. เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสอน มีหลักวิชาครู รู้จักใช้อุปกรณ์การสอนและเข้าใจ

5. เป็นผู้ชี้ช่องทางในการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียน

การสอนวิชาชีพ ครูอาจารย์ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการสอนจากการเรียนรู้อย่างเดียวมาเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำ เพื่อให้เกิดทักษะและกิจนิสัยที่มั่นคง ควรปรับปรุงการเรียนจากคำรามาเป็นการเรียนการสอนจัดการมุ่งให้เกิดทักษะในการสร้างและผลิต ตลอดจนการให้และการบริการเกิดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การสอนวิชาชีพจึงควรสอนเพื่อให้เกิดความรู้และพัฒนาการ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดี และเป็นที่น่าพึงพอใจและสามารถปรับปรุงทักษะ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดี และเป็นที่น่าพึงพอใจและสามารถปรับปรุงทักษะ การทำงานของคนได้ดีขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน

ครูที่จะสอนวิชาชีพได้ดี จะต้องมีความรู้ในวิชาชีพนั้น ๆ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้ดีด้วย ซึ่ง ศคิประภา งามขำ (2540: 35) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูวิชาชีพไว้ ดังนี้

1. ครูต้องมีแนวทางในการสอนวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถภาพที่จะทำ ให้สามารถปฏิบัติงานของกิจการสอนได้
 2. ครูต้องใช้วิธีสอนที่สามารถให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดการเรียนรู้หรือเกิดประสบการณ์ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์ของการทำงาน
 3. ครูต้องสอนและมีการจัดสภาพในการสอนที่จำเป็นแก่การเรียนรู้โดยมีสภาพภายนอกและสภาพภายในให้สอดคล้องกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะในวิชาชีพ
- ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ครูอาจารย์ทุกคนควรที่จะต้องมีคุณลักษณะทางด้านวิชาชีพ ซึ่งพอสรุปคุณสมบัติของครูอาจารย์ทางด้านวิชาชีพได้ คือ

1. มีความรู้ในวิชาที่สอน งานหลักของครู คือ การสอน ซึ่งเป็นการจัดให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้น
2. มีความรู้ในวิธีสอน ครูมีความรู้ดี มีวิธีการสอนที่นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและเข้าใจได้ง่ายและเข้าใจถึงจิตวิทยาเกี่ยวกับความรู้ รู้จักใช้เครื่องมือประกอบการสอน มีการเตรียมการสอน และวางแผนการสอน

3. มีความคิดริเริ่ม ครูที่คิดจะต้องพยายามริเริ่มวิธีการใหม่ๆ ขึ้นเพื่อให้ได้ การศึกษาแก่นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือพยายามปรับปรุงงานที่เคยทำอยู่แล้วให้ได้ผล ต่อการศึกษาของนักเรียนมากขึ้น ครูต้องพยายามหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในด้านวิชาการ และวิธีการ สอนตลอดจนความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ในวงการการศึกษาเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ตลอดเวลา

4. มีความสนใจต่องานอาชีพ มีเจตคติดีต่ออาชีพ มีศรัทธาต่องานครู

5. มีความสามารถที่จะปรับบทเรียนให้เข้ากับนักเรียน ครูต้องสามารถ ปรับปรุงวิธีการสอนเนื้อหาให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนแต่ละคน สามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ ตามความสามารถอันแตกต่างกันด้วย

6. มีความสามารถที่จะเข้าใจนักเรียน ครูจะต้องสามารถเข้าใจนักเรียนได้ตาม สภาพความเป็นจริง เพื่อให้การสอนและการปกครองเป็นไปด้วยดี เพราะนักเรียนแต่ละคนจะมี ปัญหาและพื้นฐานที่แตกต่างกัน

7. มีความสามารถในการสอน ครูจำเป็นจะต้องดึงความสามารถของนักเรียน ให้ออกมาใช้ประโยชน์ในการเรียนนั้นอย่างเต็มที่ ด้วยการสร้างบรรยากาศที่จะกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน

8. มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานของครูจำเป็นจะต้อง ติดต่อกับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อร่วมมือกัน ที่จะให้การศึกษาแก่นักเรียน ได้รับความสำเร็จหรือคณะ บุคคลที่ครูจะต้องเกี่ยวข้องกับ คือ ตัวนักเรียน คณะครูผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก

จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนวิชาชีพนั้น มีลักษณะแตกต่างไปจากครูสอนวิชาสามัญ เพราะ เป็นการสอน เพื่อให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของแต่ละ บุคคลในสังคม การสอนวิชาชีพเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ การสอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องฝึกงาน ได้ใช้เครื่องมือสำหรับฝึกงาน เทคโนโลยีใหม่ๆ และจะต้องสอนโดยมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนเกิดคุณภาพ มีวินัยในการทำงานและในการฝึกงาน ซึ่งมีความสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ วินัย คุณธรรมมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านวิชาชีพ

3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาและนักเรียนอาชีวศึกษา

3.1 ความหมายและความสำคัญของการอาชีวศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน 2542: 1362) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า หมายถึง การศึกษาที่มุ่ง ไปทางช่างฝีมือ

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 13) ได้ให้ความหมายว่า การอาชีวศึกษาเป็นระบบย่อยของการศึกษา การศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต โดยมุ่งให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมด้านนี้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต การแปรรูปและการจำหน่าย

บุญเนตร ห่องตรง (2543: 14) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาด้านวิชาชีพในสาขาต่างๆ ทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อเพิ่มผลผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีเจตคติที่ดี สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพต่างๆ ได้อย่างดี โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543: 3) กล่าวว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะ มีฝีมือที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา และดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิรัช กุญพมาศ (2547: 49-60) ได้ให้ความหมายของการอาชีวศึกษาว่า เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคคลให้มีอาชีพเป็นหลักฐานในอนาคต และเพื่อช่วยผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้วให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพของตนหรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิม

กู๊ด (Good, 1973: 645) กล่าวว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง โปรแกรมการศึกษาซึ่งมีระดับต่ำกว่าระดับวิทยาลัยหรือระดับมหาวิทยาลัย คือ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จนถึงระดับอนุปริญญา การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนที่ยัง ไม่มีอาชีพให้มีความรู้ และจัดการศึกษาเพื่อยกระดับฝีมืองานหรือการผลิต เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถให้สูงขึ้น ตลอดจนการเพิ่มรายได้และความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน

3.2 จุดมุ่งหมายและประเภทของนักเรียนอาชีวศึกษา

3.2.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

จรรยา ชูลาภ (2524 : 329-330) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาว่า การอาชีวศึกษาเป็นวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น และสังคมการอาชีวศึกษาที่ผลิตคนที่มีคุณภาพย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประเทศชาติ

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2535 : 7) ได้ระบุไว้ว่า การศึกษาวิชาชีพเป็นการศึกษามีมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะวิชาชีพให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการประกอบอาชีพอิสระ และรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

สวัสดิ์ อุคมโภชน (2543:86) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาว่าเป็นการศึกษาอาชีพที่มุ่งเน้นให้ตัวบุคคลทำงานได้ ทำงานเป็น เข้าสู่งาน และมีงานทำ

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษา คือ การศึกษาวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการประกอบอาชีพ และการจัดการศึกษานั้นต้องสอดคล้องกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และความต้องการของตลาดแรงงาน

3.2.2 ประเภทวิชาที่เปิดสอนในสถาบันการอาชีวศึกษา

สถาบันการอาชีวศึกษา มีการเปิดสอน 7 ประเภทวิชา ดังนี้

1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม

ประเภทวิชาอุตสาหกรรม เป็นการจัดการประเภทวิชาที่มุ่งให้นักเรียนมีทักษะวิชาชีพด้านอุตสาหกรรมที่มีความต้องการด้านการลงทุน การประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ในงานการผลิตที่ต้องการการจัดการที่มีรูปแบบและระบบ

2) ประเภทวิชาคหกรรม

ประเภทวิชาคหกรรม หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยศิลปะเกี่ยวกับงานบ้าน ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การตัดเย็บเสื้อผ้า การประกอบอาหาร และการตกแต่งบ้าน ตลอดจนการดูแลเลี้ยงดูเด็ก และคนชรา

3) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

ประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาบริหารธุรกิจ เป็นประเภทวิชาด้านการค้าขาย ธุรกิจ รวมทั้งการประกอบอื่น ๆ ในเชิงธุรกิจ และบริการ

4) ประเภทวิชาเกษตรกรรม

ประเภทวิชาเกษตรกรรม เป็นประเภทวิชาด้านการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ การประมง การป่าไม้ และวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และผลิตผลทางการเกษตร

5) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นประเภทวิชาที่เรียนรู้ด้านธุรกิจบริการโดยเฉพาะ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ การโรงแรม และการบริการ

6) ประเภทวิชาประมง

ประเภทวิชาประมง เป็นประเภทวิชาด้านการผลิต งานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ งานแปรรูปสัตว์น้ำ งานเดินเรือหรือทำการประมง ตลอดจนการบริหารจัดการ และการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางานอาชีพโดยตรง

7) ประเภทวิชาศิลปกรรม

ประเภทวิชาศิลปกรรม เป็นประเภทวิชาที่มุ่งฝึกอบรมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะวิชาชีพด้านฝีมือ ทำให้เกิดสุนทรียภาพในการสร้างสรรค์งานฝีมือและศิลปะ

3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอาชีวศึกษา

นักเรียนอาชีวศึกษามีอายุระหว่าง 15-20 ปี ซึ่งจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่พวกเขาจะต้องประสบและมีสิ่งแปลกใหม่ที่น่าหลงใหลเกิดขึ้นมากที่สุด ทั้งในด้านความรู้สึก สนุกสนาน หรือ โศกเศร้า เจ็บปวด แต่ทุกคนก็ยอมรับว่าเป็นช่วงที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับระยะอื่นๆ ของชีวิต เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ แต่เด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษามากขึ้น นักเรียนเป็นเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงของวัยรุ่น เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต นักเรียนอาชีวศึกษาจัดอยู่ในพวกวัยรุ่นวิกฤต เพราะเป็นช่วงชีวิตที่เหมือนกำลังเดินเข้าสู่ทางโค้ง โอกาสที่จะพลิกคว่ำหรือประสบอุบัติเหตุมีมากกว่าในวัยอื่น และในวัยนี้ยังเป็นวัยที่ต้องประสบกับปัญหาในการปรับตัวเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ก้าวจากเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่อาจทำให้เกิดความรู้สึกกังวล สับสนในบทบาทของตนเองอีกทั้งเป็นวัยที่มีการพัฒนาทุกด้าน เป็นวัยที่เต็มไปด้วยพลัง มีความต้องการเป็นอิสระ อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่ายพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเป็นพฤติกรรมที่มาจากพลังในตัวของเขาเอง อาจแสดงออกมาในลักษณะที่รุนแรงมากขึ้นกว่าวัยอื่นๆ ในขณะที่ความคิด ความซับซ้อนช่างใจมีน้อยกว่าวัยผู้ใหญ่ มีการทะเลาะวิวาท ขกพวกทำร้ายกัน ก้าวร้าวทำลายสิ่งของหรือพอใจที่จะเห็นผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน และพอใจที่จะฝ่าฝืนระเบียบของสังคม ดังนั้น ในช่วงวัยนี้ เป็นช่วงที่ต้องการให้ผู้ปกครองเข้าใจ หันมาเอาใจใส่เป็นพิเศษ และยอมรับว่าเขาเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง ทั้งนี้ หากผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจในตัววัยรุ่นอย่างแท้จริง อาจส่งผลทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ความไม่ซื่อสัตย์ ขาดความอดทน การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การเสพยาเสพติด การเสพของมีเงินมา สูบบุหรี่ คมसारระเหย ค้ายาเสพติด ค้าประเวณี ชู้สาว ตั้งครรภ์ในช่วงเรียนหนังสือ ทำแท้ง เบี่ยงเบนทางเพศ แต่งกายไม่ถูกระเบียบ พฤติกรรมก้าวร้าว เข้าห้องเรียนสาย ขาดเรียนบ่อย ๆ เป็นต้น

บุคคลในสถาบันการศึกษาควรทำความเข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้ทุกฝ่ายมีข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะหามาตรการและวิธีการในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความเหมาะสมและไม่ให้เป็นปัญหาของสังคมต่อไป วัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่จะเป็นเด็กก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง และอยู่ในวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุด มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การค้นหาอุดมคติในชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้วัยรุ่นได้มาจากการเรียนรู้ เลียนแบบ และการทดลอง ถ้าเด็กเองไม่เข้าใจไม่ยอมรับ กังวล สับสนบทบาท ก็จะนำไปสู่ปัญหาการปรับตัวหรือปรับตัวไม่เข้ากับสภาพการ

ปัญหาของเด็กในวัยนี้มีมากมาย เช่น ปัญหาทางด้านการเงิน วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการให้บุคคลทั่วไปยอมรับ เช่น การแต่งตัวตามสมัยนิยม จึงต้องมีการใช้จ่ายเงินมาก แต่พ่อแม่มักจะจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่าย โดยมองว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและมักจะไปเปรียบเทียบว่าในสมัยที่ตนเองเป็นวัยรุ่นไม่ต้องใช้เงินมากเท่านี้ วัยรุ่นชายมักมีปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นมักจะกังวลในด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับร่างกายของตนเอง เช่น ในเรื่องน้ำหนักของตนเอง กลัวว่าน้ำหนักจะมากหรือน้อยเกินไป การปรับตัวเกี่ยวกับอาชีพ วัยรุ่นมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับอาชีพมากขึ้นเมื่อใกล้จะจบการศึกษา กังวลว่าจะไม่มีงานทำ ส่งผลต่อเนื่องในเรื่องค่าใช้จ่ายของวัยรุ่นเอง ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคล วัยรุ่นต้องการให้คนทั่วไปนิยมชมชอบ ต้องการมีเพื่อนใหม่ จึงพบว่าวัยรุ่นที่ขาดเพื่อนมักมีปัญหาการปรับตัวในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิง

มีความสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น อยากเข้าไปพูดคุย อยากมีนัด วัยรุ่นหญิงจะมีปัญหาในเรื่องนี้มากเพราะไม่แน่ใจว่าสมควรหรือไม่ อีกทั้งพ่อแม่มักจะเข้มงวดในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยนี้จะเริ่มสร้างปรัชญาชีวิต อุดมคติในการครองชีวิตของตน ซึ่งสะท้อนให้ทราบถึงวัยรุ่นมีวุฒิภาวะแล้วหรือไม่

กิติกร มีทรัพย์ (อ้างถึงใน สุมิตรา นิธิสินประเสริฐ 2540: 38-39) วัยรุ่นจะประสบปัญหาต่างๆ มากมายซึ่งปัญหาที่พบบ่อยในวัยรุ่น คือ

- 1) อยากเป็นผู้ใหญ่ ยุติการเป็นผู้รับตลอดกาล
- 2) อยากเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระที่จะตัดสินใจอะไรๆ ตามต้องการ
- 3) ไม่อยากให้ใครบังคับ หรือมากำหนดกฎระเบียบต่างๆ ชอบทำอะไรตามใจตนเอง
- 4) ลังเล ไม่แน่ใจผู้ใหญ่ มีความรู้สึกที่ผู้ใหญ่คอยปรามให้อยู่มือหรือคอยกดบังคับ ไม่อาจขัดขึ้นได้
- 5) ต้องการยอมรับจากเพื่อน เพื่อความมั่นคงในจิตใจตนเอง จึงมักเกาะกลุ่ม เป็นแก๊ง

เป็นหมู่เป็นพวก ซึ่งอาจนำไปสู่การประกอบกิจกรรมที่เป็นภัยได้ ถ้าขาดคนแนะนำที่ดีหรือผู้ใหญ่
ปล່อยปละละเลย

6) มีปฏิกริยารุนแรง เนื่องจากความแตกต่างจากเพื่อนฝูง เช่น เกี่ยวกับฐานะ
ครอบครัวหรือในด้านร่างกาย ซึ่งก่อให้เกิดปมด้อย เพราะพื้นฐานความต้องการของวัยรุ่นนั้น
ต้องการความเด่นและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง และสังคม

7) ปัญหาการระบายอารมณ์บางอย่าง เช่น ก้าวร้าว รุกราน สมยอมเกินไปเพราะ
วัยรุ่นเป็นช่วงที่อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย วุ่ความ

8) ปัญหาเกรงว่าจะไม่เป็นลูกผู้ชายพอ (วัยรุ่นชาย) กลัวถูกเรียกว่าใจไม่สู้ ไม่กล้า
หรือหน้าตัวเมีย

9) ปัญหาความรู้สึกสับสนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตัวเองหรือบทบาทของ
ตัวเอง

10) ความรู้สึกผิดจากการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

อำนาจ ศิริมาศ (2533 : 1) กล่าวถึงบุคลิกภาพที่ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จ คือ ความตรงต่อเวลา ความมั่นใจในตัวเอง ความอดทน ซื่อสัตย์ ใฝ่หาความรู้ให้
ทันสมัยอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเสียสละ จิตใจร่าเริง สุภาพอ่อนน้อม โอบอ้อม
อารี สัมพันธ์กับครูเสมือนญาติ สะอาด มีวินัย แต่งกายถูกต้องตาม โอกาสอันควร

พนัส หันนาคินทร์ (2533 : 114-119) ได้สรุปคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ควรปลูกฝัง
ให้แก่นักเรียนนักศึกษา 5 ประการด้วยกัน คือ

1) เป็นผู้ยึดมั่นในคุณธรรมค่านิยมอันดีของไทย โดยเป็นผู้มีระเบียบรู้จักสิทธิ และ
หน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย รู้จักความสามัคคีในหมู่คณะระหว่างกลุ่มชน และ
ชนชาติ ยึดมั่นในคำสอนของศาสนา มีความขยันมานะอดทนในการประกอบอาชีพอันสุจริต รู้จัก
รับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ

2) เป็นการพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความเป็นเสรีใน
ความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักฟังตนเอง ไม่ย่อท้อต่อ
อุปสรรค

3) เป็นผู้รู้จักเป็นผู้บริ โภคที่ดี รู้จักใช้จ่ายใช้สอยเงินอย่างมีประ โยชน์ รู้จักเก็บหอม
รอมริบ มีความมัธยัสถ์ ไม่ฟุ่มเฟือย

4) เป็นผู้ตั้งอยู่ในจริยธรรม ครอบครัวจะต้องเป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรมความมีน้ำใจ
นักกีฬา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีหิริ โอตตัปปะ

5) เป็นผู้ยึดมั่นในความรักชาติ ความรู้ศึกษานิยม ยึดมั่นในอุดมการณ์ของชาติ มีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์

จริยธรรมทั้งหมดนี้จะต้องปลูกฝังอย่างจริงจัง รวมทั้งจะต้องเป็นแบบอย่างให้นักเรียน นักศึกษา และให้นักเรียนนักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังด้วย

สรุปได้ว่า อาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพมุ่งเน้นผลิตกำลังคนสู่ตลาดแรงงาน โดยการสอนนักเรียนให้มีความรู้ ทักษะอาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ตลาดแรงงาน ต้องการแต่ความรู้ทักษะอาชีพสามารถฝึกฝนได้ถึงแม้จะสำเร็จการศึกษาไปแล้วก็ตาม แต่สำหรับ คุณลักษณะ เช่น บุคลิกภาพ การตรงต่อเวลา ความขยัน อดทน ความซื่อสัตย์ ฯลฯ เป็นเรื่องของจิต พิสัย หรือคุณธรรมจริยธรรมที่ไม่สามารถกระทำไ้ระยะเวลาสั้น ๆ ต้องอาศัยการอบรมเลี้ยงดูจาก ครอบครัวการฝึกของสถานศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะเหล่านี้ให้มีในตัวนักศึกษา ซึ่งต้องอาศัย เวลาพอสมควร

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียน อาชีวศึกษา” ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นผลงานวิจัยในประเทศและ ผลงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

4.1 ผลงานวิจัยในประเทศ

เสน่ห์ เสดียรพงศ์ (2540) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้าย ร่างกายของนักเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลพบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดา ที่แตกต่างกัน มีผล ต่อการก่อเหตุทะเลาะวิวาทต่างกัน และทัศนคติต่อครอบครัวมีผลค่อนข้างมากต่อการก่อเหตุ ทะเลาะวิวาทของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติต่อเพื่อนมีผล ค่อนข้างมากต่อการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติต่อ โรงเรียนครูอาจารย์ มีผลค่อนข้างมากต่อการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กานดา อมรเพชรกุล (2540) ได้ศึกษา “แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดโนนทัยพาศ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการ

บริหารงานปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดโนนทัยพาศ พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานปกครองทั่วไป ควรนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางานปกครองนักเรียน รวมทั้งควรจัดให้คณะกรรมการฝ่ายปกครองได้ศึกษาและดูงานตามความเหมาะสม ด้านงานความประพฤติ นักเรียนควรมีการวิเคราะห์ปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนเก็บรวบรวมไว้และดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ควรมีการประสานงานกับงานแนะแนว ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนในการควบคุมความประพฤตินักเรียนให้มากขึ้น ด้านงานระเบียบวินัยนักเรียน ควรเน้นและตั้งเป้าหมายในการอบรมนักเรียนเรื่องระเบียบวินัยในตนเอง ด้านงานจริยธรรมควรเน้นการอบรมนักเรียนในเรื่อง ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา กิริยามารยาท และความรับผิดชอบ โดยเน้นการปฏิบัติมากกว่าในภาคทฤษฎี ครู-อาจารย์ทุกคนควรเน้นการสอดแทรกจริยธรรมในการเรียนการสอน ด้านงานระดับชั้นควรมีการประเมินผลงานในแต่ละระดับชั้น เพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานทุกภาคเรียน รวมทั้งควรมีการยกย่อง ชมเชยให้รางวัลครูที่ปรึกษาดีเด่น ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ด้านงานเวรยาม ควรมีการประเมินผลการอยู่เวร และนำข้อเสนอแนะของครูเวรแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน เพื่อจะได้มีการพัฒนาปรับปรุง ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครูเวร ทั้งครูเวรชายที่อยู่ตอนกลางคืนและครูเวรหญิงที่อยู่เวรตอนกลางวันในวันหยุดราชการ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คณะครูอันจะนำไปสู่การพัฒนางานปกครองให้ดียิ่งขึ้น

ไมรินทร์ พงษ์นิกร (2541) ได้วิจัยเรื่อง “จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษา โดยมีขอบเขตการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมใน 5 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร การใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาและความศรัทธาในศาสนา ผลการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่มีความเห็นต่อจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษว่าเป็นผู้มีจริยธรรมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ด้านความมีระเบียบวินัย เช่น ปฏิบัติตามกฎและระเบียบโรงเรียน หรือห้องปฏิบัติการ การแสดงความเคารพ และมีสัมมาคารวะต่อครูอาจารย์ และมีความประพฤติถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีความเห็นด้วยต่อข้อคำถามเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาในส่วนที่สังคมยอมรับ ดังนี้ 1) ความซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพเป็นสิ่งจำเป็นต่อความก้าวหน้าในอาชีพ 2) ความประพฤติที่ดีของนักเรียนจะทำให้วิทยาลัยมีชื่อเสียง 3) ความรู้สึภาคภูมิใจที่ได้มามีโอกาสเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยแห่งนี้

ขวัญใจ พลอยล้อมเพชร (2541) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนของครูผู้สอนจริยธรรมระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์อื่น
 จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนของ
 ครูผู้สอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ
 จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการอบรมสั่ง
 สอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเป็นแบบอย่างอยู่ในระดับมาก และด้านการติดตามผลอยู่ใน
 ระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนของ
 ครูผู้สอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ
 จังหวัดจันทบุรีตามกลุ่มโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ การอบรมสั่งสอน การเป็นแบบอย่าง และการ
 ติดตามผล พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เจริญ กาละ (2542) ได้ศึกษาถึง “การบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียน
 คอกคำใต้วิทยาคม จังหวัดพะเยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการ
 บริหารงานปกครอง และหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานปกครองนักเรียน
 โรงเรียนคอกคำใต้วิทยาคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ครู- อาจารย์ 59 คน และนักเรียน 328 คน พบว่า
 ครูอาจารย์และนักเรียน มีความคิดเห็นว่าฝ่ายปกครองได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือนักเรียนซึ่ง
 เป็นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนแจกจ่าย ให้กับคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองทุกคน
 รับทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน การบริหารงาน ปกครองนักเรียน ได้ปฏิบัติในรูป
 ของคณะกรรมการฝ่ายปกครองไม่ได้มอบหมายให้ครูคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว
 การแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียน ได้ร่วมกับครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และผู้ปกครอง
 นักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลนักเรียนเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด รวมทั้งอบรม
 คุณธรรมจริยธรรมทุกวันในคาบโฮมรูม จัดให้มีการยกย่อง ชมเชยนักเรียนที่ได้การทำคุณงาม
 ความดีให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนทั่วไปและในส่วนที่ฝ่ายปกครองควรกระทำอย่างยิ่ง คือ การ
 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมีสม่ำเสมอ และการจัดให้มีการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมทุกปี
 รวมถึงเชิญวิทยากรพิเศษมาให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นประจำ ตลอดจนให้เพื่อนนักเรียนด้วยกันให้
 คำแนะนำซึ่งกันและกัน

สุพัตรา เพชรสุน และคณะ (2542) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “การสร้างวินัยนักศึกษา
 กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพโพทะเล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างวินัยและ
 แก้ปัญหาการประพฤติดีกระเบียบของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพโพทะเล กลุ่มตัวอย่าง
 คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครองและนักศึกษา จำนวน 150 คน พบว่า นักเรียนควรมียินัยด้าน
 การตรงต่อเวลาในระดับมาก โดยการเข้าเรียนและเข้าแถวตามเวลาที่กำหนด ด้านความ
 รับผิดชอบเห็นด้วยในระดับมาก โดยเห็นว่านักศึกษาออกนอกวิทยาลัย โดยไม่ได้รับอนุญาต

จะต้องได้รับโทษ ด้านความอดทนและความขยันหมั่นเพียร เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยเห็นว่า นักศึกษาต้องเข้ารับการฝึกงานกับสถานประกอบการ เพื่อฝึกความอดทน ความชำนาญงาน รู้จักคิด และแก้ปัญหา ด้านการประหยัดและการออมทรัพย์ เห็นด้วยในระดับปานกลาง เพื่อสร้างนิสัยรัก การออม และซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ ด้านการนอบน้อมถ่อมตน เห็นด้วยในระดับมาก โดยให้นักศึกษาแสดงความเคารพครู อาจารย์ เมื่อแต่งกายผิดระเบียบควร ได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือน ด้านการให้ความช่วยเหลือและมีน้ำใจ เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดย เห็นว่า นักศึกษาที่ทะเลาะวิวาทกันควรได้รับการลงโทษโดยทำงานร่วมกัน ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต เห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยเห็นว่า ไม่ควรนำอุปกรณ์การฝึกงานหรือเครื่องมือเครื่องใช้ ออกจากห้องฝึกงาน ก่อนได้รับอนุญาตจากอาจารย์ผู้ดูแล และนักศึกษาลักทรัพย์หรือทำลายทรัพย์ สมบัติของส่วนรวม จะต้องได้รับโทษโดยเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา ภาคทัณฑ์ และพัฒนา วิทยาลัย ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เห็นด้วยในระดับมาก โดยเห็นว่า นักศึกษา ควรสวมหมวกกันน็อกเมื่อขับขี่มอเตอร์ไซด์ และควรได้รับการฝึกหัดการขับรถและ อบรมกฎจราจร มีมารยาทในการขับขี่ยานพาหนะ ช่วยดูแลรักษาทางสัญจรไปมา ด้านการติดตาม และการประเมินผล เห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่าควรมีการรายงานปัญหาและอุปสรรคให้กับ ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและติดตามประเมินผลของการเข้า ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ

จิรพัฒน์ พรหมสิทธิการ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะ วิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา: ศึกษากรณีเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อศึกษาความรุนแรงในการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน อาชีวศึกษาจำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่อายุ ระหว่าง 18-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.0 กำลังศึกษาในระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 73.5 มีผลการเรียน ระดับ 1.50-2.00 คิดเป็นร้อยละ 42.5 ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุด เคยก่อเหตุทะเลาะวิวาทมากกว่า 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.0 บิดาและมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 22.5 และ 34.0 ตามลำดับ ไม่ได้ใช้อาวุธในการทะเลาะวิวาท คิดเป็นร้อยละ 56.0 ส่วนใหญ่ตนเอง ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยจากการทะเลาะวิวาท คิดเป็นร้อยละ 56.5 และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา บรรยากาศในโรงเรียน และ ความประพฤติก่อนหน้านี้มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

บุญชู แก้วประดิษฐ์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานด้านการรักษา ระเบียบวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว” เพื่อศึกษา ปัญหาการบริหารงานด้านการรักษา ระเบียบวินัยนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านการกำหนดกฎระเบียบ ด้านการสื่อสารหรือการแจ้งกฎระเบียบ ด้านประเมินพฤติกรรมที่ปรากฏ และด้านการปรับพฤติกรรมและการลงโทษ มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานด้านการรักษา ระเบียบวินัยนักเรียนในทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายปกครอง นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด สระแก้ว ด้านการกำหนดกฎระเบียบ ด้านการแจ้งกฎระเบียบการประเมินพฤติกรรมที่ปรากฏ และด้านการปรับพฤติกรรมและการลงโทษ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชาวลิต สุโลมานดี (2543) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการนำความรู้เรื่องค่านิยม พื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร” เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คนจาก โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปปฏิบัติบ่อย แต่ไม่สม่ำเสมอและนักเรียนที่ให้สัมภาษณ์เห็นตรงกันว่า ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ มีความสำคัญ ทำให้รู้จักประหยัด มีความอดทน มีความรับผิดชอบ พึ่งตนเองได้ มีใจอ่อนโยนและมีระเบียบ โดยเฉพาะมีการนำค่านิยมดังต่อไปนี้ไปปฏิบัติคือ อดทน ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด สะสมเงินฝากและซื้อของผลิตในไทย

แสงมณี สุวรรณฉัตรกุล (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทในการส่งเสริม จริยธรรมนักเรียนของครูผู้สอนจริยธรรม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 3 ด้าน คือ ด้านการอบรมสั่งสอน ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการ คิดตามผล” เพื่อศึกษาบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูผู้สอนจริยธรรม พบว่า การส่งเสริมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทในการส่งเสริม จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน และการเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมจริยธรรม นักเรียนของครูผู้สอนจริยธรรม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น โดยรวมและ รายด้านของกลุ่มโรงเรียนวังน้ำเย็นและกลุ่มโรงเรียนคลองตาสุครสามัคคีแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักเรียนต่อผล การเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่” วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

จังหวัดกระบี่ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลที่ได้รับทางด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความกตัญญูกตเวที คือ มีจิตสำนึกที่จะทำตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เพื่อตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ นอกจากนี้ ยังรู้จักสามัคคีในหมู่พวก มีความเสียสละ อดทน อดกลั้น รู้จักคิดที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และเห็นคุณค่าของการนั่งสมาธิ รู้จักนำหลักธรรมทางศาสนาพัฒนาจิตใจ ทำให้เกิดปัญญา มีสติในการคิด แก้ไขปัญหา

ฉัฐษา เจริญสง่า (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “สภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่ม 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่ม 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่ม 5 จังหวัดรอบกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยสอบถามสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยสอบถามสภาพปัญหาของนักเรียนรวม 7 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านการเรียน ด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลเพื่อนและกับบุคคลทั่วไป ด้านสารเสพติด ด้านการทะเลาะวิวาท และได้สอบถามพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบรวม 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมหรือส่วนรวม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีสภาพปัญหาแต่ละด้านและรวมทุกด้านในระดับปานกลาง นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบแต่ละด้านและรวมทุกด้านในระดับปานกลาง นักเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมมีสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนชาย และหญิงมีสภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ผลงานวิจัยต่างประเทศ

ครอเลย์ (Crawley, 1983) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพห้องเรียน วิธีการดำเนินงาน และพฤติกรรมนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมและทัศนคติของนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับนักเรียนในชั้นของครูที่

ไม่ได้รับการฝึกอบรมซึ่งปรากฏผลในการวิจัยครั้งนี้ว่า ครูส่วนหนึ่งยอมรับในโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัย และนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัยมาแล้วมีทัศนคติต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนในชั้นของครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาก่อน

โทนี่ (Tony, 1977) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี ครูและการบริหารเพื่อปลูกฝังระเบียบวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดกับนักเรียนที่ดึกขาสเปคติก ขโมยทรัพย์สินของโรงเรียน พกอาวุธ ก่อความไม่สงบ ทำร้ายร่างกายครูและไม่ยอมรับการลงโทษระเบียบวินัยที่ไม่ค่อยเข้มงวดนัก ควรใช้กับนักเรียนที่พูดปด ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลและไม่ทำการบ้าน ส่วนระเบียบวินัยที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ควรใช้กับนักเรียนที่สูบบุหรี่ พุดหยาบคาย ก่อการทะเลาะวิวาทและแสดงความไม่เคารพครูอาจารย์ และพบว่ากลุ่มประชาชนมีแนวโน้มที่จะผ่อนผันในเรื่องระเบียบวินัยมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มครูใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดกว่า และกลุ่มผู้บริหารใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดที่สุด ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจะได้ให้ความสนใจในการวางระเบียบวินัยสำหรับนักเรียนให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์แก่นักเรียนและสังคมต่อไป

จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคม มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา เพราะเป็นช่วงที่มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กจะต้องมีการปรับตัว และเตรียมตัวที่จะออกไปสู่สังคมนอกบ้าน จึงรู้จักรับผิดชอบ ช่วยเหลือตนเองได้ และเริ่มเรียนรู้กฎเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติตามในสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ถ้าได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม หรือได้รับการอบรมขัดเกลาทางสังคมในด้านต่างๆ ให้เด็กอย่างถูกต้องแล้วเด็กจะสามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนี้ได้เลือกแนวคิดของบรูมและเซลซนิก (Broom and Selznick, 1968 อ้างถึงในศิริรัตน์ เชาว์ดำรงกุล 2531) ซึ่งจะครอบคลุมบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ด้านการสอนให้รู้บทบาททางสังคม ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสถาบันอาชีวศึกษาที่เปิดสอนสาขาช่างอุตสาหกรรม ภาครัฐบาล และภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร จำนวน 3,404 คน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ขนาดของประชากร

สถาบันอาชีวศึกษา	ประชากร (คน)	ร้อยละ
ภาครัฐบาล 26 แห่ง	1,870	54.94
ภาคเอกชน 26 แห่ง	1,534	45.06
รวม	3,404	100.00

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2550 และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2550

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 **การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง** ใช้ตารางพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครื่อชี้และมอร์แกน (สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา, 2545 : 242) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายอย่างทั่วถึง

1.2.2 **วิธีการสุ่มตัวอย่าง** ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) จากสถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มสถานศึกษาในแต่ละจังหวัดซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร มีสถาบันอาชีวศึกษาเป็นจำนวนมาก จึงมีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากได้สถานศึกษาภาครัฐบาล และภาคเอกชนอย่างละ 2 แห่ง และสถานศึกษาในเขตปริมณฑลซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก ซึ่งสถานศึกษาในแต่ละจังหวัดเป็นสถานศึกษาจากภาครัฐบาล และภาคเอกชนอย่างละ 1 แห่ง สรุปสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

สถานศึกษาภาครัฐบาล

1. วิทยาลัยเทคนิคคอนเมือง
2. วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
3. วิทยาลัยการอาชีพไทรน้อย
4. วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม
5. วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี
6. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ
7. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร

สถานศึกษาภาคเอกชน

1. โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ
2. โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม (ช่างกลสยาม)
3. โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์เทคโนโลยีธุรกิจ
4. โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐม
5. โรงเรียนเทคโนโลยีปทุมธานี
6. โรงเรียนฐานเทคโนโลยี
7. โรงเรียนชำนาญเทคโนโลยี

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างครู โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	กทม.	ปริมณฑล	กทม.	ปริมณฑล
ภาครัฐบาล	818	1052	96	124
ภาคเอกชน	1290	244	151	29
รวม	2108	1296	247	153

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่พิเศษ ประเภทของสถานศึกษา ที่ตั้งของสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามบทบาท 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ได้แก่ การตรงต่อเวลา การรักษาความสะอาด การซื้อตั๋ว ประหยัด ความรับผิดชอบ ความอดทน จำนวน 24 ข้อ

2) ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ได้แก่ การแสดงความสามารถ ความเชื่อมั่นในตนเอง การรู้จักปรับปรุงตนเองและการแสวงหาความรู้ ความพอใจในงานที่สำเร็จ ความเป็นผู้นำ ความต้องการความก้าวหน้า จำนวน 24 ข้อ

3) ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที ความเคารพนพนอบ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม จำนวน 24 ข้อ

4) ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ ได้แก่ การมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การช่างสังเกต การพัฒนาตนเอง ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะทางด้านอาชีพ จำนวน 24 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า มีเกณฑ์การตอบ ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ

ปฏิบัติมาก หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ปฏิบัติน้อย หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

ปฏิบัติน้อยที่สุด หมายถึง ปฏิบัติน้อยมาก หรือไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสอบถามตามแนวคิด ทฤษฎี และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และแก้ไขตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม (สถานศึกษาภาครัฐบาล) และครู โรงเรียนเทคโนโลยีนครปฐม (สถานศึกษาภาคเอกชน) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนสถานศึกษาละ 30 คน

ขั้นที่ 7 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

ขั้นที่ 8 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามให้กับครูในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน ที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน

3.2 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์และทำการติดต่อครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามวัน เวลาที่ได้กำหนดไว้

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยชี้แจงแบบสอบถามแต่ละส่วนกับครูให้เข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทันทีที่ครูนำส่ง

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลภายในระยะเวลาที่กำหนดและได้ข้อมูลตามต้องการแล้ว นำไปลงรหัสบันทึกข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลผลสภาพการปฏิบัติเป็นระดับคะแนน ดังนี้

สภาพการปฏิบัติ	ระดับคะแนน
ปฏิบัติมากที่สุด	4
ปฏิบัติมาก	3
ปฏิบัติน้อย	2
ปฏิบัติน้อยที่สุด	1

ดังนั้น การแปลความหมายค่าเฉลี่ยบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนมีเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535:100) ดังนี้

จากคะแนนข้างต้นนำมาจัดกลุ่มโดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ 0.75 จากสูตร

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{4 - 1}{4} \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
3.26 – 4.00	ปฏิบัติมากที่สุด
2.51 – 3.25	ปฏิบัติมาก
1.76 – 2.50	ปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.75	ปฏิบัติน้อยที่สุด

4.3 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาตามข้อมูลส่วนบุคคล โดยการทดสอบค่า ที (t – test) และการทดสอบค่าเอฟ (F – test)

4.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปความถี่และร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคม
แก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ
อายุ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอน ประเภท
ของสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	249	62.25
หญิง	151	37.75
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	90	22.50
30 - 40 ปี	129	32.25
มากกว่า 40 ปี	181	45.25
ประสบการณ์การสอน		
น้อยกว่า 5 ปี	122	30.50
5 - 10 ปี	68	17.00
มากกว่า 10 ปี	210	52.50
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	4.50
ปริญญาตรี	306	76.50
สูงกว่าปริญญาตรี	76	19.00
ตำแหน่ง		
ครูประจำ	288	72.00
ครูจ้างสอน	112	28.00
หน้าที่พิเศษอื่น ๆ		
ไม่มี	57	14.25
มีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ	343	85.75
ครูที่ปรึกษา	267	77.84
ครูฝ่ายปกครอง	21	6.12
หัวหน้าแผนก / คณะ	19	5.54
อื่น ๆ	36	10.50

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของสถานศึกษาที่สอน		
สถานศึกษาภาครัฐบาล	220	55.00
สถานศึกษาภาคเอกชน	180	45.00
ที่ตั้งสถานศึกษา		
กรุงเทพมหานคร	247	61.75
ปริมณฑล	153	38.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 62.25 มีอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.25 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.50 มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.50 เป็นครูประจำ คิดเป็นร้อยละ 72.00 กลุ่มตัวอย่าง มีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน คิดเป็นร้อยละ 85.75 โดยปฏิบัติหน้าที่พิเศษเป็นครูที่ ปรึกษาร้อยละ 77.84 สอนในสถานศึกษาภาครัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 55.00 และสถานศึกษาตั้งอยู่ ในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 61.75

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ในการวิเคราะห์บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน ดังรายละเอียดที่แสดง ในตารางที่ 4.2 – 4.9

2.1 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาโดยรวม

บทบาทของอาจารย์ ในการอบรมขัดเกลาทางสังคม	\bar{X}	S. D.	ระดับ
ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.21	0.42	มาก
ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น	3.22	0.44	มาก
ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.24	0.48	มาก
ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความ ชำนาญพิเศษ	3.24	0.48	มาก
รวมทุกด้าน	3.22	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาโดยรวม พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน

2.2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย แสดงไว้ในตารางที่ 4.3 – 4.9

ตารางที่ 4.3 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย

การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การตรงต่อเวลา	3.24	0.46	มาก
2. การรักษาความสะอาด	3.07	0.52	มาก
3. ความซื่อสัตย์	3.22	0.49	มาก
4. ความประหยัด	3.24	0.52	มาก
5. ความรับผิดชอบ	3.29	0.47	มากที่สุด
6. ความอดทน	3.17	0.50	มาก
รวม	3.21	0.07	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาบทบาทด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยในเรื่องต่าง ๆ พบว่า การปลูกฝังด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก

ตารางที่ 4.4 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง การตรงต่อเวลา

การตรงต่อเวลา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อธิบายถึงผลดีและผลเสียของการไม่ตรงต่อเวลาให้นักเรียนฟัง	3.32	0.56	มากที่สุด
2. ดักเตือนนักเรียนเรื่องการเข้าเรียน การส่งงานให้ทันเวลาที่กำหนด	3.44	0.58	มากที่สุด
3. กล่าวชื่นชมเมื่อนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด	3.28	0.59	มากที่สุด
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนมาโรงเรียนไม่ทัน ไม่เข้าเรียน หรือไม่ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด	2.94	0.71	มาก
รวม	3.24	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง การตรงต่อเวลาโดยรวม อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ ยกเว้นการลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนมาโรงเรียนไม่ทัน ไม่เข้าเรียน หรือไม่ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 2.94$)

ตารางที่ 4.5 บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝัง
ความมีระเบียบวินัย เรื่อง การรักษาความสะอาด

การรักษาความสะอาด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อบรมนักเรียนให้ช่วยดูแลความสะอาดของสถานศึกษา เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ	3.28	0.66	มากที่สุด
2. ดักเตือนนักเรียนเมื่อนักเรียนแต่งกายไม่สะอาด	3.16	0.68	มาก
3. ชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนช่วยกันดูแลรักษา ความสะอาดของสถานศึกษา	2.98	0.67	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อขีดเขียนข้อความตามสถานที่ต่าง ๆ	2.85	0.80	มาก
รวม	3.07	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง การรักษาความสะอาดโดยรวม อยู่ในระดับ
ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ได้แก่การอบรมนักเรียนให้ช่วยดูแลความสะอาดของสถานศึกษา เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน
ห้องปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝัง
ความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนและอธิบายให้นักเรียนยึดหลักความซื่อสัตย์และ นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	3.33	0.62	มากที่สุด
2. ดักเตือนและแนะนำให้นักเรียนไม่พูดเท็จ ไม่ทุจริตใน การสอบ ไม่เอาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน	3.28	0.62	มากที่สุด
3. ชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนปฏิบัติตนตรงต่อหน้าที่ เคารพกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และพูดแต่ความจริง	3.22	0.59	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนนำผลงานของผู้อื่นมาแอบ อ้างเป็นของตน	3.08	0.77	มาก
รวม	3.22	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ สอนและอธิบายให้นักเรียนยึดหลักความซื่อสัตย์ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.33$) และ ดักเตือนและแนะนำให้นักเรียนไม่พูดเท็จ ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่เอาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.7 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความประหยัด

ความประหยัด	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนและอธิบายให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า	3.26	0.61	มากที่สุด
2. ดักเตือนให้นักเรียนช่วยสถานศึกษาดูแลเรื่องการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด	3.30	0.61	มากที่สุด
3. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนคิดประดิษฐ์สิ่งของโดยนำของเก่ามาซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	3.09	0.72	มาก
4. ฝึกฝนให้นักเรียนใช้วัสดุฝึกของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด	3.31	0.66	มากที่สุด
รวม	3.24	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความประหยัด อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฝึกฝนให้นักเรียนใช้วัสดุฝึกของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{X} = 3.31$) ดักเตือนให้นักเรียนช่วยสถานศึกษาดูแลเรื่องการใช้ทรัพยากรเช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด ($\bar{X} = 3.30$) และ สอนและอธิบายให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้อชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนคิดประดิษฐ์สิ่งของโดยนำของเก่ามาซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน	3.42	0.57	มากที่สุด
2. ดักเตือนนักเรียนให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบและเสร็จทันตามกำหนดเวลา	3.38	0.59	มากที่สุด
3. ชื่นชมนักเรียนเมื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบหรือยอมรับผิดในสิ่งที่ได้กระทำ	3.24	0.59	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อไม่เข้าห้องเรียนตามชั่วโมงเรียนหรือไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	3.11	0.72	มาก
รวม	3.29	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ สอนให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.42$) และดักเตือนนักเรียนให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบและเสร็จทันตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.38$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝัง
ความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความอดทน

ความอดทน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนมีความอดทนไม่ทอดทิ้งต่อความ ยากลำบากในการเรียนและการปฏิบัติงาน	3.29	0.59	มากที่สุด
2. ตักเตือนและให้กำลังใจเมื่อนักเรียนแสดงความเบื่อ หน่ายต่อการเรียนหรือการปฏิบัติงาน	3.18	0.61	มาก
3. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่ ยากได้สำเร็จ	3.17	0.66	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ทะเลาะวิวาท หรือมีเรื่องกับเพื่อน	3.05	0.78	มาก
รวม	3.17	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความอดทนอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.17$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ สอนให้นักเรียนมีความ
อดทนไม่ทอดทิ้งต่อความยากลำบากในการเรียนและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.29$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครู
ปฏิบัติในระดับมาก

2.3 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ในด้านการ
ปลูกฝังความมุ่งมั่น แสดงไว้ในตารางที่ 4.10 – 4.16

ตารางที่ 4.10 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น

การปลูกฝังความมุ่งมั่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การแสดงความสามารถ	3.30	0.51	มากที่สุด
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง	3.23	0.52	มาก
3. การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้	3.24	0.49	มาก
4. ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ	3.17	0.49	มาก
5. ความเป็นผู้นำ	3.19	0.55	มาก
6. ความต้องการความก้าวหน้า	3.18	0.55	มาก
รวม	3.22	0.05	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาด้านการปลูกฝัง

ความมุ่งมั่นในเรื่องต่าง ๆ พบว่า การปลูกฝังด้านการแสดงความสามารถ อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนเรื่องอื่น ๆ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก

ตารางที่ 4.11 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การแสดงความสามารถ

การแสดงความสามารถ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน	3.32	0.63	มากที่สุด
2. สนับสนุนนักเรียนให้แสดงความสามารถเฉพาะตัวตามความถนัดและความสนใจ	3.27	0.62	มากที่สุด
3. ชื่นชมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความสามารถในโอกาสต่าง ๆ	3.30	0.61	มากที่สุด
4. ฝึกฝนนักเรียนให้กล้าแสดงความสามารถของตนเอง	3.33	0.63	มากที่สุด
รวม	3.30	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
 อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การแสดงความสามารถอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด
 ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ

ตารางที่ 4.12 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการ
 ปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนนักเรียนให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของความ เชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำและยอมรับความจริง	3.32	0.60	มากที่สุด
2. แนะนำวิธีการสร้างความเชื่อมั่นให้นักเรียนสามารถ ปรากฏตัวในสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ	3.19	0.66	มาก
3. ยกย่องชื่นชมเมื่อนักเรียนเป็นบุคคลที่กล้าคิดกล้าทำ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	3.26	0.61	มากที่สุด
4. อธิบายถึงผลดีของการมีความเชื่อมั่นในตนเองและ ผลเสียของการไม่เชื่อมั่นในตนเองให้นักเรียนฟัง	3.15	0.63	มาก
รวม	3.23	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
 อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับปฏิบัติมาก
 ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ สอน
 นักเรียนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำและยอมรับความ
 จริง ($\bar{X} = 3.32$) และยกย่องชื่นชม เมื่อนักเรียนเป็นบุคคลที่ กล้าคิด กล้าทำ และแสดงความ
 คิดเห็นอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.13 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้

การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. แนะนำนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการและติดตามข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	3.18	0.61	มาก
2. ดักเตือนนักเรียนให้ปรับปรุงตนเอง เมื่อพบว่านักเรียนมีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์	3.35	0.60	มากที่สุด
3. กล่าวชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนสามารถปรับปรุงผลการเรียนได้ดีขึ้น	3.24	0.61	มาก
4. ยกตัวอย่างถึงผลดีของบุคคลที่รู้จักปรับปรุงตนเองหรือบุคคลที่ชอบแสวงหาความรู้ให้นักเรียนฟัง	3.18	0.66	มาก
รวม	3.24	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ ดักเตือนนักเรียนให้ปรับปรุงตนเอง เมื่อพบว่านักเรียนมีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ

ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนนักเรียนให้เกิดความพึงพอใจในผลงานของตนเอง	3.22	0.61	มาก
2. อธิบายนักเรียนให้เข้าใจยอมรับและแก้ไขผลงานเมื่อพบว่าผลงานของนักเรียนยังทำไม่ได้ตามเกณฑ์	3.28	0.59	มากที่สุด
3. ให้รางวัลและกล่าวชมเมื่อนักเรียนนำผลงานที่ทำสำเร็จแล้วมาให้ชื่นชม	3.02	0.64	มาก
4. คัดเลือกผลงานที่ดีของนักเรียนมาจัดแสดงเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนคนอื่นๆ	3.14	0.72	มาก
รวม	3.17	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ อธิบายนักเรียนให้เข้าใจยอมรับและแก้ไขผลงานเมื่อพบว่าผลงานของนักเรียนยังทำไม่ได้ตามเกณฑ์ ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความเป็นผู้นำ

ความเป็นผู้นำ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะของความเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ของสังคม	3.18	0.66	มาก
2. ฝึกฝนนักเรียนให้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำที่ดี	3.20	0.68	มาก
3. ชื่นชมหรือแสดงความยินดีเมื่อนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า หรือเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	3.20	0.66	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในทางที่ผิด	3.19	0.74	มาก
รวม	3.19	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติมากในทุกข้อ

ตารางที่ 4.16 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความต้องการความก้าวหน้า

ความต้องการความก้าวหน้า	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สำรวจความต้องการและติดตามความก้าวหน้าในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียน	3.00	0.72	มาก
2. แนะนำให้นักเรียนเลือกทางเดินชีวิตเมื่อจบการศึกษาจากสถาบัน	3.28	0.65	มากที่สุด
3. ชมเชยนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น	3.26	0.62	มากที่สุด
4. ฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะในการประกอบอาชีพและหารายได้เพื่อพัฒนาอาชีพ	3.19	0.70	มาก
รวม	3.18	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความต้องการความก้าวหน้าอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ แนะนำให้นักเรียนเลือกทางเดินชีวิตเมื่อจบการศึกษาจากสถาบัน ($\bar{X} = 3.28$) และชมเชยนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่นอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

2.4 บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม แสดงไว้ในตารางที่ 4.17 – 4.23

ตารางที่ 4.17 บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม

การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ความกตัญญูกตเวที	3.37	0.54	มากที่สุด
2. ความเคารพนบถนอบ	3.33	0.50	มากที่สุด
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.17	0.54	มาก
4. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	3.22	0.57	มาก
5. การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	3.21	0.56	มาก
6. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	3.14	0.57	มาก
รวม	3.24	0.09	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมให้นักเรียน อาชีวศึกษาด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณา บทบาทด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคมในเรื่องต่าง ๆ พบว่า เรื่องที่ครูมีบทบาทในระดับ ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที ($\bar{X} = 3.37$) และความเคารพนบถนอบ ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.18 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอน
ให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความกตัญญูต่อกวี

ความกตัญญูต่อกวี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อกวีต่อผู้มีพระคุณ	3.49	0.61	มากที่สุด
2. ดักเตือนให้นักเรียนระลึกถึงผู้มีพระคุณและรู้จัก ตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณเหล่านั้นเมื่อมีโอกาส	3.44	0.62	มากที่สุด
3. ยกย่องชมเชยและให้รางวัลนักเรียนที่มีความกตัญญู	3.24	0.68	มาก
4. อธิบายถึงผลดีของความกตัญญูต่อกวีและผลเสียของ ความไม่กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	3.30	0.63	มากที่สุด
รวม	3.37	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความกตัญญูต่อกวี อยู่ในระดับปฏิบัติ
มากที่สุด ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ
ยกเว้น ยกย่องชมเชยและให้รางวัลนักเรียนที่มีความกตัญญูมีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$)

ตารางที่ 4.19 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเคารพนบถ

ความเคารพนบถ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนมีสัมมาคารวะเคารพนบถต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้อาวุโส และผู้มีพระคุณ	3.53	0.58	มากที่สุด
2. ดักเตือนนักเรียนที่แสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง ไม่เคารพนบถ ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ	3.46	0.59	มากที่สุด
3. ชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนแสดงกิริยาเคารพนบถ เช่น เดินก้มหลังเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่	3.25	0.65	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อมีกิริยาไม่สุภาพ ไม่เคารพนบถ หรือไม่เคารพในสิทธิของผู้อื่น	3.08	0.73	มาก
รวม	3.33	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
 อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเคารพนบอบ อยู่ในระดับปฏิบัติ
 มากที่สุด ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่
 สอนให้นักเรียนมีสัมมาคารวะเคารพนบอบต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้อาวุโส และผู้มีพระคุณ
 ($\bar{X} = 3.53$) และดักเตือนนักเรียนที่แสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง ไม่เคารพนบอบ ใช้คำพูดที่ไม่
 สุภาพ ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.20 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอน
 ให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนนักเรียนให้เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยไม่หวัง สิ่งตอบแทน	3.26	0.61	มากที่สุด
2. ชักชวนให้นักเรียนร่วมกันบริจาคเงินและสิ่งของ เครื่องใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือผู้ที่ยากจน	3.03	0.70	มาก
3. ชื่นชมเมื่อนักเรียนได้เสียสละทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่น	3.19	0.62	มาก
4. อธิบายถึงผลดีของการเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.19	0.64	มาก
รวม	3.17	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
 อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อยู่ในระดับปฏิบัติ
 มาก ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ สอน
 นักเรียนให้เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครู
 ปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.21 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยมีความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	3.37	0.62	มากที่สุด
2. อบรมหรือสอนนักเรียนให้รู้จักแสดงความเคารพและแสดงความจงรักภักดีโดยการขึ้นตรง เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี	3.38	0.65	มากที่สุด
3. ชื่นชมเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาที่นับถือ	3.18	0.70	มาก
4. ดักเตือนหรือลงโทษเมื่อนักเรียนไม่ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา หรือคดโกงศาสนาอื่น	2.98	0.76	มาก
รวม	3.22	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ อบรมหรือสอนนักเรียนให้รู้จักแสดงความเคารพและแสดงความจงรักภักดีโดยการขึ้นตรง เมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี ($\bar{X} = 3.38$) และสอนให้นักเรียนสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยมีความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 3.37$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของพลเมืองไทยภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย	3.19	0.65	มาก
2. ดักเตือนนักเรียนให้เคารพและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสังคม	3.33	0.63	มากที่สุด
3. ชื่นชมนักเรียนที่ใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น หัวหน้ากลุ่ม และกิจกรรมต่าง ๆ	3.14	0.69	มาก
4. ฝึกฝนให้นักเรียนใช้ระบอบประชาธิปไตยในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง	3.19	0.68	มาก
รวม	3.21	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ ดักเตือนนักเรียนให้เคารพและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสังคม ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.23 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม รณรงค์รักษาความสะอาด กิจกรรม Big Clean	3.17	0.72	มาก
2. อบรมนักเรียนให้รู้จักรักษาสาธารณสมบัติของ สถานศึกษา	3.23	0.64	มาก
3. ชื่นชมนักเรียนเมื่อนักเรียนช่วยกันอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.13	0.70	มาก
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อพบว่านักเรียนทำลาย สาธารณสมบัติของชุมชนหรือสถานศึกษา	3.04	0.77	มาก
รวม	3.14	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติมากในทุกข้อ

2.5 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ แสดงไว้ในตารางที่ 4.24 – 4.30

ตารางที่ 4.24 บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ

การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา	3.28	0.74	มาก
2. การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.25	0.51	มาก
3. การช่างสังเกต	3.14	0.57	มาก
4. การพัฒนาตนเอง	3.12	0.52	มาก
5. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.28	0.51	มากที่สุด
6. ทักษะด้านอาชีพ	3.26	0.54	มากที่สุด
รวม	3.23	0.07	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาบทบาทการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ ในเรื่องต่าง ๆ พบว่า การสอนให้นักเรียนมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.28$) และทักษะด้านอาชีพ ($\bar{X} = 3.26$) อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ส่วนเรื่องอื่นๆ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก

ตารางที่ 4.25 บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา

การมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนรู้จักคิดและวางแผนตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	3.27	0.62	มากที่สุด
2. ฝึกฝนให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี	3.24	0.58	มาก
3. ชื่นชมนักเรียนเมื่อเห็นว่านักเรียนสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี	3.22	0.62	มาก
4. แนะนำให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงาน	3.40	2.08	มากที่สุด
รวม	3.28	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีทักษะในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ครูมีการ ปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ แนะนำให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการ แก้ไขปัญหาหรือปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.40$) และสอนให้นักเรียนรู้จักคิดและวางแผนตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.27$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.26 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้ เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง	3.32	0.57	มากที่สุด
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นของ ตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน	3.26	0.60	มากที่สุด
3. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อพบว่านักเรียนนำความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงาน	3.19	0.62	มาก
4. ให้โอกาสนักเรียนคิดประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ตาม ความคิดของตนเอง	3.22	0.65	มาก
รวม	3.25	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด ได้แก่ สอนให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีความคิดริเริ่มเป็น ของตนเอง ($\bar{X} = 3.32$) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นของตนเองและนำมาใช้ ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการ
สอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การช่างสังเกต

การช่างสังเกต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนรู้จักสังเกต และสำรวจตัวเองว่ามี สิ่งใดเปลี่ยนแปลงหรือบกพร่อง	3.17	0.65	มาก
2. ฝึกนักเรียนให้รู้จักนำสิ่งที่ค้นพบจากการสังเกต มาวิเคราะห์และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์	3.12	0.65	มาก
3. ชื่นชมนักเรียนว่าเป็นคนช่างสังเกตเมื่อนักเรียน สามารถสังเกต	3.12	0.69	มาก
4. อธิบายถึงผลดีของการเป็นคนช่างสังเกตให้นักเรียนฟัง	3.15	0.67	มาก
รวม	3.14	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การช่างสังเกต อยู่ในระดับ
ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากในทุกข้อ

ตารางที่ 4.28 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอน
ให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนพัฒนาตนเองนอกเหนือจากเนื้อหาวิชา ที่เรียน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน	3.25	0.62	มากที่สุด
2. ดักเตือนนักเรียนให้เสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้ แข็งแรงไม่เสพยาเสพติด มีความพร้อมในการเรียน และการปฏิบัติงาน	3.34	0.65	มากที่สุด
3. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะ ของตนเองได้ดีขึ้น	3.14	0.66	มาก
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน โดยสุจริตเพื่อ เพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ในสาขาที่สนใจ	3.13	0.67	มาก
รวม	3.22	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับ ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ ตักเตือนนักเรียนให้เสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้แข็งแรง ไม่เสพยาเสพติด มีความพร้อมในการ เรียนและ การปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.34$) และสอนให้นักเรียนพัฒนาตนเองนอกเหนือจากเนื้อหาวิชา ที่เรียน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน ($\bar{X} = 3.25$) ส่วนข้ออื่น ๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

ตารางที่ 4.29 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอน ให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานกลุ่ม	3.38	0.57	มากที่สุด
2. ฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะ มีการทำงานเป็นทีม ยอมรับ ฟังข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นจากผู้อื่น	3.36	0.61	มากที่สุด
3. ชื่นชมผลงานกลุ่มที่สมาชิกยอมรับฟังข้อเสนอแนะ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	3.26	0.61	มากที่สุด
4. แนะนำนักเรียนที่ไม่สามารถทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ได้เป็นรายบุคคล	3.12	0.64	มาก
รวม	3.28	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีทักษะในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับ ปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ ยกเว้น การแนะนำนักเรียนที่ไม่สามารถทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ได้เป็น รายบุคคล อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.12$)

ตารางที่ 4.30 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอน
ให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง ทักษะด้านอาชีพ

ทักษะด้านอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สอนให้นักเรียนรู้จักนำเอาความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาประกอบอาชีพในอนาคต	3.34	0.61	มากที่สุด
2. สอนนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง	3.27	0.63	มากที่สุด
3. ยกตัวอย่างหรือเชิญนักเรียนเก่าที่สามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตมาบรรยายให้นักเรียนฟัง	3.15	0.72	มาก
4. ฝึกฝนความชำนาญให้นักเรียนเกิดทักษะ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ	3.28	0.63	มากที่สุด
รวม	3.26	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง ทักษะด้านอาชีพ อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดในทุกข้อ ยกเว้น ยกตัวอย่างหรือเชิญนักเรียนเก่าที่สามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตมาบรรยายให้นักเรียนฟัง ครูมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.15$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

3.1 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

ตารางที่ 4.31 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
โดยรวม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

ข้อมูลส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	t หรือ F
1. เพศ			t = 2.16*
ชาย	3.26	0.40	
หญิง	3.17	0.46	
2. อายุ			F = 3.80*
น้อยกว่า 30 ปี	3.33	0.34	
30 – 40 ปี	3.21	0.41	
มากกว่า 40 ปี	3.18	0.46	
3. ประสบการณ์การสอน			F = 0.16
น้อยกว่า 5 ปี	3.25	0.34	
5 – 10 ปี	3.25	0.47	
มากกว่า 10 ปี	3.20	0.46	
4. วุฒิการศึกษา			F = 6.79***
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2.88	0.71	
ปริญญาตรี	3.23	0.41	
สูงกว่าปริญญาตรี	3.28	0.36	
5. ตำแหน่ง			t = -0.96
ครูประจำ	3.21	0.46	
ครูจ้างสอน	3.26	0.33	
6. หน้าที่พิเศษ			t = -2.86
ไม่มี	3.08	0.56	
มีหน้าที่พิเศษอื่นๆ	3.25	0.40	
7. ประเภทของสถานศึกษาที่สอน			t = 1.48
สถานศึกษาภาครัฐบาล	3.25	0.40	
สถานศึกษาภาคเอกชน	3.19	0.45	

ข้อมูลส่วนบุคคล	\bar{X}	SD	t หรือ F
8. ที่ตั้งของสถานศึกษา			t = -1.67
กรุงเทพมหานคร	3.17	0.47	
ปริมณฑล	3.25	0.39	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4.31 บัพบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู พบว่า ครูที่มีเพศแตกต่างกันและครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีบัพบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบัพบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.2 เปรียบเทียบบัพบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา รายด้าน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู ผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 4.32 – 4.39

ตารางที่ 4.32 เปรียบเทียบบัพบาทครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน จำแนกตามเพศของครู

การอบรมจัดเกล้าทางสังคม	เพศ				t
	ชาย n = 249		หญิง n = 151		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.23	0.41	3.16	0.43	1.46
การปลูกฝังความมุ่งหวัง	3.25	0.42	3.16	0.48	1.92
การสอนให้รู้จักบัพบาททางสังคม	3.27	0.46	3.19	0.52	1.68
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.29	0.45	3.15	0.51	2.68*
รวม	3.26	0.40	3.17	0.46	2.16*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ครูเพศชายและหญิง มีบัพบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูเพศชายและหญิงมีบัพบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่

นักเรียนอาชีวศึกษา ในด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.33 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน จำแนกตามอายุของครู

การอบรมขัดเกลาทางสังคม	อายุ						F
	น้อยกว่า 30 ปี		30 - 40 ปี		มากกว่า 40ปี		
	n = 90	n = 129	n = 181				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.28	0.37	3.20	0.42	3.17	0.43	1.65
การปลูกฝังความมุ่งมั่น	3.34	0.34	3.20	0.43	3.17	0.49	3.03*
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.35	0.38	3.23	0.42	3.19	0.53	2.13
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.35	0.38	3.23	0.47	3.19	0.51	2.23
รวม	3.33	0.34	3.21	0.41	3.18	0.47	3.80*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ในด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.34 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน
จำแนกตามประสบการณ์การสอนของครู

การอบรมขัดเกลาทางสังคม	ประสบการณ์						F
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี		
	n = 122		n = 68		n = 210		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.20	0.38	3.23	0.46	3.20	0.42	0.05
การปลูกฝังความมุ่งมั่น	3.25	0.35	3.25	0.48	3.19	0.48	0.69
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.27	0.40	3.26	0.50	3.21	0.52	0.33
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.28	0.37	3.25	0.51	3.21	0.52	0.68
รวม	3.25	0.34	3.25	0.47	3.20	0.46	0.16

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีบทบาทในการ
อบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.35 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน
จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครู

การอบรมขัดเกลาทางสังคม	วุฒิการศึกษา						F
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี n = 18		ปริญญาตรี n = 306		สูงกว่า ปริญญาตรี n = 76		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	2.95	0.67	3.21	0.41	3.26	0.36	5.08**
การปลูกฝังความมุ่งมั่น	2.90	0.75	3.22	0.43	3.29	0.38	6.16**
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	2.82	0.77	3.25	0.47	3.29	0.41	8.45***
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	2.86	0.72	3.24	0.47	3.30	0.39	6.33**
รวม	2.88	0.71	3.23	0.41	3.28	0.36	6.79***

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.36 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน
จำแนกตามตำแหน่งของครู

การอบรมขัดเกลาทางสังคม	ตำแหน่ง				t
	ครูสอนประจำ		ครูจ้างสอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	n = 288		n = 112		
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.20	0.43	3.21	0.37	0.16
การปลูกฝังความมุ่งหวัง	3.21	0.48	3.25	0.34	-0.44
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.23	0.51	3.27	0.40	-0.19
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.21	0.51	3.30	0.38	-1.49
รวม	3.21	0.46	3.26	0.33	-0.96

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.37 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน
จำแนกตามหน้าที่พิเศษของครู

การอบรมขัดเกลาทางสังคม	หน้าที่พิเศษ				t
	ไม่มี		มี		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	n = 57		n = 343		
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.01	0.50	3.24	0.39	-3.03**
การปลูกฝังความมุ่งหวัง	3.10	0.60	3.24	0.41	-1.75
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.10	0.64	3.26	0.45	-2.36*
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.09	0.60	3.26	0.45	-2.73**
รวม	3.08	0.56	3.25	0.40	-2.86**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ แตกต่าง ๆ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม พบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.38 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาที่สอน

การอบรมขัดเกลาทางสังคม	ประเภทของสถานศึกษา				t
	รัฐบาล n = 220		เอกชน n = 180		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.23	0.40	3.18	0.43	0.86
การปลูกฝังความมุ่งหวัง	3.24	0.42	3.19	0.47	0.71
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.26	0.47	3.22	0.50	0.72
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.29	0.45	3.17	0.50	2.34
รวม	3.25	0.40	3.19	0.45	1.48

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ครูที่มีประเภทของสถานศึกษาที่สอนแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.39 เปรียบเทียบบทบาทครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษารายด้าน
จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

การอบรมจัดเกล้าทางสังคม	ที่ตั้งสถานศึกษา				t
	กรุงเทพมหานคร		ปริมณฑล		
	n = 153		n = 247		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	3.17	0.46	3.22	0.38	-1.15
การปลูกฝังความมุ่งมั่น	3.18	0.49	3.23	0.40	-1.17
การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	3.17	0.52	3.27	0.44	-2.80*
การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	3.18	0.50	3.26	0.45	-1.79
รวม	3.17	0.47	3.25	0.39	-1.67

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ครูที่สอนอยู่ในสถานศึกษาแตกต่างกันมี บทบาทในการ
อบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่สอนอยู่ในสถานศึกษาแตกต่างกัน มี
บทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมให้นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการสอนให้รู้จักบทบาท
ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคม
แก่นักเรียนอาชีวศึกษา แสดงไว้ในตารางที่ 4.40 – 4.43

ตารางที่ 4.40 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคม แก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย

การปลูกฝังความมีระเบียบวินัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัยและการเคารพกฎระเบียบ ของวิทยาลัย	54	56.25
2. ควรอบรมนักเรียนให้รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมาย ส่งงานให้ตรงเวลาและมาโรงเรียนให้ทัน	22	22.92
3. ควรเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอไม่เบียดเบียนต่อการอบรม นักเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน	12	12.50
4. ควรอบรมให้นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดของตนเอง และแต่งกายให้ถูกระเบียบ	8	8.33
รวม	96	100.00

จากตารางที่ 4.40 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคม แก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 96 คน เสนอแนะว่า ควรเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัยและการเคารพกฎระเบียบของวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาคือ ควรอบรมนักเรียนให้รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานให้ตรงเวลา และมาโรงเรียนให้ทัน คิดเป็นร้อยละ 22.92

ตารางที่ 4.41 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น

ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำ เชื่อมมั่นในตนเอง เพื่อแสดงความเป็นผู้นำ	48	39.02
2. ควรส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม	33	26.83
3. ควรส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันโครงการต่างๆ	23	18.70
4. ควรจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนหรือพานักเรียนไปทัศนศึกษาดูงานวิชาชีพ	12	9.76
5. ควรยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จให้นักเรียนฟัง	7	5.69
รวม	123	100.00

จากตารางที่ 4.41 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 123 คน เสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำ เชื่อมมั่นในตนเองเพื่อแสดงความเป็นผู้นำ คิดเป็นร้อยละ 39.02 รองลงมาคือ ควรส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 26.83

ตารางที่ 4.42 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม

ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรสอนให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	52	57.78
2. ควรสอนให้นักเรียนเคารพครูและสถาบัน	24	26.67
3. ควรส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	9	10.00
4. ควรสอนการรับผิดชอบของใช้ส่วนรวมร่วมกัน	5	5.55
รวม	90	100.00

จากตารางที่ 4.42 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังบทบาททางสังคม จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 90 คน

เสนอแนะว่า ควรสอนให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ คิดเป็นร้อยละ 57.78 รองลงมาคือ ควรสอนให้นักเรียนเคารพครูและสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 26.67

ตารางที่ 4.43 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคม แก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ

ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้มาประกอบอาชีพ	61	59.80
2. ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา ฝึกทักษะคิดค้นประดิษฐ์ชิ้นงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์	18	17.65
3. ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาร่วมสอน	15	14.71
4. ควรสอนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	8	7.84
รวม	102	100.00

จากตารางที่ 4.43 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคม แก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 102 คน เสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้มาประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมา ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา ฝึกทักษะคิดค้นประดิษฐ์ชิ้นงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 17.65

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “ บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ”
ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.1.1 ศึกษาบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

1.1.2 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

1.1.3 ศึกษาข้อเสนอแนะของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถาบัน
อาชีวศึกษาที่เปิดสอนสาขาช่างอุตสาหกรรม ภาครัฐบาลและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาครจำนวน 3,404
คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 8 ข้อ ลักษณะ
แบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
มีจำนวน 96 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert's Scale)

4 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา 4 ด้าน

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐบาลและภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 14 แห่ง ในการเก็บข้อมูลของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และทำการติดต่อครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 400 ชุด และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ วิเคราะห์บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

1.3 ผลการวิจัย

การวิจัยบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา มีผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูเพศชาย ร้อยละ 62.25 มีอายุ 40 ปีหรือมากกว่าร้อยละ 45.25 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปีมากที่สุด ร้อยละ 52.50 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 76.50 มีตำแหน่งเป็น ครูประจำมากที่สุด ร้อยละ 72.00 มีหน้าที่พิเศษอื่นๆ ร้อยละ 85.75 โดยปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา ร้อยละ 77.84 เป็นครูใน

สถานศึกษาภาครัฐบาลมากที่สุด ร้อยละ 55.00 ที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ร้อยละ 61.75

1.3.2 บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1) ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย โดยรวมจะอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

(1) การตรงต่อเวลา ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง การตรงต่อเวลา โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ ยกเว้น การลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนมาโรงเรียนไม่ทันไม่เข้าเรียน หรือ ไม่ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 2.94$)

(2) การรักษาความสะอาด ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย เรื่อง การรักษาความสะอาด โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การอบรมนักเรียนให้ช่วยดูแลความสะอาดของสถานศึกษา เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(3) ความซื่อสัตย์ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อนี้ครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การสอนและอธิบายให้นักเรียนยึดหลักความซื่อสัตย์และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 3.33$) และการดักเตือนและแนะนำให้นักเรียนไม่ทุจริต ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่เอาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(4) ความประหยัด ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความประหยัด อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การฝึกฝนให้นักเรียนใช้วัสดุฝึกของสถานศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุดที่สุด ($\bar{X} = 3.31$) การดักเตือนให้นักเรียนช่วยสถานศึกษาดูแลเรื่องการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด

($\bar{X} = 3.30$) และการสอนและอธิบายให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรทั้งของตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้อชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนคิดประดิษฐ์สิ่งของโดยนำของเก่ามาซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(5) ความรับผิดชอบ ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสอนให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.42$) และการดักเตือนนักเรียนให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบและเสร็จทันตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.38$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(6) ความอดทน ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เรื่อง ความอดทนอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสอนให้นักเรียนมีความอดทนไม่ทอดทิ้งต่อความยากลำบากในการเรียนและการทำงาน ($\bar{X} = 3.29$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

2) ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่นโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

(1) การแสดงความสามารถ ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การแสดงความสามารถอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ

(2) ความเชื่อมั่นในตนเอง ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง ความเชื่อมั่นในตนเอง อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสอนนักเรียนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองกล้าคิด กล้าทำและยอมรับความจริง ($\bar{X} = 3.32$) ยกย่องชื่นชมเมื่อนักเรียนเป็นบุคคลที่กล้าคิดกล้าทำ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(3) การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้ ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น เรื่อง การรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การดักเตือนนักเรียนให้ปรับปรุงตนเอง เมื่อพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ($\bar{X} = 3.35$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(4) ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความพอใจในงานที่ทำสำเร็จ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การอธิบายให้นักเรียนให้เข้าใจยอมรับและแก้ไขผลงานเมื่อพบว่าผลงานของนักเรียนยังทำไม่ได้ตามเกณฑ์ ($\bar{X} = 3.28$) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

(5) ความเป็นผู้นำ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติมากในทุกข้อ

(6) ความต้องการความก้าวหน้า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง เรื่อง ความต้องการความก้าวหน้า อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การแนะนำให้นักเรียนเลือกทางเดินชีวิตเมื่อจบการศึกษาจากสถาบัน ($\bar{X} = 3.28$) ชมเชยนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

3) การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

(1) ความกตัญญูคุณเดวที ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความกตัญญูคุณเดวทีอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ ยกเว้นข้อยกขมเชยและให้รางวัลนักเรียนที่มีความกตัญญู มีระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$)

(2) ความเคารพนบถนอบ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเคารพนบถนอบอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ สอนให้นักเรียนมีสัมมาคารวะเคารพนบถนอบต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้อาวุโส และผู้มีพระคุณ ($\bar{X} = 3.53$) และตักเตือนนักเรียนที่แสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง ไม่เคารพนบถนอบ ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ ($\bar{X} = 3.46$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(3) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเกล้าทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่

การสอนนักเรียนให้เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อต่อแม่โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(4) ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครูมีบทบาทในการอบรม จัด เกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ อบรมหรือสอนนักเรียนให้รู้จักแสดงความเคารพและ แสดงความจงรักภักดีโดยการยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงชาติ หรือเพลงสรรเสริญพระบารมี ($\bar{X} = 3.38$) และ สอนให้นักเรียนสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยมีความรัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 3.37$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(5) การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ครูมีบทบาทในการ อบรมจัดเเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่การตักเตือนนักเรียนให้เคารพและ ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของสังคม ($\bar{X} = 3.33$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(6) การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเเกลาทาง สังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม เรื่อง การคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับ มากทุกข้อ

4) การสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของครูในการอบรมจัดเเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะ หรือความชำนาญพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

(1) การมีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ครูมีบทบาทในการอบรมจัด เกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การ มีทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดได้แก่ การแนะนำให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.40$) และสอนให้นักเรียนรู้จักคิด และวางแผนตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.27$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(2) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเเกลาทาง สังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ ครูมีการ

ปฏิบัติในระดับมากที่สุด ได้แก่ การสอนให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและมี
ความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 3.32$) ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นของ
ตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.26$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(3) การช่างสังเกต ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การช่างสังเกต อยู่ในระดับ
ปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีบทบาทอยู่ในระดับปฏิบัติมากทุกข้อ

(4) การพัฒนาตนเอง ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การพัฒนาตนเอง อยู่ใน
ระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ได้แก่ การดัดเดื่อนนักเรียนให้เสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้แข็งแรง ไม่เสพยาเสพติด มีความพร้อม
ในการเรียนและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.34$) และสอนให้นักเรียนพัฒนาตนเองนอกเหนือจากเนื้อหา
วิชาที่เรียน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน ($\bar{X} = 3.25$) ส่วนข้ออื่นๆ ครูปฏิบัติในระดับมาก

(5) ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลา
ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง การมี
ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติมากที่สุดในทุกข้อ ยกเว้น การแนะนำนักเรียนที่ไม่สามารถทำงานร่วมกับ
กลุ่มเพื่อนได้เป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.12$)

(6) ทักษะด้านอาชีพ ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ เรื่อง ทักษะด้านอาชีพ อยู่ใน
ระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการปฏิบัติในระดับมาก
ที่สุดในทุกข้อ ยกเว้น การยกตัวอย่างหรือเชิญนักเรียนเก่งที่สามารถนำความรู้และทักษะไป
ประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตมาบรรยายให้นักเรียน
ฟัง ครูมีการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.15$)

1.3.3 เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน

อาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคม
แก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู สามารถนำมาสรุปผลได้ ดังนี้

1) บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
จำแนกตามเพศของครู พบว่า ครูเพศชายและหญิง มีบทบาทการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น

7) บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา พบว่า ครูที่สอนในประเภทของสถานศึกษาแตกต่างกันมี บทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8) บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า ครูที่สอนอยู่ในสถานศึกษาแตกต่างกันมี บทบาทในการ อบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่สอนอยู่ในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทใน การอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา สามารถนำมาสรุป ได้ดังนี้

1) บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 96 คน เสนอแนะว่า ควร เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัยและการเคารพกฎระเบียบของวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาคือ ควรอบรมนักเรียนให้รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายส่งงานให้ตรงเวลาและมาโรงเรียนให้ทัน คิดเป็นร้อยละ 22.92

2) บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้าน การปลูกฝังความมุ่งมั่น จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 123 คน เสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ นักเรียนกล้าคิดกล้าทำ เชื่อมมั่นในตนเองเพื่อแสดงความเป็นผู้นำ คิดเป็นร้อยละ 39.02 รองลงมาคือ ควรส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 26.83

3) บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังบทบาททางสังคม จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 90 คน เสนอแนะว่า ควรสอน ให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ คิดเป็นร้อยละ 57.78 รองลงมาคือ ควรสอนให้นักเรียน เคารพครูและสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 26.67

4) บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญ จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 102 คน เสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้มาประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมา ควรส่งเสริม ให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา ฝึกทักษะคิดค้นประดิษฐ์ชิ้นงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ

2. อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น คือ

- 2.1 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา
- 2.2 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
- 2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

2.1 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) ซึ่งจากข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา วีระพันธ์ (อ้างถึงใน แสงระวี มิ่งขวัญ 2542) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพการปกครองนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลนักเรียนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของ ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย (2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนา จริยธรรมของโรงเรียน พบว่า ครูชอบปลูกฝังค่านิยม พื้นฐานทางจริยธรรม ให้กับนักเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ดังนั้น จากผลการวิจัยที่พบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติมากนั้น แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนและครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

เมื่อพิจารณาจากบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาเป็นรายด้าน 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติมากในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปลูกฝังความระเบียบวินัย ($\bar{X} = 3.21$) ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น ($\bar{X} = 3.22$) ด้านการปลูกฝังบทบาททางสังคม ($\bar{X} = 3.24$) ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญ ($\bar{X} = 3.24$) จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1.1 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความระเบียบวินัย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของอาจารย์ในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของพระปัญญาพิบูลย์แห่งวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (อ้างถึงใน จานง อธิวัฒน์สิทธิ์ 2548) ที่กล่าวว่า การอบรมเด็กควรดำเนิน ไปในทางส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ให้มีการเจริญเติบโตทางสมองและให้เสรีภาพทาง ความคิดภายในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่ควรปล่อยให้เด็กทำอะไรตามใจชอบโดยไม่มีหลักและ ขอบเขตจำกัดและจำเป็นต้องให้เด็กปฏิบัติตามระเบียบวินัย และขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เพค (Peck, 1958: 347-350) ที่พบว่า การฝึกวินัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการให้เหตุผลและความคงเส้นคงวาในการฝึกวินัย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กมีความรู้สึก รับผิดชอบสูง และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวี บัวทอง (2542) ที่พบว่า ครู อาจารย์ที่ปรึกษา ต้องใช้วิธีการให้ความรู้ การสร้างความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ให้ความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับและตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับ และกติกาไว้เป็นการเฉพาะ ติดตาม ให้กำลังใจ ช่วยแก้ปัญหา ให้ความเป็นกันเอง และสอดคล้องกับ ไมรินทร์ พงษ์นิกร (2541) ซึ่งพบว่า นักเรียนนักศึกษา เป็นผู้ที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับมากใน ด้านความมีระเบียบวินัย เช่น ปฏิบัติตามกฎและระเบียบของโรงเรียนหรือห้องปฏิบัติ การแสดงความเคารพ และมีสัมมา การระต่อครู อาจารย์ และมีความประพฤติถูกต้องตามสถานศึกษา จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่สังคมยอมรับ คือ ความซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพเป็นสิ่งจำเป็นต่อความก้าวหน้าใน อาชีพ ความประพฤติที่ดีของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งทำให้วิทยาลัยมีชื่อเสียง รู้สึกภูมิใจที่ได้มี โอกาสเข้ามาศึกษาในวิทยาลัย จากผลการวิจัย ที่พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคม ให้แก่นักเรียนอาชีวศึกษา อยู่ในระดับปฏิบัติมาก แสดงให้เห็นว่า ครูให้ความสำคัญในการอบรม เรื่องระเบียบวินัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะเด็กที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์สุจริต เมตตากรุณาและรู้จักประหยัด เป็นพื้นฐานที่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มี วินัยในสังคม เคารพกฎหมาย และปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม และสามารถพัฒนาตนเป็น บุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

2.1.2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่นักเรียน อาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.22$) ข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมชมรมหรือ กิจกรรมที่นักเรียนถนัดและความสนใจ เช่น กิจกรรมคนพันธุ์อา โครงการแข่งขันหุ่นยนต์ ชมรม

วิชาชีพ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ธนเมธิกุล (2546) ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีการสนับสนุนทางสังคมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับสูง จะมีพฤติกรรมรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในระดับต่ำ รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ จริยา ทัพพะกุล ณ อรุณยา (2534) และไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2530) ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณภาพของนักเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับต่าง ๆ นอกจากความต้องการการพัฒนาทักษะวิชาชีพให้ตรงกับงานอาชีพที่ปฏิบัติในสถานประกอบการแล้วควรมีลักษณะความเป็นผู้นำ คือ เป็นผู้ที่มีความคิดรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง ฝึกการทำงานเป็นทีม มีความรอบคอบ กล้าแสดงออก รู้จักพัฒนาตัวเองให้ได้สิ่งที่มีคุณค่าเพิ่ม จะเห็นได้ว่าครูมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งนักเรียนพยายามทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ แสวงหาความรู้ กล้าแสดงออก พร้อมจะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น นักเรียนก็สามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพได้ นอกจากนี้ จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมาก แสดงให้เห็นว่า ครูให้ความสำคัญและถือเป็นหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังความมุ่งมั่น เช่น ในการแสดงความสามารถและการรู้จักปรับปรุงตนเองและแสวงหาความรู้ เนื่องจากเด็กในวัยนี้ต่อไปต้องเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ เช่น กลุ่มสังคมของนักศึกษา และกลุ่มสังคมที่เขาอาจไปประกอบอาชีพในอนาคตเพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใหญ่ที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานได้

2.1.3 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา

ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย (2545) ที่พบว่า นักเรียนที่เข้าค่ายพัฒนาจริยธรรม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผลที่ได้รับทางด้านคุณภาพจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความกตัญญูกตเวที นำหลักธรรมมาพัฒนาจิต ทำให้เกิดปัญญา มีสติคิดแก้ไขปัญหาได้ และสอดคล้องกับ ไมรินทร์ พงษ์นิกร (2541) ที่พบว่า นักเรียน นักศึกษาเป็นผู้มีจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการแสดงความเคารพและการมีสัมมาคารวะต่อครู อาจารย์ การแสดงความเคารพ และมีสัมมาคารวะต่อครู รวมทั้งสอดคล้องกับ สุพัตรา เพชรสุน (2542) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างวินัยนักศึกษา พบว่า ด้านการนอบน้อมถ่อมตน นักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก โดยเห็นว่านักเรียนแสดงความเคารพครูอาจารย์เมื่อพบกันครั้งแรก หรือเมื่อมีผู้ใหญ่

มาตรวจเยี่ยม ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมาก แสดงให้เห็นว่า ครูต้องการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนดี มีความกตัญญูต่เวที มีความเคารพบนอบ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การสอนให้ รู้จักบทบาททางสังคมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของครู เพราะเด็กเมื่อเจริญเติบโตเขาก็ต้องเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่

2.1.4 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา

ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.24$) ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิประภา งามจำ (2540) ที่พบว่าครูที่สอนวิชาชีพ ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะหรือมีความชำนาญพิเศษ พร้อมทั้งจะออกไป ประกอบอาชีพ พัฒนาฝีมือและปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดีขึ้น และครู อาจารย์ ควร มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ และด้านการสอน การปฏิบัติงานในหน้าที่ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ คำรงค์กุล (2531) ที่พบว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครู อาจารย์อบรมขัดเกลาด้านการสอนให้เกิดทักษะมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะว่่านักเรียนอาชีวศึกษาในระดับนี้มีอายุประมาณ 15 - 20 ปี เป็นวัยที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน มากกว่าอยู่ที่บ้าน เป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ และอยู่ในวัยที่มีการเจริญเติบโตสูงสุด กำลังค้นหาอุดมคติในชีวิตจึงมุ่งมั่นศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเอง ได้ในอนาคต การพัฒนาฝีมือ ฝึกทักษะความชำนาญต้องใช้ความพยายามและความอดทน จึงเป็น หน้าที่ของครู ในการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจหรือรางวัลเพื่อเป็นแรงกระตุ้นและส่งเสริม นักเรียนต่อไป จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้แก่ นักเรียนอาชีวศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมาก แสดงให้เห็นว่า ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมี ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด เพราะวัยของเด็กเป็นวัยของการแสวงหาความรู้ ทักษะ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในทางที่ถูกที่ควรเด็กจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู

จากการเปรียบเทียบบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครู ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง
หน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอน ประเภทของสถานศึกษา ที่ตั้งของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

2.2.1 เพศ ผลการวิจัยพบว่า ครูเพศชายและหญิง มีบทบาทในการอบรมขัดเกลา
ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูเพศชายและหญิงมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน
อาชีวศึกษา ในด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน
มีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความ
ชำนาญพิเศษแตกต่างกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของแสวงหา ทวีคุณ (2546)
ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู พบว่า ครูเพศ
ชาย มีความพร้อมที่จะปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนและเป็นผู้ปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุนและใช้
เหตุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่สอนสาขาวิชาช่างส่วนมากเป็นครูชาย และครู
ที่สอนวิชาชีพมักมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะวิชาชีพเพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพตาม
จุดมุ่งหมายทางการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนมีทักษะฝีมือประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

2.2.2 อายุ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลา
ทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
ในด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรม
ขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่นแตกต่างกัน ซึ่งข้อค้นพบ
ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริรัตน์ คำรงค์ชาภู (2531) ที่พบว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี
จะมีการอบรมขัดเกลาแก่นักเรียนมากกว่า ครูที่มีอายุมากกว่า 40 ปี เพราะครูที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มักมี
ความรู้สึغبื่อหน่ายต่อการอบรมขัดเกลาแก่นักเรียน เพราะได้กระทำมานานจึงเปิดโอกาสให้ครูที่มีอายุ
น้อยกว่า 40 ปี มาอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มี
ความใกล้ชิดกับนักเรียน ทำให้เข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนในขณะเดียวกันทำให้หาสาเหตุและ
ปัญหาของพฤติกรรม และใช้วิธีการอบรมขัดเกลาแก่นักเรียนได้ถูกวิธี

2.2.3 ประสบการณ์การสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน

แตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณี เหมทานนท์ (2528) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อการปฏิบัติตามวินัยของนักเรียน ด้านการแต่งกาย ความประพฤติ ความบกพร่องทางวินัย และการลงโทษ ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่าก็จะได้รับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ จากครูที่อาวุโสกว่า และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสถาบันเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูทุกคนต่างให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนเหมือนกัน

2.2.4 วุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง ด้านการสอนให้เกิดทักษะและความชำนาญ พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ครูสถาบันอาชีวศึกษาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กลมวิทย์ ไสภิกุล (2533) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของครูที่มีต่อการป้องกันการกระทำผิดของนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า วุฒิการศึกษาของครู มีบทบาทเกี่ยวกับการกระทำผิดของนักเรียนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเมื่อมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะเป็นผู้มีความรู้และความคิด ที่กว้างไกล พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุนนักเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันก็ให้ความสำคัญกับการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนเหมือนกัน

2.2.5 ตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากครูสอนประจำและครูจ้างสอนอบรมขัดเกลาแก่นักเรียนในทุกด้าน และให้ความสำคัญ มีจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน และครูมักใช้อำนาจแห่งตน มอบหมายงานให้กับผู้ที่ดีออกกว่าปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันนักเรียนจะเชื่อฟังครู โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่อ่อนไหวง่าย ถ้ามีปัญหาจะมาพบครูที่เข้าใจและสนิท นักเรียนมักเชื่อฟังและเกรงใจครูจนบางครั้งอาจมากกว่าเชื่อฟังพ่อแม่

2.2.6 หน้าที่พิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ แยกต่าง ๆ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม พบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนในด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น พบว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษแตกต่างกันมีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้นักเรียนอาชีวศึกษาไม่แตกต่าง ๆ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีหน้าที่พิเศษ เช่น ครูปกครอง ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนตอนเช้าโมงเรียน หรือเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ครูอดที่จะว่ากล่าวตักเตือน ชมเชยนักเรียนไม่ได้

2.2.7 ประเภทสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประเภทของสถานศึกษาแตกต่างกันมี บทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจาก สถาบันการศึกษาภาครัฐบาลและภาคเอกชน ต่างมุ่งสอนและอบรมเด็กนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ไปพร้อมกับการสอนด้านวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล ทองโนติ (2545) ซึ่งพบว่า การอาชีวศึกษาเอกชนต้องปรับบทบาทในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง ให้กว้างขวางและขยายตัวมากขึ้น ทั้งยังต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีอิสระคล่องตัวปรับเปลี่ยน ได้ทันกับวิทยาการสมัยใหม่ จะเห็นได้ว่าสถาบันการอาชีวศึกษาเอกชน มีศักยภาพด้านธุรกิจค่อนข้างสูงแต่สถาบันอาชีวศึกษา ก็ยังขาดแคลนครูที่มีคุณภาพในการสายวิชาชีพ

2.2.8 ที่ตั้งของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูที่อยู่ในที่ตั้งสถานศึกษาแตกต่างกันมี บทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่อยู่ในที่ตั้งสถานศึกษาแตกต่างกัน มีบทบาทในการอบรมขัดเกลาทางสังคมให้นักเรียนอาชีวศึกษาในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูปริมณฑลจะมีบทบาททางสังคมมากกว่าครูกรุงเทพมหานคร มักจะเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน และครูทุกคนจะต้องถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ที่จะต้องฝึกนักเรียนเรื่อง การมีน้ำใจ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน และต้องจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการ
อบรมขัดเกลาทางสังคม ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.3.1 ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย พบว่า ครูควรเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบ
วินัยและการเคารพกฎระเบียบของวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาคือ ครูควรอบรมนักเรียน
ให้รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานให้ตรงเวลา และมาโรงเรียนให้ทัน คิดเป็นร้อยละ
22.92 ซึ่งสอดคล้องกับ ปัญญา สดสง่า (2531) ที่กล่าวว่า การกระทำผิดในด้านความประพฤติผิด
อันเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง การหนีเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้อง
กับ กำธร เสนจันทร์มิไชย (2539) ที่พบว่าเจตคติที่นักศึกษามีต่อระเบียบวินัยข้อบังคับและ
กฎเกณฑ์อื่นๆ นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า การลงโทษกรรมต่างๆ อาทิ ตักเตือน เขียนตี ทัณฑ์บน พัก
การเรียน ให้ออก คัดชื่อออก ไม่สามารถทำให้เยาวชนกลับตัวเป็นคนดีได้ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่ชี้ให้เห็น
ว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่ได้อยู่ที่ความเข้มงวดของกฎเกณฑ์ข้อบังคับหรือตัวบทกฎหมายแต่อยู่ที่
ที่จิตสำนึกแห่งตน

2.3.2 ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น พบว่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน กล้าคิด
กล้าทำ เชื่อมั่นในตนเอง เพื่อแสดงความเป็นผู้นำ ร้อยละ 39.02 รองลงมาคือ ครูควรส่งเสริม
ด้านคุณธรรม จริยธรรม ร้อยละ 26.83 ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนากรมอาชีวศึกษา ฉบับที่ 9
(พ.ศ. 2542 -2549) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี
และจะต้องมีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน มีลักษณะ ความเป็นผู้นำ
และสามารถควบคุมตนเองได้

2.3.3 ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม พบว่า ครูควรสอนให้นักเรียนมี
ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ร้อยละ 57.78 รองลงมาคือ ครูควรสอนให้นักเรียนเคารพครูและ
สถาบันนักเรียน ร้อยละ 26.67 ซึ่งสอดคล้องกับ แสงอรุณ พนัฒนพล (2545) ที่กล่าวว่า
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
หมายถึงการปฏิบัติที่อาจารย์และนักศึกษา ให้ความเคารพเชื่อฟัง ซักถาม จะเห็นได้ว่า เมื่อครูกับ
ลูกศิษย์สนิทสนมกันก็สามารถเป็นตัวเชื่อมโยง การมีสัมมาคารวะและการมีส่วนร่วมใส่ใจใน
สิ่งของที่ใช้ร่วมกันได้ โดยการคิดข้อเตือนใจ สติ๊กเกอร์เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ

2.3.4 ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ พบว่า ครูควรส่งเสริม
ให้นักเรียนนำความรู้มาประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 59.80 รองลงมาคือ ครูควรส่งเสริมให้
นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา ฝึกทักษะคิดค้นประดิษฐ์ ชิ้นงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ ร้อยละ 17.65 ซึ่ง

สอดคล้องกับ ความหมายของการอาชีวศึกษา คือ การอาชีวศึกษาเป็นการเรียนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสมโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่ถูกต้อง เพื่อนำไปประกอบอาชีพเป็นผู้มีความสามารถและมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาครั้งนี้ พบว่า ครูมีบทบาทในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การอบรมจัดเวลานักเรียนในด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม และด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษมากที่สุด และด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่จะเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงบทบาทและหน้าที่ของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

3.1.1 สถานศึกษา จากผลการวิจัยครั้งนี้ สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยที่ได้มาแนะนำ และส่งเสริมให้ครูได้รับทราบผลการวิจัยและตระหนักถึงบทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น และควรมีการให้รางวัลกับครูอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูเอาใจใส่ต่อการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรเอกชน ชมรม สมาคม และมูลนิธิต่าง ๆ ควรมีนโยบายและกิจกรรมที่จะสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วม และตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทของตนเองในการทำหน้าที่อบรมจัดเวลาทางสังคม โดยการจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครู นอกจากนี้ ควรจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ ข่าวสาร คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ในการอบรมจัดเวลาทางสังคมด้านต่างๆ ให้ครูได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่มากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยที่ควรศึกษาต่อจากการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

3.2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ลึกและไม่ละเอียดเท่าที่ควร จึงควรมีการศึกษารoles บทบาทของครูในการอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

3.2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสถาบันอาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้มีขอบเขตการวิจัยที่กว้างขึ้น จึงควร ทำการศึกษา กับครูในสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐบาลและภาคเอกชนตามภูมิภาคต่าง ๆ เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียง ภาคตะวันตก และภาคใต้ เป็นต้น เพื่อทำการศึกษเปรียบเทียบให้ได้ ผลการวิจัยที่หลากหลายเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียน อาชีวศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมบทบาทของ ครู ในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษาต่อไปในอนาคต

3.2.3 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) เท่านั้น ดังนั้น การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในอนาคต ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) เพื่อให้เกิดความแตกต่างและหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการอบรมขัดเกลาทางสังคมของครูในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) อาจมีบทบาท ที่แตกต่าง ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวิทย์ โสภิกุล (2533) “บทบาทของครูที่มีต่อการป้องกันการกระทำผิดของนักเรียนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ศึกษาเฉพาะ โรงเรียนรัฐบาลในเขตจังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- กฤษณา บุระพงษ์ (2540) “ผู้สูงอายุกับการขัดเกลาทางสังคมในครอบครัวในการสืบทอดคุณธรรมแก่เยาวชนในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กานดา อมรเพชรกุล (2540) “แนวทางการพัฒนาการบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนวัดโนนทัยพยับ” การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กำธร เสนจันทร์ฉวี (2539) “การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคระดับ ปวส. และ ปวท. เขตการศึกษา 7: กรณีการกระทำผิดระเบียบวินัยและข้อบังคับในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2538” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ขวัญใจ พลอยล้อมเพชร (2540) “บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่นักเรียนของครูผู้สอนจริยศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี” วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน (2542) “ การศึกษาจริยธรรมนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ” (ระบบออนไลน์) แหล่งข้อมูล
<http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=3&art=5930>
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน (2535) “รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของผู้สำเร็จหลักสูตรอาชีวศึกษา” กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงาน (2542) *แผนพัฒนากรมอาชีวศึกษา (2542 – 2549)*

กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงาน (2550) *ทำเนียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*

พุทธศักราช 2550 แผนกวิชาการพิมพ์ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี (อัคราเนา)

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักบริหารงาน(2550) *ทำเนียบครุ พุทธศักราช 2550*

กรุงเทพมหานคร (อัคราเนา)

งามตา วานิชานนท์ และคณะ (2545) “การอบรมจัดเกล้าทางสังคมของครอบครัว” ใน *ประมวล*

สาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน้าที่ 6 หน้า 46-111 นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

จริยา ทัพพะกุล ณ อุรุยา (2534) “การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า”

รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาระดับประถม มัธยมและอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษ

หน้าที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงของสังคม กรุงเทพมหานคร: กองวิจัย

ทางการศึกษากรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

จรูญ ชูลาก (2540) “อาชีวะ- จะทำข้อสอบกลางวัดมาตรฐานเด็กอาชีวะ” *เคลวินิวส์*

(12 พฤศจิกายน 2540) : 24

จิตตินันท์ เดชะกูปต์ (2545) “แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา” ใน

ประมวลสาระวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน้าที่ 1 หน้า 1-61

นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

จิรพัฒน์ พรหมสิทธิการ (2543) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระทะเลาะวิวาทของนักเรียน

อาชีวศึกษา ศึกษากรณีเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” *วิทยานิพนธ์*

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุมพล หนิมพานิช (2544) “การอบรมจัดเกล้าทางสังคม” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชามนุษย์กับ*

สังคม หน้าที่ 3 หน้า 121 -124 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชา

ศิลปศาสตร์

เจริญ กาละ (2542) “การบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จังหวัด

พะเยา” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540) *สังคมวิทยา* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

_____ (2548) *สังคมวิทยา* พิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- เชาวลิต สุไลมานดี (2543) “การศึกษาการนำความรู้เรื่องค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร” ปรินญาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฉรงค์ เส็งประชา (2541) *มนุษย์กับสังคม* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์
- ฉัฐชา เห่งมสง่า (2547) “สภาพปัญหาและพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่ม 5 จังหวัดรอบ กรุงเทพมหานคร” ปรินญาครุศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต วิทยาลัย สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ทวี บัวทอง (2542) “ การอบรมสั่งสอนตามหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อการมีวินัย ศึกษากรณี : กลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเชิงคำ จังหวัดพะเยา ที่ได้รับเกียรติบัตรมี ผลการเรียนรู้เยี่ยมและความประพฤติดี” กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา
- ทิพย์ลาวัลย์ หลานไทย (2545) “ความคิดเห็นของนักเรียนต่อผลการเข้าค่ายพัฒนาจริยธรรมของ โรงเรียนอามาศ์พานิชกุล จังหวัดกระบี่” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นิรมล ทองในดี (2545) “ การบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาใน กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์
- บุญชู แก้วประดิษฐ์ (2545) “ ปัญหาการบริหารงานด้านการรักษาระเบียบวินัยนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปัญญา สดสง่า (2531) “ วินัยของนักเรียน การประพฤติผิดวินัย การป้องกันและการแก้ไขตาม ทักษะของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร” ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542) *การจัดและการบริหารอาชีวศึกษา* กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมพิมพ์ดี
- พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543) *บันทึกฉบับที่ 1* กรมอาชีวศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- พนัส หันนาคินทร์ (2533) *การสอนค่านิยมและจริยธรรม* กรุงเทพมหานคร พิมพ์

- พุทธทาสภิกขุ (2537) *บทบาทของครูกับความอยู่รอดของสังคม* ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการ
โครงการสร้างสรรค์จริยธรรม ในวันพุธที่ 21 ธันวาคม 2537 ณ หอประชุมใหญ่ศูนย์
วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- พัชรินทร์ สิริสุนทร (2545) “เอกสารประกอบการสอน: วิชาภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนา”
พิษณุโลก ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พิทยา สายหู (2529) *การขัดเกลาทางสังคม* กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (อัคราณา)
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2530) “ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาการศึกษาของไทย” กรุงเทพมหานคร
ไทยวัฒนาพานิช
- มณี เหมทานนท์ (2528) “การปฏิบัติตามวินัยของนักศึกษา วิทยาลัยครูในทัศนะของนักศึกษา
อาจารย์และผู้บริหาร” วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- ไมรินทร์ พงษ์นิกร (2541) “จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่”
วารสารนิเทศ ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษาภาคเหนือ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 49 ตุลาคม – ธันวาคม 2541
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพฯ อักษรเจริญทัศน์
- วาสนา ธนเมธีกุล (2546) “จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น”
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิรัช ภูมิพาส (2528) *รายงานวิจัยรูปแบบของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการ
พัฒนา อาชีวอุตสาหกรรม* กรุงเทพมหานคร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- วีรพันธ์ พวงเพชร (2539) “บทบาทของครูที่มีต่อการป้องกันการกระทำผิดของนักเรียนระดับ
อาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ศศิประภา งามขำ (2540) “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่ม
ภาคกลาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ศิริรัตน์ คำรงค์เดชากุล (2540) “บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการขัดเกลาทางสังคม: ศึกษา

กรณีโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์
ปริญญามนุษยวิทยามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ศศิธร อภิสัทธา (2541) “การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
ประเภทรายการปกิณกะบันเทิง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สมพร ไชยะ (2539) *การอาชีวศึกษา* กรุงเทพมหานคร โครงการตำราคณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- สมเดช สิทธิพงศ์พิทยา (2545) “ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง” ใน *เอกสารการสอน
ชุดวิชาสถิติและการวิจัยทางสังคมศาสตร์* หน่วยที่ 6 หน้า 236 – 242 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
- สมัชชา ศรีวรเพชร (2528) “ การศึกษา คำสอน และแนวปฏิบัติด้านบริการสังคมของวัดใน
พุทธศาสนาศึกษาเฉพาะกรณี กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนากับสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2532) *สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- สวัสดิ์ อุดมโภชน (2543) *การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพของประเทศสหรัฐอเมริกา*
กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สุทิน เนียมพลับ (2522) *การประเมินศึกษาและการศึกษาประชาบาล* ราชบุรี วิทยาการพิมพ์
- สุพัตรา สุภาพ (2542) *สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*
พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุพัตรา สุภาพ (2546) *สังคมวิทยา* พิมพ์ครั้งที่ 23 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุพัตรา เพชรสุน และคณะ (2542) “การสร้างวินัยนักศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพโพทะเล”
งานวิจัยและพัฒนา วิทยาลัยการอาชีพโพทะเล กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- สมิตรา นิธิสินประเสริฐ (2540) “ ปัจจัยด้านสุขภาพจิตกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นใน
กรุงเทพมหานคร” ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์
และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล
- เสน่ห์ เสถียรพงศ์ (2540) “การก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียนอาชีวศึกษา

- ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- แสงมณี สุวรรณฉัตรกุล (2544) “บทบาทในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูผู้สอนจริยศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว” วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- แสงระวี มิ่งขวัญ (2542) “ความคิดเห็นของผู้บริหารและนักเรียนต่อระเบียบการแต่งกายและความประพฤติของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- แสงอรุณ พงษ์พัฒนาพล (2545) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- แสงอรุณ ชรรณเจริญและคณะ (2522) “ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมจริยธรรมของวัยรุ่น ในเขตที่มีแหล่งช่วยอยู่ในระดับต่างกัน” กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- แสง ทวีคุณและคณะ (2546) “ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู” กรุงเทพมหานคร สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ
- อรวรรณ พรหมใหม่ (2544) “การประมวลผลพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อรุณ พลูทวี (2539) “การศึกษายาทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา – เขตการศึกษา 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อัมพร จงดี (2540) “การศึกษานุคลิกภาพของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 11” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำนวย ศิริมาศ (2533) *การส่งเสริมบุคลิกภาพ พระนครศรีอยุธยา เทียนวัฒนาการพิมพ์*

Brinkerhoff, D.B. and White, L.K. (1988). *Sociology*. St. Paul : West Publishing.

Broom, Leonard and Selznick, Philip. (1973). *Sociology*. New York : Harper & Row.

Crawley, K.E. (1983). "Teacher and Student Procedures with Regard to Classroom Conditions, Procedures, and Student Behavior in Classes of Teachers Trained in Assertive Desceplive Method." *Dissertation Abstracts International*. 43 (March1983): 2840A.

Elkin, F. and Handel, G. (1960). *The Child and Society: The Process of Socialization*. New York: Random House.

Good, C V. (1973). *Dictionnary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book.

Johnson, H. Elmer. (1964) *Crime Correction and Society*. Illinois: The Dorsey Press.

Peck, R.F. (1958). "Family Patterns Correlated with Adolescent Personality Structure"
Journal of Abnormal and Social Psychology, 57, 347-350.

Thio, A. (1986). *Sociology*. New York: Harper and Row.

Tony, R. J. (1978) " A Study of Citizen, Teachers and Administrators' Attitudes Regarding Preferred Student Disciplinary Alternatives in Public High School." *Dissertation Abstracts International*. 38 (May 1978): 6435A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ชื่อ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 ปริญญาเอก Policy Analysis
 ตำแหน่ง อาจารย์
 สถานที่ทำงาน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. ชื่อ ดร. ศิริพรรณ ชุมนุม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี สาขา Trade & Ind. Educ.
 ปริญญาโท สาขา Occupational Educ.
 ปริญญาเอก สาขา Occupational Educ.
 ตำแหน่ง รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
 สถานที่ทำงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร. ลิขิต กาญจนภรณ์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต
 ปริญญาโท จิตวิทยา
 ปริญญาเอก จิตวิทยา
 ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

4. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาเรียม นิลพันธ์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี จิตวิทยาและการแนะแนว
 ปริญญาโท จิตวิทยาการศึกษา
 ปริญญาเอก การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
5. ชื่อ ดร.ชาญเวช บุญประเคิม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี โยธา-ก่อสร้าง
 ปริญญาโท บริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
 ปริญญาเอก รัฐประศาสนศาสตร์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
 สถานที่ทำงาน วิทยาลัยการอาชีพกาญจนภิเษก

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ. 0522.21/

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางปราณี โรจนหัสติน นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา วิชาเอก
การพัฒนาครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลานักเรียนอาชีวศึกษา

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลในการวิจัย โดยการใช้แบบสอบถามใน
การถามอาจารย์ในสถาบันของท่าน ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยไม่รบกวน
การทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาได้
ดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอกพล หนูยศรี)

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์

โทร 0-2503-3573

โทรสาร 0-2503-3639

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม**เรื่อง****บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา****คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม**

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

2. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ซึ่งมี 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย
2. ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น
3. ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม
4. ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานศึกษา และจะนำไปใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยเท่านั้น จึงขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

นางปราณี โรจนหัสติน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ (การพัฒนาครอบครัวและสังคม)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
2. อายุปี.....เดือน
3. ประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา.....ปี.....เดือน
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี
 2. ปริญญาตรี
 3. สูงกว่าปริญญาตรี
5. ตำแหน่ง
 1. ครู / อาจารย์ประจำ
 2. ครู / อาจารย์จ้างสอน
6. นอกเหนือจากการสอน ท่านมีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ หรือไม่
 1. ไม่มี
 2. มี ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 2.1 ครู / อาจารย์ที่ปรึกษา
 - 2.2 ครู / อาจารย์ฝ่ายปกครอง
 - 2.3 หัวหน้าแผนก / คณะ
 - 2.4 อื่น ๆ (ระบุ).....
7. ประเภทของสถานศึกษาที่ท่านสอน
 1. สถานศึกษาภาครัฐบาล
 2. สถานศึกษาภาคเอกชน
8. ที่ตั้งสถานศึกษา
 1. กรุงเทพมหานคร
 2. ปริมณฑล

ตอนที่ 2 บทบาทของครูในการอบรมขัดเกลาทางศึกษาสังคมแก่นักเรียนอาชีวศึกษา
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับกรปฏิบัติของท่าน โดยมีแนวทางในการ
เลือกตอบดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ
ปฏิบัติมาก หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
ปฏิบัติน้อย หมายถึง ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
ปฏิบัติน้อยที่สุด หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่เคยปฏิบัติเลย

บทบาทของครูในการอบรม ขัดเกลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
1. ด้านการปลูกฝังระเบียบวินัย				
1. อธิบายถึงผลดีและผลเสียของการ ไม่ตรงต่อเวลาให้นักเรียนฟัง				
2. ดักเตือนนักเรียนเรื่องการเข้าเรียน การส่งงานให้ทันเวลาที่กำหนด				
3. กล่าวชื่นชมเมื่อนักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันตาม เวลาที่กำหนด				
4. ลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนมาโรงเรียนไม่ทัน ไม่เข้าเรียน หรือไม่ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด				
5. อบรมนักเรียนให้ช่วยดูแลความสะอาดของสถานศึกษา เช่น ทำ ความสะอาดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ				
6. ดักเตือนนักเรียนเมื่อนักเรียนแต่งกายไม่สะอาด				
7. ชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ของสถานศึกษา				
8. ลงโทษนักเรียนเมื่อขีดเขียนข้อความตามสถานที่ต่าง ๆ				
9. สอนและอธิบายให้นักเรียนยึดหลักความซื่อสัตย์และนำไป ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน				

บทบาทของครูในการอบรม จัดเวลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
10. ดักเตือนและแนะนำให้นักเรียนไม่พูดเท็จ ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่เอาสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน				
11. ชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนปฏิบัติตนตรงต่อหน้าที่ เคารพ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และพูดแต่ความจริง				
12. ลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนนำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็น ของตน				
13. สอนและอธิบายให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ทรัพยากรทั้งของ ตนเองและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า				
14. ดักเตือนให้นักเรียนช่วยสถานศึกษาดูแลเรื่องการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า อย่างประหยัด				
15. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนคิดประดิษฐ์สิ่งของโดยนำของ เก่ามาดัดแปลงซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อย่างคุ้มค่า				
16. ฝึกฝนให้นักเรียนใช้วัสดุฝึกของสถานศึกษาอย่างประหยัดและ คุ้มค่ามากที่สุด				
17. สอนให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนและปฏิบัติงาน				
18. ดักเตือนนักเรียนให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความ ละเอียดรอบคอบและเสร็จทันตามกำหนดเวลา				
19. ชื่นชมนักเรียนเมื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความ รับผิดชอบหรือยอมรับผิดในสิ่งที่ได้กระทำลงไป				
20. ลงโทษนักเรียนเมื่อไม่เข้าห้องเรียนตามชั่วโมงเรียน หรือไม่ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย				
21. สอนให้นักเรียนมีความอดทนไม่ทอดทิ้งต่อความยากลำบากใน การเรียนและการปฏิบัติงาน				

บทบาทของครูในการอบรม ซัคเคลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
22. ตักเตือนและให้กำลังใจเมื่อนักเรียนแสดงความเบื่อหน่ายต่อการเรียนหรือการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย				
23. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่ยากได้สำเร็จ				
24. ลงโทษนักเรียนเมื่อไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ทะเลาะวิวาท หรือมีเรื่องกับเพื่อน				
2. ด้านการปลูกฝังความมุ่งมั่น				
25. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนตามที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น				
26. สนับสนุนนักเรียนให้แสดงความสามารถเฉพาะตัวตามความถนัดและความสนใจ				
27. ชื่นชมนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแสดงความสามารถในโอกาสต่าง ๆ เช่น การประกวดผลงาน การแข่งขันทักษะวิชาชีพ การประกวดร้องเพลง				
28. ฝึกฝนนักเรียนให้กล้าแสดงความสามารถของตนเอง				
29. สอนนักเรียนให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองกล้าคิด กล้าทำและยอมรับความจริง				
30. แนะนำวิธีการสร้างความเชื่อมั่นให้นักเรียนสามารถปรากฏตัวในสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ ไม่เคอะเขิน พุดจาจะฉานและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล				
31. ยกย่องชื่นชมเมื่อนักเรียนเป็นบุคคลที่กล้าคิดกล้าทำ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล				
32. อธิบายถึงผลดีของการมีความเชื่อมั่นในตนเองและผลเสียของการไม่เชื่อมั่นในตนเองให้นักเรียนฟังพร้อมยกตัวอย่างประกอบ				

บทบาทของครูในการอบรม จัดเวลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
33. แนะนำนักเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการและติดตามข้อมูล ข่าวสารซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของนักเรียน				
34. ดักเตือนนักเรียนให้ปรับปรุงตนเอง เมื่อพบว่านักเรียนมีผลการ เรียน ไม่ผ่านเกณฑ์				
35. กล่าวชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนสามารถปรับปรุงผลการเรียน ได้ดีขึ้น				
36. ยกตัวอย่างถึงผลดีของบุคคลที่รู้จักปรับปรุงตนเองหรือบุคคลที่ ชอบแสวงหาความรู้ให้นักเรียนฟัง				
37. สอนนักเรียนให้เกิดความพึงพอใจในผลงานของตนเอง				
38. อธิบายนักเรียนให้เข้าใจยอมรับและแก้ไขผลงานเมื่อพบว่า ผลงานของนักเรียนยังทำไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด				
39. ให้อาจารย์และกล่าวชมเมื่อนักเรียนนำผลงานที่สำเร็จแล้วมา ให้ติชม				
40. กัดเลือกผลงานที่ดีของนักเรียนมาจัดแสดงเพื่อให้เป็นแบบอย่าง แก่นักเรียนคนอื่นๆ				
41. สอนนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจคุณลักษณะของความเป็น ผู้นำที่พึงประสงค์ของสังคม				
42. ฝึกฝนนักเรียนให้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำที่ดี เช่น หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าห้อง ประธานชมรม ประธานนักเรียน				
43. ชื่นชมหรือแสดงความยินดีเมื่อนักเรียนได้รับคัดเลือกให้เป็น หัวหน้า หรือเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ				

บทบาทของครูในการอบรม จัดเวลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
44. ลงโทษนักเรียนเมื่อนักเรียนแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในทางที่ผิด เช่น ชักนำให้นักเรียนทะเลาะกันหรือนำนักเรียนรุ่นน้องไปทะเลาะกับสถาบันอื่น				
45. สำรวจความต้องการและติดตามความก้าวหน้าในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียน				
46. แนะนำให้นักเรียนเลือกทางเดินชีวิตเมื่อจบการศึกษาจากสถาบัน เช่น ศึกษาต่อ หรือทำงานตามสาขาวิชาที่เรียน				
47. ชมเชยนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาตนเองได้ดีขึ้น				
48. ฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะในการประกอบอาชีพและหารายได้เพื่อพัฒนาอาชีพ				
3. ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม				
49. สอนให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ ได้แก่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้อาวุโส				
50. ดักเตือนให้นักเรียนระลึกถึงผู้มีพระคุณและรู้จักตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณเหล่านั้นเมื่อมีโอกาส				
51. ยกย่องชมเชยและให้รางวัลนักเรียนที่มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ				
52. อธิบายถึงผลดีของความกตัญญูต่อบุคคลและผลเสียของความไม่กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ				
53. สอนให้นักเรียนมีสัมมาคารวะเคารพบนอบต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้อาวุโส และผู้มีพระคุณ				

บทบาทของครูในการอบรม จัดเวลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
54. ดักเตือนนักเรียนที่แสดงกิริยากระด้างกระเดื่อง ไม่เคารพ นบนอบ ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ และผู้อาวุโส				
55. ชมเชยนักเรียนเมื่อนักเรียนแสดงกิริยาเคารพนบนอบ เช่น เดิน ก้มหลังเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ หรือ กล่าวคำขอบคุณเมื่อผู้อาวุโสส่ง ของให้				
56. ลงโทษนักเรียนเมื่อมีกิริยาไม่สุภาพ ไม่เคารพนบนอบหรือไม่ เคารพในสิทธิของผู้อื่น				
57. สอนนักเรียนให้เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น การให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน ช่วยเหลือผู้อื่นถึง สิ่งของ				
58. ชักชวนให้นักเรียนร่วมกันบริจาคเงินและสิ่งของเครื่องใช้เพื่อ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือผู้ที่ยากจน				
59. ชื่นชมเมื่อนักเรียนได้เสียสละทำคุณประโยชน์แก่ผู้อื่น				
60. อธิบายถึงผลดีของการเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้นักเรียน เข้าใจ				
61. สอนให้นักเรียนสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยมีความ รัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				
62. อบรมหรือสอนนักเรียนให้รู้จักแสดงความเคารพและแสดงความ จงรักภักดีโดยการยืนตรง เมื่อ ได้ยินเสียงเพลงชาติ หรือเพลง สรรเสริญพระบารมี				
63. ชื่นชมเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ				
64. ดักเตือนหรือลงโทษเมื่อนักเรียนไม่ปฏิบัติตามคำสอนของ ศาสนา หรือลัทธิศาสนาอื่น				

บทบาทของครูในการอบรม จัดเวลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
65. อธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงสิทธิเสรีภาพหน้าที่ของพลเมืองไทย ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย และต้องไม่ละเมิดสิทธิของบุคคล อื่น ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน				
66. ดักเตือนนักเรียนให้เคารพและปฏิบัติตามให้ถูกต้องตาม กฎระเบียบของสังคม				
67. ชื่นชมนักเรียนที่ใช้สิทธิของตนเองในการเลือกตั้งหัวหน้าชั้น หัวหน้ากลุ่ม ประธานชมรม และกิจกรรมต่างๆ				
68. ฝึกฝนให้นักเรียนใช้ระบอบประชาธิปไตยในห้องเรียนเพื่อแก้ไข ปัญหาความขัดแย้ง เช่น การแสดงความคิดเห็น การลงคะแนน เสียง				
69. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมรณรงค์รักษา ความสะอาดภายในสถานศึกษา และชุมชน เช่น กิจกรรมการทำ ความสะอาด กิจกรรมร่วมแรงร่วมใจทำความสะอาด				
70. อบรมนักเรียนให้รู้จักรักษาสาธารณสมบัติของสถานศึกษา เช่น การไม่ขีดเขียนข้อความตามฝาผนัง กำแพง รั้ว				
71. ชื่นชมนักเรียนเมื่อนักเรียนช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง				
72. ลงโทษนักเรียนเมื่อพบว่านักเรียนทำลายสาธารณสมบัติของ ชุมชนหรือสถานศึกษา				
4. ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ				
73. สอนให้นักเรียนรู้จักคิดและวางแผนตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเองและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม				
74. ฝึกฝนให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี				
75. ชื่นชมนักเรียนเมื่อเห็นว่านักเรียนสามารถตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี				

บทบาทของครูในการอบรม ซัดเกลาทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
76. แนะนำให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วง				
77. สอนให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง				
78. กระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นของตนเองและนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน				
79. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อพบว่านักเรียนนำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงาน				
80. ให้โอกาสนักเรียนคิดประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ตามความคิดของตนเอง				
81. สอนให้นักเรียนรู้จักสังเกต และสำรวจตัวเองว่ามีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงหรือบกพร่อง				
82. ฝึกนักเรียนให้รู้จักนำสิ่งที่ค้นพบจากการสังเกตมาวิเคราะห์และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์				
83. ชื่นชมนักเรียนว่าเป็นคนช่างสังเกตเมื่อนักเรียนสามารถสังเกตและบอกถึงความแตกต่างของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เช่น ความแตกต่างของการต่อวงจรไฟฟ้า ความแตกต่างของหน้าไม้				
84. อธิบายถึงผลดีของการเป็นคนช่างสังเกตให้นักเรียนฟัง				
85. สอนให้นักเรียนพัฒนาตนเองนอกเหนือจากเนื้อหาวิชาที่เรียนเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของสถาบัน				
86. ดักเตือนนักเรียนให้เสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้แข็งแรงไม่เสพยาเสพติด มีความพร้อมในการเรียนและการปฏิบัติงาน				
87. ชื่นชมหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะของตนเองได้ดีขึ้น เช่น การนำเสนอข้อมูลการจัดทำรายงาน การพูดแนะนำตนเอง				

บทบาทของครูในการอบรม จัดเกณฑ์ทางสังคม	ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
88. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน โดยสุจริตเพื่อเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ในสาขาที่สนใจ				
89. สอนให้นักเรียนรู้จักปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อทำงานกลุ่ม				
90. ฝึกฝนนักเรียนให้มีทักษะ มีการทำงานเป็นทีม ขอมรับฟังข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากผู้อื่น				
91. ชื่นชมผลงานกลุ่มที่สมาชิกขอมรับฟังข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น				
92. แนะนำนักเรียนที่ไม่สามารถทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ได้เป็นรายบุคคล				
93. สอนให้นักเรียนรู้จักนำเอาความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาประกอบอาชีพในอนาคต				
94. สอนนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง				
95. ยกตัวอย่างหรือเชิญนักเรียนเก่าที่สามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตมาบรรยาย				
96. ฝึกฝนความชำนาญให้นักเรียนเกิดทักษะ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านคิดว่าครูสถาบันอาชีวศึกษาคควรอบรมจัดเวลาทางสังคมแก่นักเรียนในแต่ละด้าน
เพิ่มเติมอย่างไร

3.1. ด้านการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย.....

.....
.....
.....
.....
.....

3.2 ด้านการปลูกฝังความมุ่งหวัง.....

.....
.....
.....
.....
.....

3.3 ด้านการสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม.....

.....
.....
.....
.....
.....

3.4 ด้านการสอนให้เกิดทักษะหรือความชำนาญพิเศษ.....

.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางปราณี โรจนหัสติน
วัน เดือน ปีเกิด	22 กันยายน 2498
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ระดับปริญญาตรี คหกรรมศาสตรบัณฑิตศึกษา (ค.ศบ) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. 2521 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ปัจจุบัน)
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม อำเภอ เมือง จังหวัด นครปฐม
ตำแหน่ง	ครู คศ. 2